

**TAŞIMALI İLKOKULLARDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (AĞRI İLİ
ÖRNEĞİ)**

Mustafa TAŞDEMİRCİ

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim Anabilim Dalı

Doç Dr. Zübeyir SALTUKLU

2017

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANA BİLİMDALI

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

Mustafa TAŞDEMİRCİ

**TAŞIMALI İLKOKULLARDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER
(AĞRI İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

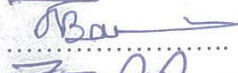
Doç. Dr. Zübeyir SALTUKLU

AĞRI- 2017

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Zübeyir Saltuklu.....danışmanlığında, Mustafa Tasdemirci tarafından
hazırlanan bu çalışma ..09../01../2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından.
Simf Öğretmenliği' Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans.....tezi olarak
kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Samih Bayraktar İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Zübeyir Saltuklu İmza:

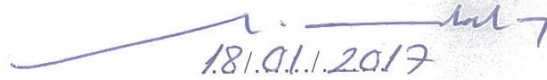
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Murat Çelebioğlu İmza:

Jüri Üyesi : İmza:

Jüri Üyesi : İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun 18/01/2017 tarih ve 2017/03-05. nolu kararı ile onaylanmıştır.

18/01/2017

Yrd. Doç. Dr. Metin ERKAL

Enstitü Müdür V.

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “*Taşınabilir İlkokullarda Karşılaşılan Güçlükler (Ağrı İli Örneği)*” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin 1(Bir) yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

09.01.2017

Mustafa TAŞDEMİRCİ

TEŞEKKÜR

Bu araştırma konusu üzerinde çalışmamı sağlayan ve tezimin her safhasında yapıcı eleştirileriyle yol gösteren değerli hocam Doç. Dr. Zübeyir SALTUKLU'ya, odalarına her gittiğimde yardımlarını gördüğüm hocalarım Yrd. Doç. Dr. Murat ÇALIŞOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Rabia YILAR, Yrd. Doç. Dr. Duygu TÜRKOĞLU, Yrd. Doç. Dr. İsmail ÇELİK, Yrd. Doç. Dr. Esra KADANALI, Yrd. Doç. Dr. Ahmet EDİ ve Doç. Dr. Faruk KAYA'ya; İstatistiksel hesaplamalar konusunda yardımını esirgemeyen Arş. Gör. Mustafa GENÇ ve Bayburt Üniversitesi'nde Arş. Gör. Mesut ÖZTÜRK'e; tez kitapçığımı yazım ve noktalama konusunda inceleyen Türkçe öğretmeni Adem ÇOLAK'a; okul müdürüm Ersin DOĞAN'a, mesai arkadaşlarım ile müdür yardımcılarım Mehmet ÖZTÜRK ve Fatih KILIÇ'a; ankete katılarak tezimin tamamlanmasına katkı sağlayan okul müdürü M. Nuri YAKUT ile müdür yardımcıları Adem YAKUT ve Mustafa KIZILDAĞ'a, şube müdürü Fırat KAYA ve M. Ali KIZGIN'a, öğrenciler, veliler ve servis sürücülerini ile manevi olarak desteğini hiç esirgemeyen değerli eşim Serap TAŞDEMİRCİ'ye çok teşekkür ederim.

Mustafa TAŞDEMİRCİ
AĞRI- 2017

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TAŞIMALI İLKOKULLARDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (AĞRI İLİ ÖRNEĞİ)

Mustafa TAŞDEMİRCİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Zübeyir SALTUKLU

Bu araştırmanın amacını, Ağrı ilinde taşımali ilkokullarda karşılaşılan güçlükleri öğretmen, öğrenci, veli, yönetici ve servis sürücüleri gözüyle tespit etmek ve elde edilen verileri değerlendirerek, güçlüklerin çözümü konusunda önerilerde bulunmak olarak belirtebiliriz. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan anketler öğretmen, öğrenci ve velilere; görüşme formları da yönetici ve servis sürücülerine uygulanmıştır. Çalışma, yöntem olarak betimsel bir çalışmadır. Nicel araştırma modellerinden tarama modelindedir. Çalışmanın evrenini, 2015–2016 Eğitim Öğretim yılında Ağrı ilindeki tüm taşımali ilkokullarda okuyan öğrenciler, bu öğrencilerin öğrenci velileri, taşımali okullarda çalışan öğretmenler, taşımali eğitimde görev alan servis sürücüleri ve bu okulların idarecileri oluşturmaktadır. Bu araştırma evreninde, Ağrı merkezde öğrenci sayılarının fazla olması sebebiyle seçilen 5 ilkokuldaki 90 öğrenci, 20 öğrenci velisi, 4 servis sürücüsü, 30 öğretmen ve 4 okul yöneticisi ayrıca ilçeler içinden random yöntemi ile seçilen Taşlıçay’da 2 ilkokuldaki 51 öğrenci, 10 veli, 10 öğretmen, 3 okul yöneticisi ve 2 servis sürücüsü örneklem olarak alınmıştır. Öğrenci, öğretmen ve veliye uygulanan anketlerin analizi SPSS programında t testi ve anova testi ile yapılmıştır. Bu testlerle standart sapma, frekans yüzdeleri, aritmetik ortalama ve P değeri hesaplanmıştır. Yönetici ve servis sürücülerine uygulanan görüşme formlarında da kodlanmış görüşler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Bu araştırma ile veli, öğretmen, öğrenci, yönetici ve servis sürücüsü başlıkları altında ayrı ayrı sonuçlara ulaşılmıştır. En fazla güçlüğü öğretmenin, en az güçlüğü de servis sürücülerinin çektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan bazıları şöyle sıralayabiliriz: Öğrencilerden özellikle 1. ve 2. sınıftaki öğrencilerde aile özleminin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin gözünde taşımali öğrencilerin ‘sorunlu öğrenci’ olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin, taşımali eğitimle gelen fazla iş yükü nedeniyle sıkıntı çektikleri

sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları problemler, velilerin eğitim durumuna ve taşınmalı çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca velilerin büyük bir bölümünün taşınmalı eğitimden memnun olduğu ve çocuklarını taşıyan servis sürücülerine güvendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bazı okulların fiziki imkanlarının yetersiz olduğu, velilerin ilgisiz olduğu ve okuldaki toplantılara katılmadıkları sonuçları elde edilmiştir. Okul yöneticileri GPS sisteminden memnun oldukları halde sürücülerin bu konuda sıkıntı çektikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Sistemi, Taşınmalı Eğitim, Taşıma Merkezli Okul.

ABSTRACT

POSTGRADUATE THESIS

DIFFICULTIES ENCOUNTERED ON TRANSFERED PRIMARY SCHOOLS

(EXAMPLE OF AĞRI CITY)

Mustafa TAŞDEMİRÇİ

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Zübeyir SALTUKLU

It can be defined that the aims of this research are to fix the difficulties encountered on transported primary schools with regarding as teachers, students, parents, managers and personnel vehicles drivers and to offering suggestions for clearing those difficulties through evaluating the obtained data. The surveys prepared in accordance with this purpose were applied to the teachers, students and parents. Also, interviews were performed with managers and drivers. This research has descriptive study method. It has descriptive survey model from quantitative research models. Universal set of this research consists of students educating in all transported primary schools in Ağrı City in 2015–2016 education term, their parents, teachers work in transported primary schools, personeel vehicle drivers transfer these students and the directors of transported primary schools. 5 transported primary schools were selected because of the high student populations in this research. Total population in these schools are 90 students, 20 parents, 4 drivers, 30 teachers ve 4 school directors. Moreover, 51 students, 10 parents, 10 teachers, 3 school director and 2 drivers were taken as sample in the 2 primary schools located in Taşlıçay Town selected by randomly. Analysis of the surveys applied to the students, teachers and parents were done by t test and anova test by SPSS statistical program. In those tests, standard variation, frequency percentages, arithmetic average and P-value were calculated. In the forms of interviews applied to the drivers and school directors, coded thoughts and frequency values were determined. Results were separately taken under the titles of parent, teacher, student, school director and driver by this study. It was seen that teacher has the biggest difficulty and driver has the smallest

difficulty. We can summarize some of these results as following: Students from 1st and 2nd grades feel nostalgia for family or home. It was resulted that transported students are not “troubled” due to the teachers’ opinions. Teachers have some difficulties overload because of transported education. It was obtained that the problems encountered of the teachers significantly differentiate due to education level of the parents and the population of the transported students. On the other hand, most of parents are pleased to the transported education and they trust to the drivers who carry their children. It was reached that some of schools have not physical conditions and facilities and parents are uninterested so they do not attend the meetings organised in the schools. However school directors are pleased to the GPS system, drivers have some difficulties because of it.

Key words: Education System, Transported Education, Transported School.

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	I
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	II
TEŞEKKÜR.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	XI
RESİMLER DİZİNİ.....	XIV
GRAFİKLER DİZİNİ	XIV

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	4
1.3. Alt Problemler.....	4
1.4. Araştırmanın Amacı	5
1.5. Araştırmanın Önemi.....	5
1.6. Varsayımlar	6
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.8. Tanımlar	7
1.9. Kısaltmalar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türk Eğitim Sisteminin Genel Yapısı	9
2.1.1. Örgün Eğitim.....	11
2.1.1.1. Okul Öncesi Eğitim.....	11
2.1.1.2. İlköğretim.....	11
2.1.1.3. Orta Öğretim.....	12
2.1.1.4. Yüksek Öğretim.....	12
2.1.2. Yaygın Eğitim.....	12

2.2. İlköğretimin Tarihsel Gelişimi.....	13
2.2.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi İlköğretim.....	13
2.2.2. Cumhuriyet Döneminde İlköğretim.....	13
2.2.3. Günümüzde İlköğretim.....	14
2.2.4. Milli Eğitim Şura Kararlarında İlköğretim.....	16
2.2.5. Kalkınma Planlarında İlköğretim.....	18
2.2.6. Türkiye İle Dünya Ülkelerinin İlköğretim Bazında Karşılaştırılması....	20
2.3. Taşınalı Eğitim Uygulaması.....	22
2.3.1. Taşınalı Eğitim Uygulamasının Gerekçesi.....	24
2.3.2. Taşınalı Eğitim Uygulamasının Yararları.....	25
2.4. Ağrı İlinde Taşınalı Eğitim Uygulaması.....	28
2.5. Taşınalı Eğitim İle İlgili Araştırmalar.....	29
2.5.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar:	29
2.5.2. Yurtdışında Taşınalı Eğitime Benzer Uygulamaları İçeren Araştırmalar...	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	38
3.2. Evren Ve Örneklem (Çalışma Grubu).....	38
3.3. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi.....	40
3.4 Veri Çözümleme Teknikleri.....	43
3.4.1. İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T testi (Independent Samples T-Test)..	43
3.4.2. İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Vary. Anlz. (One-Way Anova)..	43
3.4.3. Güvenirlilik Analizi.....	44
3.4.4. Normal Dağılım Durumlarının İncelenmesi.....	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Grupların Yapısına ve Bazı Demografik Değişkenlere Ait Bulgular.....	49
4.2. Araştırmaya Katılan Veli, Öğrenci ve Öğretmenlerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevaplar Işığında Alt Problemlerin Analizi.....	53
4.2.1. Alt Problem 1. Taşınalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?.....	53

4.2.2. Alt Problem 2. Taşımalı Eğitimde Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	54
4.2.3. Alt Problem 3. Taşımalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Yaşına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	54
4.2.4. Alt Problem 4. Taşımalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Mesleğine Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	55
4.2.5. Alt Problem 5. Taşımalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	56
4.2.6. Alt Problem 6. Taşımalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler, Velilerin Taşımalı Eğitim Gören Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	56
4.2.7. Alt Problem 7. Taşımalı Okullardaki Öğretmenlerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Öğretmenin Cinsiyetine Göre Farklılaşmakta mıdır?.....	58
4.3. Madde Analizi Sonuçları.....	59
4.4 Araştırmaya Katılan Okul Yöneticilerinin “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Yönetici Görüşme Formu)” Sorularına Verdikleri Cevapların Analizleri.....	67
4.4.1. Öğrenci Hizmetleri Yönetiminde Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular..	67
4.4.2. Okulun Fiziki İmkanları Konusunda Karşılaşılan Güçlük Bulguları.....	70
4.4.3. Personel Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular...	72
4.4.4. İhale İşlemleri İle İlgili Sorunlara İlişkin Bulgular.....	74
4.4.5. Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular...	75
4.5. Araştırmaya Katılan Servis Sürücülerinin “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Servis Sürücüsü Görüşme Formu)” Sorularına Verdikleri Cevapların Analizleri.....	76
4.5.1 Öğrenci Hizmetleri Yönünden Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	77
4.5.2 Yöneticiler İle İlgili Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	78
4.5.3. Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular..	79
4.5.4. Okul Yolu İle İlgili Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	80
4.5.5. İhale İşlemleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	81

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç.....	82
5.2. Öneriler	84
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	84
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	85
KAYNAKÇA.....	86
EKLER.....	92
EK1 Taşınmalı Okullarda Görevli Yönetici Görüşme Formu.....	92
EK2 Taşınmalı Okullarda Görevli Servis Sürücülerinin Görüşme Formu.....	93
EK3 Taşınmalı Eğitim ve Karşılaşılan Güçlükler ÖĞRENCİ Görüşleri Anket Formu.....	94
EK4 Taşınmalı Eğitim ve Karşılaşılan Güçlükler ÖĞRETMEN Görüşleri Anket Formu.....	96
EK5 Taşınmalı Eğitim ve Karşılaşılan Güçlükler VELİ Görüşleri Anket Formu....	98
EK6 Resmi Kurumlardan Alınan İzinler.....	100
EK7 Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği.....	102
ÖZGEÇMİŞ.....	125

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler.....	15
Tablo 2. Milli Eğitim Şura Kararları.....	16
Tablo 3: Türkiye’de Yıllara Göre Taşınmalı Eğitimin Sayısal Gelişimi.....	23
Tablo 4. Türkiye’de ve Ağrı İlinde 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı İlkokul, İlkokul Öğrencisi ve Öğretmen Sayıları.....	28
Tablo 5. Taşınmalı Eğitim Sisteminde Türkiye ve Ağrı İline Ait İstatistikler.....	28

Tablo 6. Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Taşıma Merkezi Okullar (Ağrı Merkez).....	39
Tablo 7. Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Taşıma Merkezi Okullar (Taşlıçay).....	39
Tablo 8. Ağrı Merkez İlçede Taşımalı Eğitim Gören Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	40
Tablo 9. Taşlıçay İlçesinde Taşımalı Eğitim Gören Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	40
Tablo 10. Öğrenci, Öğretmen, Veli, Yönetici ve Servis Sürücülerine Uygulanan Anketlerin Güvenirlilik Sonuçları (Cronbach alfa (α)).....	44
Tablo 11. Anket Uygulanan Kesim ve Anketlerin Değerlendirilmesi.....	48
Tablo 12. Araştırmanın Yapıldığı Okullar İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	49
Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri (Öğrenci).....	50
Tablo 14. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri (Öğretmen).....	50
Tablo 15. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kıdem Değişkeni İçin Frekans Yüzde Değerleri.....	50
Tablo 16. Ankete Katılan Velilerin Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	51
Tablo 17. Ankete Katılan Velilerin Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	51
Tablo 18. Ankete Katılan Velilerin Öğrenim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	51
Tablo 19. Ankete Katılan Velilerin Meslek Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	52
Tablo 20. Ankete Katılan Velilerin Çocuk Sayısı Değişkeni İçin Frekans Yüzde Değerleri.....	52
Tablo 21. Alt Problem 1'e Ait T Testi sonuçları.....	53
Tablo 22. Alt Problem 2'ye Ait T Testi Sonuçları.....	54
Tablo 23. Alt Problem 3'e Ait Anova Testi Sonuçları.....	54
Tablo 24. Alt Problem 4'e Ait Anova Testi Sonuçları.....	55
Tablo 25. Alt Problem 5'e Ait Anova Testi Sonuçları.....	56
Tablo 26. Alt Problem 6'ya Ait Anova Testi Sonuçları.....	57

Tablo 27. Alt Problem 6'ya Ait Grupların Karşılaştırılma Sonuçları.....	57
Tablo 28. Alt Problem 7'ye Ait T Testi Sonuçları.....	58
Tablo 29. “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi” Madde Analiz sonuçları.....	59
Tablo 30. “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi” Madde Analiz Sonuçları.....	61
Tablo 31. “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi” Madde Analiz Sonuçları.....	64
Tablo 32. Taşımalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Öğrenci Hizmetleri Yönetiminde Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	67
Tablo 33. Taşımalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Okulun Fiziki İmkanları Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	70
Tablo 34. Taşımalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Personel Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	72
Tablo 35. Taşımalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin İhale İşlemleri İle İlgili Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	74
Tablo 36. Taşımalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	75
Tablo 37. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Öğrenci Hizmetleri Yönünden Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	77
Tablo 38. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Görüşlerine Göre Yöneticiler Konusunda Yaşanan Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	78
Tablo 39. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	79
Tablo 40. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Okul Yolu İle İlgili Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	80
Tablo 41. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin İhale İşlemleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular.....	81

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Taşımalı Eğitim Veren Okullardan Yöneticilerimiz.....	119
Resim 2. Taşımalı Eğitim Gören Öğrencileri Taşıyan Servis Sürücüleri.....	120
Resim 3. Taşımalı Öğrencilerden Bazıları.....	121
Resim 4. Ağrı İli Taşımalı Eğitim Haritası.....	123
Resim 5. Şehit Korgeneral İsmail Selen İlkokulu GPS Sistemi.....	124

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi Histogram.....	45
Grafik 2. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi Q-Q.....	46
Grafik 3. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi Histogram..	46
Grafik 4. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi Q-Q.....	47
Grafik 5. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi Histogram.....	47
Grafik 6. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi Q-Q.....	48

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi açıklanmış; problem durumu, alt problemler, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim; davranış değiştirme ya da davranış kazanma yoluyla bireyi geliştirme, önceden konulmuş hedefler doğrultusunda kişiye değişim süreci uygulama işine denir. Toplumların devamlılığının sağlanmasında en etkili unsurlardan biri eğitimidir. İnsanlar; anlatım ve iletişim ihtiyacı, öz gerçekleştirim gereksinimi, sağlıklı yaşama gereksinimi, araştırma, öğrenme, sorun çözme gereksinimi, üretim ve tutumluluk ihtiyacı ile özgür olma gereksinimi gibi ihtiyaçlarını karşılamak için eğitilmek ister (Başaran, 1999). Başaran'ın değindiği eğitime isteğini gerçekleştirmek için koşulları devlet düzenler. Devlet, yaptığı okullar ve görevlendirdiği yönetici, öğretmen, gerekli ekipman ve diğer personellerle eğitim ihtiyacını karşılamaya çalışır. Eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini sağlamak devletin görevidir. Bu eşitliğin sağlanması için de devlet, okulu olmayan köylere okul yapmakta; bunun imkansız olduğu durumlarda da yol ücreti, servis gibi desteklemelerde bulunarak öğrencileri uygun okullara taşımaktadır. Ayrıca taşınan öğrencilerin yemek ihtiyaçlarını da karşılayarak sosyal devlet özelliğini göstermektedir.

Devletin kendisi veya onun kararlarını uygulayan yöneticiler veya bürokratlar ile ailelerin genellikle eğitim otoriteleri olarak görüldükleri söylenebilir. Eğitim otoriteleri, çocukların eğitimi konusunda karar verip sorumluluk alan birey ve kurumları ifade eder. Çocukların okula gitmeleri için eğitimi zorunlu hale getiren ve belli bir eğitim türünden yararlanmaları gerektiğini bildiren bu otoriteler, sahip oldukları, güç ve yetenekleri geliştirmekle birlikte insan doğasını yetkinleştirmeyi, bu potansiyelleri sosyal açıdan faydalı amaçlara hizmet edecek şekilde dönüştürmeyi amaçlayabilirler (Cevizci, 2012). Bu konuda otorite olarak, öğrencilerin servis

ücretlerini ve yönetmelikte belirtilen çerçevede ihaleler sonucunda öğlen yemeklerini karşılayan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, eğitime verdiği önemi göstermiştir.

“Eğitim”, günlük hayatta en sık kullanılan kavramlardan biridir. Eğitim, insanın doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Günümüze kadar pek çok tanımla yapılmakla birlikte, bu tanımlar, çağdan çağa, farklı bakış açılarına göre değişmektedir. Eğitimin herkes tarafından kabul gören bir tanımının yapılmasının oldukça zor olduğu bilinmektedir. O nedenle belli bakış açılarına göre eğitimin nasıl ele alındığını anlatmak gerekir. Bu bakış açılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sosyologlar, eğitimi, kişinin içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması, toplumun kültürünü kazanması ve toplumsal değerleri tam olarak benimsemesi süreci olarak tanımlamaktadırlar.
- Psikolojik yönden yaklaşanlar ya da bu yöne ağırlık verenler ise eğitimi, bireyin içinde var olan yeteneklerini ilgilerini, arzularını tam olarak geliştirebilecek imkanları hazırlamak olarak tanımlar.
- Ekonomik yaklaşım çerçevesinde ise eğitim, bir yatırım veya üretim aracıdır. Bireyi bir hammadde olarak ele alan ve onu geliştirerek kalifiye bir iş gücü haline getirmeyi amaçlayan bir süreçtir (Yılar, 2010, s.24).

(Akyüz, 2001, s.13)’e göre, “İnsanlık tarihinde, eğitim kadar eski, ikinci bir faaliyet biçimi gösterilemez. O, insanla ilgili temel bir dokudur. Onun içerisinde tabii unsurlarla beraber zihni ürünlerde yer alır. Yani eğitimin bünyesinde insanın ve toplumun iç dünyasından gelen ve bir fıskırış halinde gözükten teheyhüci halleriyle mantık örgüsünün sentezi yer alır. Daha açık bir şekilde eğitim, toplumu sahip olduğu maşeri vicdanın çağdaş değerlerle gözden geçirilmesini ve biçimlenmesini temin etmeye yarayan bütün düşünce ve çabaların bir organizasyon halidir.” (Başaran, 1994:174)’a göre ise, eğitmek eylemi, sürekli değiştirmek eylemidir. Eğitilen kimse bir amaca doğru sürekli olarak değiştirilmeye çalışılır. Eğer eğitilen kişide bir değişme yok ise eğitme eylemi de yok demektir.

(Oğuzkan 1974:6)’a göre ise eğitim, önceden belirlenmiş esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizisidir.

TDK'ya göre eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları sağlamalarına, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme işine denir (TDK (Türk Dil Kurumu), 2016).

(Cevizci, 2012, s.304, 309)'e göre, "Toplumları baştan sona etkileme gücüne sahip olan eğitim, bir toplumun sosyal ideallerini hayata geçirmesini sağlayacak ve geleceğini oluşturan yolu bir bütün olarak belirleyecektir. Eğitim tamamıyla yanlı bir faaliyet, taraflı bir süreç olduğu için, kaçınılmaz olarak politik ve ideolojik bir araçtır. O, politik bilinci oluşturan ve işlevsel hale getiren bir süreç olmak durumundadır. Demokrasinin, özellikle de katılımcı demokrasinin çok çeşitli politik meselelerde sağlıklı kararlar alabilmek, bütün problem ve konuları lehte ve aleyhte tüm yönleriyle değerlendirebilmek için gerekli kültürü veya kültürlü yurttaşlığı gerektirmesi sebebiyle, bu eğitimi temin edecek eğitimin demokrasi açısından önem taşıması kadar anlaşılır bir şey olamaz. Eğitimin ortak hedefler doğrultusunda ortak bir kültüre sahip sağlam yurttaşlar yetiştirmesi açısından vazgeçilmez olduğunu dile getiren bu eğitim anlayışında en fazla öne çıkan kişi eğitim ile demokrasi arasındaki yakın ilişkiye dair görüşleriyle de seçkinleşen John Dewey'dir."

Eğitimin tanımı ve önemi üzerinde durduktan sonra şimdi de ülkemizdeki eğitim şartlarına bakalım. Ülkemizde kırsal yerleşim bölgelerindeki dağınık yerleşim ve bu yerleşim bölgelerinde nüfusun az olması, bu bölgelerde her sınıf seviyesine ayrı bir öğretmen vermeyi güçleştirmektedir (Arı, 2003). Bu durum ortaya iki seçenek çıkarmaktadır. Bunlardan biri birleştirilmiş sınıflı okullar diğeri ise taşınmalı eğitimidir. Ancak birleştirilmiş sınıflı okullarda birden fazla sınıfın aynı anda, aynı ortamda eğitim görmesini gerektirdiğinden (Cueto, Ramirez, & Leon, 2006; Taşdemir M. , 2012) bu okullarda öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek normal okullara göre daha zor ve yetersiz olmaktadır (Öztürk, Yılmaz, Akkan & Kaplan, 2015). Bu durum birleştirilmiş sınıflı okulların başarılı olmasını güçleştirmektedir (Yurdabakan & Tektaş, 2013). İlkokul çağına gelmiş öğrencilere daha kaliteli eğitim verebilmek ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için taşınmanın mümkün olduğu yerleşim yerlerinde, öğrenciler birleştirilmiş sınıflı okul uygulamasından çıkarılıp taşınmalı eğitim uygulamasına geçirilmiştir (Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Uçak & Sezer, 2007; Yurdabakan & Tektaş, 2013; Arı, 2003; Seçer & Yanpar-Yelken, 2009;

Tezcan, 1997). Küçüksüleymanoğlu (2006) taşınmalı eğitimi, “Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya öğretime elverişli olmayan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki eğitim kurumlarına gününbirlik taşınarak eğitim öğretim etkinliklerinin yürütülmesi” olarak tanımlamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2012) ise taşınmalı eğitimi “İlkokul, ortaokul veya imam-hatip ortaokulundan herhangi biri bulunmayan veya eğitim ve öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilkokullardaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim ve öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulama” olarak tanımlamaktadır. Taşınmalı eğitimde her ne kadar eksiklikler veya sorunlar olsa da ülkemiz şartlarında taşınmalı eğitim bir zorunluluktur ve eğitim-öğretime önemli faydalar sağlamaktadır (Arı, 2003; Küçüksüleymanoğlu, 2006). Hal böyle iken taşınmalı eğitimde yaşanan sorunların tespit edilmesi ve bu sorunları çözmeye yönelik yapılacak iş ve işlemler, eğitim-öğretimin kalitesinin ve niteliğinin artırılması için önemli görülmektedir.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu bilgiler ışığında, bu çalışma “Taşınmalı ilkokullarda karşılaşılan güçlükler nelerdir?” problemine cevap aramak amacıyla yapılmış olup, aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.3. Alt Problemler

1. Taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Taşınmalı eğitimde velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin yaşına göre farklılaşmakta mıdır?
4. Taşınmalı eğitimde velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?

5. Taşımalı eğitimde velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin öğrenim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

6. Taşımalı eğitimde velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin taşımalı eğitim gören çocuk sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

7. Taşımalı eğitimli okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğretmenin cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?

8. Taşımalı eğitim veren okulların yöneticilerinin görüşlerine göre, taşımalı eğitim uygulamasında karşılaşılan güçlükler nelerdir?

9. Taşımalı eğitim veren okullara öğrenci taşıyan servis şoförlerinin görüşlerine göre, taşımalı eğitim uygulamasında karşılaşılan güçlükler nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırma, yukarıda belirtilen problem cümlesiyle aslında amacını da belirtmektedir. Eğitim öğretimin başarılı olarak gerçekleşmesi için taşımalı eğitimde karşılaşılan sıkıntılar tespit edilip en aza indirilmeli hatta yok edilmelidir.

Bunun için araştırmanın amacını, Ağrı ilinde taşımalı ilkokullarda karşılaşılan güçlükleri öğretmen, öğrenci, veli, yönetici ve servis sürücülerini gözleriyle tespit etmek ve elde edilen verileri değerlendirerek çözüm konusunda önerilerde bulunmak olarak belirtebiliriz. Ayrıca ileride yapılacak çalışmalara katkıda bulunmak da başka bir amaç olarak açıklanabilir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Ağrı ilinde, taşımalı eğitim konusundaki çalışma eksikliği bu araştırmaya ihtiyaç olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu araştırma Ağrı ili için bir ilk olacaktır. Ayrıca Türkiye genelinde taşımalı eğitimle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında öğrenci, öğretmen, öğretmen-öğrenci, yönetici veya veli üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmada ise iki önemli fark vardır:

- Çalışmanın sadece ilkokul öğrencilerine yönelik olması
- 5 faktörde kapsamı: Veli, öğrenci, öğretmen, idareci ve servis sürücüsü.

İşte bu çalışma, yukarıdaki farklar bakımından da diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Özellikle 2012’de yüksek lisans tez çalışması yapan Aslı Şan, “öğrenci, veli, yönetici ve öğretmen” anketlerini uygulamıştır. Bu çalışmada ise servis sürücüsü anketi de eklenerek çalışma alanı genişletilmiş ve farklı sıkıntıların olup olmadığı araştırılmıştır.

Taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükleri veli, öğrenci, öğretmen, servis sürücüsü ve okul yöneticileri gözüyle ortaya çıkarmak ve aralarında benzerlik veya farklılık olup olmadığını gözlemek iyi bir eğitim için ön koşuldur. Eğer ki çocuklarımız evlerinden ve köylerinden kilometrelerce uzakta olan bir okula, bütün zorluklara rağmen, eğitim görmek için gidebiliyorsa bize düşen bu güçlükleri tespit edip en aza indirmek ve bu güçlüklerin ortadan kalkması için yardımcı olmaktır.

Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda, bu çalışmanın taşınmalı eğitim uygulamasının aksayan ve eksik yönlerinin belirlenmesinde yetkililere rehberlik edeceği umulmaktadır.

1.6. Varsayımlar

Araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve araştırma sonucunda elde edilecek bulguların işlenmesinde şu varsayımlardan hareket edilecektir:

1. Araştırmanın veri toplama işleminde anket kullanılması doğrudur.
2. Ankete katılan öğretmen, öğrenci, veli, görüşme yapılan yönetici ve servis şoförleri cevaplarını samimi ve doğru bir şekilde ifade etmişlerdir.
3. Araştırmada kullanılan ölçme araçları, yeterli düzeyde geçerli ve güvenilirlerdir.
4. Seçilen örneklemin tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
5. Verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistikî yöntemler, amaca uygun olarak seçilmiştir.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2015- 2016 eğitim öğretim yılı Ağrı il merkezindeki, Karasu İlk/Ortaokulu, Yazılı İlkokulu, Korgeneral İsmail Selen İlkokulu, Şehit Er Vefa Çelik İlkokulu, Molla Osman İlkokulu ile Taşlıçay ilçesindeki Yukarı Esen İlkokulu ve Taşlıçay İlkokulu ile sınırlıdır.
2. Araştırma bu okullarla ilişkili veli, öğrenci, öğretmen, yönetici ve servis şoförlerinden 224 kişi ile sınırlıdır.
3. Araştırma, geliştirilen ve gruplara uygulanan anketlerdeki ve görüşme formlarındaki sorularla sınırlıdır.
4. Araştırma, kullanılan istatistiksel çözümleme yöntemleri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Birleştirilmiş Sınıf: İlkokullar birleştirilerek bir derslikte, tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıfı,

İlkokul: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğretim süresi yeni sistem ile dört yıl olan okulu,

Taşınalı Eğitim Uygulaması: Okulu bulunmayan veya eğitim-öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilkokullardaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki okullara günü birlik taşınarak eğitim-öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamayı,

Taşıma Merkezi Okul: Çevredeki yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri okullarını,

Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Öğrencileri taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimlerini,

Öğrencisi Taşınan Okul/Kurum: Taşıma kapsamına alınan resmi ilköğretim, ortaöğretim ile özel eğitim okul/kurumu ile yaygın eğitim kurumunu, ifade eder.

1.9. Kısaltmalar

YBO :Yatılı Bölge Okulu

MEB :Milli Eğitim Bakanlığı

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

TDK: Türk Dil Kurumu

GPS: Araç Takip Sistemi

PBK: Plan Bütçe Komisyonu

s. :Sayfa

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, çalışmanın literatür taraması, Türkiye’de Milli Eğitim sisteminin genel yapısı, ilköğretimin kısa tarihçesi ve taşınmalı ilköğretim ile ilgili yapılan çalışmalar ele alınmıştır.

2.1. Türk Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Türk Milli Eğitiminin genel amacı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda şu şekilde belirtilmiştir:

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve yeteneklerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html).

Yine aynı kanunda Türk Milli Eğitiminin temel ilkeleri; genellik ve eşitlik, yöneltme, ferdin ve toplumun ihtiyaçları, eğitim hakkı, fırsat ve imkan eşitliği, süreklilik, Atatürk İnkılap ve İlkeleri, Atatürk Milliyetçiliği, Demokrasi eğitimi, laiklik, bilimsellik, planlılık, karma eğitim, eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği diye sıralanmıştır.

Burada bizi yakından ilgilendiren ilke **fırsat ve imkan eşitliği** ilkesidir. Çünkü taşınmalı eğitim sistemi ile birlikte köyünde okul bulunmayan öğrenciler devlet imkanları ile merkeze taşınmakta ve eğitimde fırsat eşitliğini yakalamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitiminin amaçları ve ilkeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde okunan ilk hükümet programında şu şekilde belirtilmiştir:

- Eğitim yoluyla başarılı, güvenli, girişimci ve üretici kuşaklar yetiştirmek.
- Bütün okulları, bilimsel, çağdaş ve sağlıklı doğrultuda yeniden düzenlemek ve bu okulların programlarını geliştirmek.
- Milletimizin karakterine, coğrafi koşullara ve iklime, tarihi ve sosyal geleneklerimize uygun ve bilimsel ders kitapları yazmak.
- Halkın kullandığı sözcükleri toplayarak Türkçe bir sözlük yazmak.
- Milli ruhu geliştirecek tarihi, edebi ve sosyal eserleri erbabına yazdırmak.
- Eski milli eserlerin listesini çıkarmak ve korumak.
- Doğu ve Batı'nın ilim ve fen alanındaki eserlerini Türkçe'ye çevirtmek (Gürkan, 1998).

Türk Milli Eğitim sisteminin genel yapısı, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununda örgün ve yaygın eğitim olarak ikiye ayrılmıştır. Örgün eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar (md. 18).

2.1.1. Örgün Eğitim

2.1.1.1. Okul Öncesi Eğitim; mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır.

2.1.1.2. İlköğretim; (Değişik: 30/3/2012 - 6287/7 md.) Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.

İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

3. (Ek: 16/8/1997 - 4306/4 md.) İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır (md. 23). İlköğretimin amaçları arasında “ortak vatandaş tipi”ni yetiştirmek de vardır (Erdem, 2014; s.38).

İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

(30/3/2012 - 6287/9 md.) İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir. Nüfusun az

ve dağınık olduğu yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmanın mümkün olmadığı yerlerde yatılı ilköğretim bölge okulları kurulur (md. 24, md. 25). Bu madde ile fırsat ve imkan eşitliğini sağlamak için taşınalı eğitim uygulaması da alternatif olarak ortaya çıkmıştır.

2.1.1.3. Ortaöğretim; (Değişik: 30/3/2012 - 6287/10 md.) Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.

2.1.1.4. Yüksek Öğretim; Yüksek öğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

2.1.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkanları hazırlamak,
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkanları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ile örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,

7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkanlar hazırlamak,

8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır. (md. 40)

2.2. İlköğretimin Tarihsel Gelişimi

İlköğretimin tarihsel gelişimini 3'e ayırarak anlatabiliriz. Bunlar: Cumhuriyet Dönemi Öncesinde İlköğretim, Cumhuriyet Döneminde İlköğretim ve Günümüzde İlköğretim. Ayrıca Milli Eğitim Şuralarında ilköğretim ve Kalkınma Planlarında İlköğretim başlıkları altında ilköğretimdeki değişim ve gelişmelere de ulaşabiliriz.

2.2.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi İlköğretim

İlköğretim, ilk defa II. Mahmut'un 1824'te yayınladığı "Talim-i Sübyan" isimli fermanıyla zorunlu hale gelmiştir (Akyol,1991:40). Ancak ilköğretim zorunluluğu 1839 yılına kadar İstanbul'da bile yeterince uygulanamamıştır. Bunda Yeniçeri Ocağının kaldırılması ile ilgili uğraşların, Rus, Mısır savaşlarının büyük etkisi olmuştur. İlköğretim zorunluluğunun tüm ülkeyi kapsayacak şekilde getirilmesi Tanzimat Dönemine rastlamaktadır (Gürkan & Gökçe, 1999, s. 13-18).

2.2.2. Cumhuriyet Döneminde İlköğretim

1924 yılında yayınlanan Öğretim Birliği Yasası (Tevhid-i Tedrisat Kanunu) ile ülkedeki tüm bilim ve öğretim kurumları Maarif Vekaletine bağlanmıştır. Sıbyan mektepleri kapatılmıştır. İlkokul programlarında Osmanlı döneminden beri süre gelen üç devre kaldırılarak, ilköğretim süresi 5 yıla indirilmiştir.

1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitim Sistemi yeni baştan düzenlenmiştir. Bu kanunla Türk Milli Eğitim Sistemi örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşmuştur. İlköğretim beş yıllık ilk ve üç yıllık orta okullar birleştirilerek "8 yıllık Temel Eğitim" adını almıştır.

İlköğretimin süresinin 8 yıla çıkarılmasıyla birlikte tek tip program uygulamasına geçilmiş ve ilkokul ile ortaokul programlarının bütünleştirilmesi

sağlanmıştır. Ekim 1997 tarih ve 2481 sayılı MEB Tebliğler Dergisinde yayınlanan ilköğretim okulu programlarında yapılan değişiklikler aşağıda verilmektedir;

a) İlköğretim 6. ve 7. sınıflarda yer alan Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersleri Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilerek 4, 5, 6 ve 7. sınıflarda haftada üç saat olmak üzere programda yer almaktadır.

b) İlköğretim 4. sınıftan itibaren yabancı dil öğretimine yer verilmekte ve 6. sınıftan itibaren ders saati süresi arttırılmaktadır.

c) İlköğretim 4. sınıftan itibaren iş eğitimi dersi haftada üç saat olmak üzere programda yer almaktadır.

d) İlköğretimin ilk üç yılında “Bireysel ve Toplu Etkinlik” adı altında seçimlik derslere ve etkinliklere yer verilmektedir.

e) İlköğretim 4. sınıftan itibaren seçimlik dersler programda yer almaktadır (Gürkan & Gökçe, 1999, s. 18-21).

2.2.3. Günümüzde İlköğretim

Ülkemizde ilköğretim alanında yapılan son köklü değişiklik, 30 Mart 2012 tarihinde çıkarılan 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile yapılmıştır. Söz konusu kanun ile 1997 yılında yürürlüğe giren 8 yıllık kesintisiz eğitim sona ermiş ve kamuoyunun 4+4+4 diye bildiği model benimsenmiştir. 2012 yılında yapılan bu değişiklik ile 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3. maddesi; “Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter” şeklinde değiştirilerek Türkiye’de mecburi eğitime başlama yaşı 66 ay olarak belirlenmiştir(<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411.htm>). Ayrıca yeni bir değişiklik olarak Milli Eğitim Bakanlığı, 61-66 ay arasında olan çocukların da velilerinin yazılı isteği üzerine ilkokula yönlendirilebileceğini belirtmiştir (http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar). Yapılan bu kanun değişikliği ile “İlköğretim” kavramı da yeniden tanımlanmıştır. Buna göre, 222 sayılı kanunun 7. maddesi “İlköğretim; 1. maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve

zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.” şeklinde değiştirilmiştir. Yine aynı kanunla yapılan bir diğer değişiklikle de, 1739 sayılı Kanunun 25. maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir:

“İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkan veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimi destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçimlik ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.” Yukarıda bahsedilen kanun değişiklikleri ile ilköğretim kavramı 1-4. yıllar arası “ilkokul” ile 5-8. yıllar arası olan “ortaokul”dan oluşan zorunlu eğitim kademesi olarak tanımlanmıştır (Küçüktepe, 2013).

Tablo 1: Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler

1824	Ergenlik çağına kadar sıbyan okullarına devam mecburiyeti getirildi.
1847	Dört yıl sıbyan mektebi + iki yıl Rüştîye zorunluluğu getirildi.
1869	Sıbyan mektebi süresi dört yıl, iki yıl Rüştîye de zorunludur.
1913	Zorunlu öğretimin tekrar altı yıla çıkarılması kararına varıldı.
1921	Zorunlu eğitim dört yıla indirildi. İsteyen bir yıl daha okuyabilir.
1923	Zorunlu eğitimin süresi beş yıla çıkarıldı.
1973	Sekiz yıllık eğitime geçme kararı alındı. Deneme uygulamalarına başlandı.
1997	Tüm yurttaki sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçildi.

(Gündüz, 2011).

Bu tabloya ek olarak yukarıda bahsedildiği gibi, **30 Mart 2012** yılında yapılan değişiklikle zorunlu eğitim süresi, dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşur. Bunun sonucunda zorunlu eğitim kademeli olarak 12 yıla çıkarılmıştır.

2.2.4. Milli Eğitim Şura Kararlarında İlköğretim

Tablo 2. Milli Eğitim Şura Kararları

1. Milli Eğitim Şurası (1939)	- Köy okulları üç sınıflıdan beşe çıkarılmıştır. -Okul ders kitaplarında tek tip kitap sistemine gidilmesi teklif ve kabul edilmiştir. -Okullarda derslerin öğleden önceye alınması ve öğle sonralarının ortaokullarda isteğe bağlı, liselerde mecburi olarak öğretmenlerin yönetiminde serbest ve ortak faaliyetlere ayrılması konusunda yapılan öneriler kabul edilmiştir.
2. Milli Eğitim Şurası (1943)	Ahlak, Türkçe ve Tarih eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda kararlar alınmış, bütün eğitim kurumlarında ana dili çalışmalarında verimin artırılması üzerinde durulmuştur.
3. Milli Eğitim Şurası (1946)	Ortaöğretimle ilgili kararlar alınmıştır.
4. Milli Eğitim Şurası (1949)	İlkokul ikinci devrede ayrı ayrı okutulan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin bir ders halinde ve çocuk psikolojisine göre düzenlenmesi, ortaokullarda eğitim ve öğretimin anlayış ve uygulanış bakımından ilkokullara yaklaştırılması, bu iki kuruluş arasında paralellik ve ahenk sağlanması bu şura’da alınan kararlar arasındadır.
5. Milli Eğitim Şurası (1953)	İlkokul programının amaç ve ilkeleriyle içeriği arasında ahenk sağlanması, toplu öğretim anlayışının ikinci devrede de hakim olması, aylık ve yıllık saatlerin kullanılmasında esneklik sağlanması, programların yaygınlaştırılmadan önce denenerek geliştirilmesi karara bağlanmıştır. İlköğretim Kanun Taslağı üzerinde görüşmeler yapılmıştır.
6. Milli Eğitim Şurası (1957)	Bu Şura’da alınan kararlardan biri de ilkokul mezunları için çıkar okullarının açılmasıdır.
7. Milli Eğitim Şurası (1962)	Milli Eğitimin Temel İlkeleri oluşturulmuştur. Bu Şura önceden hazırlanan metinler doğrultusunda ve akademik yaklaşımla yürütülen bilimsel bir kongre şeklinde sürdürülmüş, alınan kararlar daha sonraki yasalara kaynaklık etmiştir.
8. Milli Eğitim Şurası (1970)	Ortaokulun tek tip ve ortak kültür veren bir kademe haline getirilmesi kararı alınmıştır.
9. Milli Eğitim Şurası (1974)	“Milli Eğitim Sisteminin Bütünlüğü İçinde Programlar ve Öğrenci Akışını Düzenleyen Kurallar” görüşülmüş ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile getirilen sisteme uygun kararlar alınmıştır. Bu amaçla temel eğitim, işe ve yaşama yönelik olarak yeniden düzenlenmeye çalışılmıştır.
10. Milli Eğitim Şurası (1981)	Türk Milli Eğitim Sisteminin Atatürk İlkeleri doğrultusunda bütünleştirilmesini öngören bir model getirilmiştir. Bu modele göre ilk ve ortaokul programları temel eğitim programları halinde bütünleştirilmektedir. Temel eğitim 6-14 yaş arasındaki çocuklara eğitim veren bir öğretim kademesi olarak ön görülmüştür. Bu bütünleşme içinde programların 1-3, 4-5, 6-8 yıllar için çocuğun gelişim özelliklerine uygun olarak ve eğitimin bu çağlarla ilgili görev ve sorumluluğu göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gereği üzerinde durulmaktadır.

11. Milli Eğitim Şurası (1982)	Onuncu Milli Eğitim Şurası'nda esasları belirlenen sisteme işlerlik getirecek öğretmen ve diğer eğitim personeli konusu ele alınmıştır. Bunların hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri üzerinde durulmuştur.
12. Milli Eğitim Şurası (1988)	İlköğretimle ilgili pek çok konu ele alınmıştır. Liselerin bünyelerindeki ortaokulların ilköğretim bünyesine alınması, mevcut ortaokulların ilköğretimle bütünleştirilmesi, 8 yıllık ilköğretimin ortak ve aynı bir öğretim programına kavuşturulması gibi konularda kararlar alınmıştır.
13. Milli Eğitim Şurası (1990)	Halk eğitimi konusu ele alınmıştır.
14. Milli Eğitim Şurası (1993)	Okul Öncesi Eğitim ile Eğitim Yönetimi ve Eğitim Yöneticiliği konuları ele alınmıştır. Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, kreş-anaokulu ve anasınıfları için ayrı eğitim programlarının hazırlanması, Okul Öncesi Eğitim Merkezleri kurulması gibi kararlar alınmıştır.
15. Milli Eğitim Şurası (1996)	Temel eğitim kavramı yerine ilköğretim kavramının kullanılması, ilköğretimin 8 yıllık zorunlu eğitim olarak uygulanması, 8 yıl sonunda tek tip diploma verilmesi, 9. sınıfın liseye ya da mesleki eğitime yönlendirme yılı olması, 8 yıllık ilköğretim uygulamasına geçilmeden önce ilköğretimin amaçlarının ve ders programlarının bütünlük ilkesine uygun olarak yeniden düzenlenmesi, 6, 7, ve 8. sınıflarda seçmeli derslere işlerlik kazandırılması, gibi önemli kararlar alınmıştır.

(Kaynak: Gürkan & Gökçe, 1999)

2006 yılında yapılan 17. Milli Eğitim Şurasında, sınıf ve öğrenci mevcuduna bakılmaksızın her ilköğretim okuluna bir rehber öğretmen görevlendirilmesi, sınıf öğretmenliğinin 1,2 ve 3. sınıfa kadar olması, 4 ve 5. sınıflarda derslere branş öğretmenlerinin girmesi, ilköğretimde seçmeli ders sayısının artırılması gibi kararlar alınmıştır.

2010 yılında yapılan 18. Milli Eğitim Şurasında ise, zorunlu eğitimin öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmesi, öğrencilerin ve velilerin okulda yönetim ve karar süreçlerine daha fazla katılmalarının sağlanması konusunda kararlar alınmıştır.

2014 yılında yapılan 19. Milli Eğitim Şurasında, ilkokullarda tekli öğretime geçilmesi, ilkokullarda haftalık ders saatinin 30 ders saati olması (25 saati zorunlu, 5 saati serbest etkinlikler olarak yürütülmesi), serbest etkinlik saatlerinin veli-öğrenci talepleri de dikkate alınarak okul idaresince belirlenmesi; görsel sanatlar ve müzik

derslerinin haftada en az ikişer ders saati olması; 5 saatlik oyun ve fiziki etkinlikler dersinin 2 saatinin beden eğitime ayrılması önerileri benimsendi.

İlkokul 1, 2. ve 3. sınıflara da din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin konulması, ilkokul 1, 2. ve 3. sınıflar için hazırlanacak olan din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programlarında da çoğulcu anlayışa yer verilmesi önerisi de oylandı. Oylama sonucu ilkokul 1, 2. ve 3. sınıflara da din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin konulması, ilkokul 1, 2. ve 3. sınıflar için hazırlanacak din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programlarında da çoğulcu anlayışa yer verilmesi önerisi benimsendi (Talim Terbiye Kurulu, 2014).

2.2.5. Kalkınma Planlarında İlköğretim

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)'nda, 222 sayılı İlköğretim Kanununun hedefi ve bu hedefe varmak için konan metod ve ilkeleri, bazı hükümleri bakımından yurdun malî, iktisadi ve sosyal yapısına uymadığından, bu yönde geçmiş tecrübelerin ışığında ciddi ve köklü bir düzeltmeye derhal geçilecektir.

(I) İlkokul proje etüdleri yapılarak bölge şartlarına göre farklılaştırılmış standardizasyon ve halkın gönüllü katılmasının teşvikiyle, maliyet düşürücü tedbirler alınacaktır.

(II) Köylerin nüfusu, sosyal ve ekonomik yapıları, kültürel gelenek ve seviyeleri gibi unsurlar incelenerek okulun çapı, öğretmenlerin yetişmesi ve seviyesi dengeli bir şekilde tâyin edilecek bununla birlikte tedbirler alınacaktır.

(III) Çok yüksek olan öğretmen - öğrenci oranını düşürmek için, ilk yıllardan başlayarak geçici öğretmen vekili kullanabilme imkânları araştırılacaktır. Örneğin ilk iki yıl lise ve lise derecesindeki okulları bitirenlerin fazlasını bu işte kullanmak mümkün olabilir (DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), 1963).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)'nda ise, bu dönemde sürekli değişen hükümetler, ülke genelinde öğretmenlerin dağılımındaki dengesizlikler üzerinde düşünüp, “Zorunlu Hizmet Bölgesi” tanımını belirlemiştir. Ama öğretmen açıkları yine de kapatılamamış bunun üzerine Talim Terbiye Kurulu öğretmen olarak atanacaklarda aranan ölçütleri, öğretmen ihtiyacının fazla olması ve sınıf öğretmeni yetiştiren okullardan mezun sayılarının azlığı nedeniyle sınıf öğretmeni olarak

atanacaklarda “Sınıf öğretmenliği bölümünü bitirme” kuralını 22.01.1992 tarih ve 456 sayılı kanuna göre bir defaya mahsus kaldırmıştır. Bu dönemde Fen-Edebiyat Fakültesi başta olmak üzere Eğitim Fakülteleri dışından birçok kişi öğretmen olarak kırsal kesimlere atanmıştır. Böylece bu plan döneminde öğretmen sayılarında nicel artışlar gözlenmiş, köy ve kent okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları birbirine yaklaştırılmış, ancak nitelik açısından köy ve kent okulları arasındaki uçurum artmaya devam etmiştir (Gönülaçar, 2014).

En son yapılan Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018)’nda ise şu maddelere yer verilmiştir:

- ✓ Eğitimde fırsat eşitliğinin artırılması ve hizmet sunumunun iyileştirilmesi kapsamında ücretsiz ders kitabı temini, şartlı eğitim yardımları, taşınabilir eğitim gibi uygulamalar gerçekleştirilmiş, öğretmenlerin istihdamında ve hizmet içi eğitimlerinde artış sağlanmış, eğitime ayrılan kamu kaynağı artırılmış, FATİH projesi başlatılmış, 12 yıllık kademeli zorunlu eğitim sistemi tesis edilmiş ve müfredat bu doğrultuda yenilenmiştir. Eğitimde beşeri ve fiziki altyapı iyileştirilmiş, başta kız çocuklarının okula kazandırılması olmak üzere eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranlarında artış sağlanmıştır.
- ✓ 2006-2007 eğitim öğretim yılında brüt okullaşma oranı okul öncesi eğitimde 4-5 yaş için %24, ilköğretimde %96,3 ve ortaöğretimde %86,6 iken, 2012-2013 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitimde %44, ilköğretimde %107,6 ve ortaöğretimde %96,8 olarak gerçekleşmiştir.
- ✓ Nüfusun eğitim düzeyi yükselmekle birlikte OECD ve AB ortalamalarına göre düşük kalmaya devam etmiştir (PBK, Meclis Genel Kurulu, 2013).

Kalkınma planları konusunda Küçüker (2012), Türkiye’de kalkınma planları kapsamında yaklaşık kırk yıllık (1963-2005) eğitim planlaması tecrübesinin eğitimin iç ve dış sorunlarını çözme gücünden uzak olduğunu söylemiştir. Küçüker (2012)’e göre eğitim planlaması, halkın eğitim ihtiyaçlarının “halkın istemleri doğrultusunda”, eşitlik ve hak anlayışı çerçevesinde karşılanmasına yönelmemiştir. Bunun yerine eğitim planlamasının önceliği, “karma” ya da “liberal” ekonomi politikalarının egemenliği altında biçimlenen ekonomik ve toplumsal yaşamın öngördüğü

“insangücü” ve “vatandaş” niteliklerini kazandıracak bir sistemin kurulması olmuştur.

Bu çerçevede Türkiye’de eğitim planlaması, devlet eliyle kurulmaya çalışılan sanayileşmiş kapitalist ekonominin ve bunun gerektirdiği kentleşmiş toplumsal yapının kurulmasına hizmet etmiştir. Eğitim planlarının öncelikleri olan, nicel büyüme, örgün eğitim, mesleki-teknik eğitim ve eğitimin ekonomik işlevleri bu amaca hizmet eden planlama unsurları olarak ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca eğitim hizmetinin yaygınlaştırılmasında toplumun tümü yerine “en yeteneklilerin” belirlenmesini amaçlayan seçici ve eleyici bir süreç oluşturularak öngörülen ekonomik ve toplumsal yapının “elit”lerinin yetiştirilmesine ağırlık verilmiştir. Bir hak olarak eğitimin yaygınlaştırılması ve eğitim hizmetlerinden faydalanmada bireyler arasında eşitlik sağlanması, eğitim planlamasının gündeminin dışında tutulmuştur.

2.2.6. Türkiye İle Dünya Ülkelerinin İlköğretim Bazında Karşılaştırılması

(Gültekin, 2007, s. 496-498)’in, “Dünyada ve Türkiye’de İlköğretimde Yönelimler”, isimli makalesinde çeşitli değişkenler açısından Türkiye’de ilköğretim dünya ülkeleri ile karşılaştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- ✓ Öncelikle dünya ülkeleri için okul öncesi eğitim çok önemlidir. Gelişmiş ülkelerde okul öncesi eğitimde okullaşma oranı daha yüksektir. Oysa, Türkiye’de okul öncesi eğitimde okullaşma oranı gelişmiş ülkelerle karşılaştırılmayacak kadar düşüktür. Şüphesiz bu durum, ilköğretimde eğitimin niteliğini büyük oranda etkilemektedir.
- ✓ OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye, öğrenci-öğretmen sayısının en fazla olduğu ülkelerden biridir. Türkiye, ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı bakımından da ortalamaların üzerinde bulunmaktadır. Bu durum, Türkiye’de eğitim politikalarının daha çok niceliğe yönelik ihtiyacı karşılama yönünde düzenlenmesine yol açmakta; niteliğin ikinci planda kalmasına neden olmaktadır.

- ✓ Gelişmiş ülkelerde zorunlu eğitim süresi genelde 9 yılın üzerindedir. Türkiye’de bu süre 8 yıldır (2012 yılında 4+4+4 ile 12 yıla çıkarılmıştır.) ve gelişmiş ülkelerdeki eğitimle örtüşmemektedir.
- ✓ Yıllık 180 ve haftalık 5 öğretim/işgünü bakımından da Türkiye dünya ülkeleriyle tutarlıdır. Türkiye’de eğitim-öğretim Eylül ayında başlamakta ve Haziran ayında bitmektedir. Bu uygulama, çoğu ülkelerdeki uygulamalarla aynıdır.
- ✓ Türkiye’de iki dönem olarak uygulanan ilköğretimdeki yıllık öğretim süresi, dünya ülkelerinde, 3 hatta 4 dönem olarak uygulanabilmektedir. Öte yandan, haftalık ders saati toplamı bakımından, Türkiye’de ilköğretimde günde 6, haftalık 30 saatlik öğretim uygulamasının dünya ülkelerine göre çok olduğu görülmektedir. Özellikle, ilköğretimin ilk beş yılı için haftalık 30 saatlik öğretim uygulaması çok fazladır.
- ✓ Türkiye’de yaz tatili süresi öğrenciler için on iki, öğretmenler için sekiz haftadır. Türkiye’de özellikle öğrenciler için öngörülen yaz tatili uygulaması yarıyıl tatili de eklendiğinde 14 haftaya çıkmaktadır. Bu süre dünya ülkeleriyle karşılaştırıldığında oldukça fazladır.
- ✓ Dünya ülkelerinde ilköğretim programında, en çok zaman ayrılan ders okuma-yazmadır. Okuma-yazmadan sonra en fazla Fen, Matematik ve Sosyal Bilgiler dersine ağırlık verilmektedir. Yabancı Dil dersleriyle de öğrencilerin en az bir yabancı dil öğrenmeleri beklenmektedir. Ayrıca mesleki beceriler dersi de ev ekonomisi, kariyer eğitimi, giyim ve turizm, tekstil, sekreterlik çalışmaları, çizim gibi çeşitli becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Genel olarak bakıldığında, ilköğretim programında yer alan dersler ve bu derslere ayrılan süre bakımından Türkiye’de ilköğretim, dünya ülkelerinden çok farklı değildir. Ancak Türkiye’de, Okuma-Yazmaya diğer ülkelere oranla daha az zaman ayrılmaktadır. Türkiye’de Teknoloji ayrı bir ders olarak değil Fen ve Teknoloji adı altında verilmektedir. Türkiye’de Sanat ve Beden Eğitimi derslerine de daha az zaman ayrıldığı gözlenmektedir.
- ✓ Dünya ülkelerinde, Yabancı Dil dersinin ilköğretim programında zorunlu ders olmaya başladığı görülmektedir. Hatta ikinci bir yabancı dil programlarda yer

almaktadır. Dünya'daki bu eğilimlere şart olarak, Yabancı Dil dersi Türkiye'de de dördüncü sınıftan itibaren zorunludur (2012 yılında 2. sınıftan itibaren zorunlu olmaya başlamıştır). Ayrıca Yurttaşlık Bilgisi tüm ülkelerde programın önemli bir parçası durumundadır. Yine Kişisel Gelişimi, Sağlık Eğitimi ve Sosyal Gelişime vurgu artmaktadır.

- ✓ Dünya ülkelerinde, ilköğretim ve ilköğretim programlarında reform girişimleri 1990'lı yıllardan sonra artış göstermektedir. Bu eğilim, Türkiye'de de gözlenmektedir. Türkiye'de 1997 yılında 4306 sayılı yasa ile gerek ilköğretimin yapı ve organizasyonunda gerek ilköğretim programında önemli değişiklikler yapılmıştır (2012 yılında gerçekleşen, özellikle 4+4+4 diye bilinen sistem değişikliği de büyük önem arz etmektedir).

2.3. Taşınmalı Eğitim Uygulaması

Taşınmalı eğitim ülkemizde; zorunlu eğitim süresinin arttırılmasıyla birlikte yaygınlaşan, anayasadaki eğitim hakkının uygulanması maksadıyla, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya eğitim açısından elverişsiz okullardaki öğrencilerin, merkez olarak seçilen eğitim kurumlarına gününbirlik taşıtla veya deniz aracıyla taşınarak, eğitim faaliyetlerine devam etmelerini sağlayan uygulamanın genel adıdır (Ağırkaya, 2010).

Milli Eğitim Bakanlığı ise taşınmalı eğitimin tanımını "nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ve birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan mecburi öğrenim çağındaki öğrencilerin merkezi yerlerdeki ilköğretim kurumlarına gününbirlik taşınması ve eğitim öğretim verilmesi sistemi" şeklinde yapmıştır (MEB 1994: 4). Eğitim öğretim verilmesini sağlamak amacıyla MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne 1989-1990 öğretim yılının ikinci yarısından itibaren Kocaeli ilinde 2, Kırıkkale ilinde 3 merkezde olmak üzere, deneme mahiyetinde pilot uygulama olarak "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması" başlatıldı. Bu öğretim yılında, 2 ilin 12 okul ve yerleşim biriminden 305 öğrenci 5 merkez okula taşındı. MEB, arzuladığı verimi elde etmesi üzerine de 1990-1991 öğretim yılından itibaren "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması"na geçti. Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ile 1990-1991 öğretim yılında dokuz ilin 35 ilçesine bağlı 258 okul ve yerleşim biriminden 3289 öğrenci 78 merkez okula, 1991-1992 öğretim yılında 29 ilin 160 ilçesine bağlı 1094 okul ve yerleşim

biriminden 18256 öğrenci 408 merkez okula taşındı. Bu uygulama ülke geneline yaygınlaştırılarak devam etti (Arı, 2003).

Sayısal veriler ve istatistiklerle taşınalı eğitim, aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 3. Türkiye’de Yıllara Göre Taşınalı Eğitimin Sayısal Gelişimi

Öğretim Yılları	İl Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul ve Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı
1989-1990	2	5	12	305
1990-1991	9	78	258	3289
1991-1992	29	408	1094	18256
1992-1993	43	938	2371	53676
1993-1994	56	1653	4416	84263
1994-1995	57	1630	4683	74981
1995-1996	62	2182	5994	95554
1996-1997	64	2336	7502	120998
1997-1998	72	4803	18213	281833
1998-1999	75	5697	27081	521218
1999-2000	75	5633	27994	635041
2000-2001	76	5249	25967	607918
2001-2002	78	5373	27665	636508
2002-2003	79	5424	28044	661757
2003-2004	79	5634	28493	642133
2004-2005	80	5651	29245	669487
2005-2006	80	5742	30383	667537
2006-2007	81	5843	31076	694520
2007-2008	81	6164	31874	692369
2008-2009	80	5851	34519	683415
2009-2010	80	5754	39559	667475
2010-2011	81	5852	36208	687056
2011-2012	81	5964	37681	741259
2012-2013	81	7037	46036	810809
2013-2014	81	10551	44534	825090
2014-2015	81	10748	54126	850405
2015-2016	81	11853	43959	808332

(Kaynak: Strateji Geliştirme Başkanlığının hazırladığı Milli Eğitim İstatistiklerinden derlenmiştir.)

Taşınalı eğitim sisteminin amacı, Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliğinde, Milli Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim

hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmi okul/kurumlarda taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlamak için gerekli usul ve esasları belirlemek, şeklinde belirtilmiştir.

Kırsal kesimde yeterli sayıda öğrencisi bulunmayan veya okulu bulunmayan köy ve köy altı yerleşim birimlerinde bulunan çağ nüfusu ile fakir aile çocuklarına ilköğretim hizmetlerini götürebilmek gayesiyle yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okulları açılmaktadır. Bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin her türlü giderleri devlet tarafından karşılanmaktadır (G. Gülcan ve diğerleri, 2003: 222). İşte böyle bir imkan da yoksa alternatif yöntem olarak taşınalı eğitim ortaya çıkmaktadır. Devlet desteğiyle gerçekleştirilen bu sistemin amaç ve hedefleri önceden belirlenir.

2.3.1. Taşınalı Eğitim Uygulamasının Gerekçesi

Türkiye’de taşınalı eğitim uygulaması ile ilköğretimin tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Çeşitli sebeplerle öğretmeni bulunmayan, okulu kapanan, yeterli derslik, ışık, eğitim alanı, ders araç-gereci bulunmayan yerleşim alanlarına rahatlıkla eğitim hizmeti sunabilmek amaçlanmıştır. (Cankurtaran 2005: 2-3)’te yaptığı çalışmada taşınalı eğitimin sebeplerini şöyle sıralamıştır:

1. 1990 Genel Nüfus Sayımına göre 37120 yerleşim biriminden nüfusu 250’den az 10886 köy bulunmaktadır. Oba, yayla, mezra, mahalle, kom gibi yerlerde de insanlar yaşamaktadır. Bu yerleşim birimlerinin nüfusu ilkokul kurmak için yeterli değildir.

2. Küçük yerleşim birimlerinde birey başına düşen işlenebilir toprakların ve gelir kaynaklarının nüfus artışıyla ters orantılı olarak küçülmesinin neden olduğu geçim sıkıntısından kaynaklanan daha rahat bir ortamda yaşama ve yeni iş arayışları kentsel yerleşim alanlarına, az gelişmiş şehir ve kasabalardan daha iyi olanaklara sahip büyük merkezlere olan nüfus göçünü hızlandırmıştır. Böylelikle 1970’li yıllara kadar kırsal kesimdeki nüfus şehir nüfusundan fazla iken, 1990 yılı sayım sonuçlarına göre şehirdeki nüfus %59’a yükselirken, köyde yaşayanların toplam nüfus içindeki oranı %41’e düşmüştür. Bunun sonucu olarak büyük merkezlerde yoğunlaşmak üzere eğitim istek ve gereksinimi büyük oranda artmış ve artmaya devam etmektedir.

1990 Genel Nüfus Sayımına göre, 1985-1990 döneminde göç alan illerin başında sırasıyla; İstanbul, Kocaeli, Antalya, İçel, İzmir, Bursa gelmektedir. Aynı dönemde en çok göç veren iller ise en çok verenden başlamak üzere Kars, Tunceli, Siirt, Gümüşhane, Bayburt, Erzurum, Sivas, Muş, Artvin, Ağrı'dır (DİE, 1990 Genel Nüfus Sayımı). Göç veren bölgelerde nüfusun azalması, okulların kapasitelerinin altında çalışmasına, öğretmenlerden de verimli olarak yararlanılmamasına sebep olmaktadır.

3. Kapasitenin altında çalışan okullar ile tek öğretmenli okullarda eğitimin niteliği istenen düzeye çıkarılamadığı gibi öğretmenlerden de verimli olarak yararlanılmamaktadır. Oysa bu okullardaki öğrenciler, uygun merkez okula taşındıklarında, birleştirilmiş sınıf uygulaması ortadan kaldırılabilir ve beş sınıf yerine bir sınıfa giren öğretmenin daha verimli öğrencinin de daha başarılı olması sağlanabilir. Ayrıca birden çok (en az beş) öğretmenli merkez okullarda öğretmenlerin birbirlerinin bilgi ve deneyimlerinden faydalanmaları da sağlanabilir.

4. Tüm dünyada, çocukları ailelerinden ve olağan yaşamlarından uzaklaştırdığı, pahalı bir sistem olduğu ve yönetiminin gündüzlü okullara göre daha zor olduğu için yatılı okul uygulamasına, eğitimin yaygınlaştırılmasında son çözüm olarak başvurulduğu gözlenmektedir. Diğer yandan taşınmalı eğitimin daha ucuza mal olduğu görülmektedir.

5. Eğitim hizmetinden faydalanmak isteyen ancak bu olanağı olmayan vatandaşlar, taşınmalı ilköğretimle öğretim kurumlarına taşınarak eğitim imkanına kavuşabilir (Cankurtaran, 2005).

2.3.2. Taşınmalı Eğitim Uygulamasının Yararları

(Bostancı, 2002: Akt. Taşbaşı, 2011; S. 18-20), taşınmalı eğitimin sağladığı yararlarından bazılarına değinmiştir.

Buna göre; birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören ve büyük bir bölümünün okuma yazmada bile geri kaldıkları belirlenen öğrencilerin, taşınmalı ilköğretim ile eğitim öğretim görmeleri sonucunda kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişme olduğu gözlenmiştir. Taşınmalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınan öğrencilerin, sınıf geçme

oranlarında artış olduğu ve başarı oranının % 90 'ın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ders araç ve gereçlerini kullanma, tespit ve düzen gibi davranışlarında büyük gelişmeler gözlenmiştir. Değişik yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma biçimi ve şivelerindeki farklılıkların, zamanla ortadan kalktığı ve Türkçe'yi daha iyi kullandıkları belirlenmiştir.

Küçük yerleşim biriminde görev yapan öğretmen, bulunduğu ortama uyum sağlayamamakta ve ders bitiminde en yakın büyük yerleşim birimine gitmenin çarelerini aramaktadır. Ayrıca Birleştirilmiş Sınıf Programı uygulanan bu yerleşim birimlerine, genellikle stajyer öğretmen verildiği için öğretmenler sorunlar karşısında çaresiz kalmakta, çabalarının karşılığını alamadıkları için huzursuz ve mutsuz olmaktadır. Bu sebeplerden dolayı, bu yerleşim birimlerine atanan öğretmenler çeşitli yöntemlerle buralardan uzaklaşmanın yollarını aramaktadırlar. Öte yandan; il ve ilçelerde veya taşıma merkezli okullarda çalışan öğretmenler, sosyal ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilmekte, donanımlı ve bağımsız sınıflarda ders vermekte ve mesleki yönden kendilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır. Sonuç olarak, taşıma merkezindeki öğretmenler daha olumlu davranışlar içinde bulunduğundan öğrenciler için de örnek olmaktadır.

Sosyal ve kültürel yönden, taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında başlangıçta çekingenlik ve uyumsuzluk gözlenmiş ancak, kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha fazla katıldıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin eğitim faaliyetlerine daha çok katıldıkları, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bununla birlikte birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin giyim, temizlik ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay öğrendikleri tespit edilmiştir (Bostancı, 2002).

Ekonomik yönden, öğrencileri taşıma kapsamına alınan her köye en az bir sınıf öğretmeni verilmesi zorunluluğu dikkate alınırsa, 2004–2005 öğretim yılında 29. 245 yerleşim birimi taşıma kapsamına alındığına göre bir o kadar da sınıf öğretmeni tasarrufu sağlanmıştır. Öğrenci maliyeti incelendiğinde, taşınan bir

öğrencinin taşıma gideri ile kırsal kesimde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan bir ilköğretim okulunda okuyan öğrencinin maliyeti hemen hemen aynıdır. Yine taşınan bir öğrencinin maliyeti, yatılı ve pansiyonlu okulda okuyan bir öğrenciden daha ucuza gelmektedir.

Öğrencisi taşınan okula tahsis edilen araç-gereç ve donanım malzemesinin merkez okula gönderilmesi ile bu malzemelerden daha çok öğrencinin faydalanması ve bu alanda yapılan harcamalarda da büyük oranda tasarruf sağlanmaktadır. Ayrıca öğrencisi taşınan okulun su, elektrik, ısıtma, personel giderleri, bakım-onarım giderlerinde büyük tasarruf sağlanmıştır.

İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yollukları için yapılan harcamalar azalmakta ayrıca merkez okuldaki teftiş ve rehberlik işlerine daha çok zaman ayrılmaları sağlanmaktadır.

Boş kalan okul, bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanlarının, PTT, halk eğitim, sağlık ocağı, köy konağı gibi kamu ve kurumların hizmetine tahsisi yapıldığından yeni yatırımlara ihtiyaç kalmamaktadır.

Taşınalı ilköğretim kapsamına alınan ve okulu bulunmayan mahalle, köy ve mezralarda okul yapımına gerek kalmamaktadır (Bostancı, 2002: Akt. Taşbaşı, 2011; S. 18-20).

Taşınalı eğitimle köyden kente göç önlenmekte, hatta birçok yerde geriye dönüş bile olmaktadır (www2. tbmm. gov. tr/d21/7/7-6198c. pdf).

Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim yönetmeliği yasal dayanak olarak taşınalı sistemin kurallarını ve görevlerini belirlemektedir. 11 Eylül 2014 Perşembe günü yayımlanan bu yönetmelik Ek 7’de görülmektedir. Bu yönetmelikle birlikte ihaleler, servis araçları, okulların fiziki yapıları, komisyonlara ait standartlar belirlenmiş ve sistem oluşturulmuştur.

2.4. Ağrı İlinde Taşınalı Eğitim Uygulaması

Ağrı ili de ilçeleri ile birlikte 2002- 2003 eğitim- öğretim yılında taşınalı eğitime başlamıştır. Resim 4'te Ağrı İli Taşınalı Eğitim Haritasına ulaşılabilir. 2014-2015 eğitim öğretim yılında Ağrı ilindeki İlkokul, öğretmen ve ilkokul öğrencilerine ait sayısal verilerin ülke toplamıyla mukayesesi aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 4. Türkiye’de ve Ağrı İlinde 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı İlkokul, İlkokul Öğrencisi ve Öğretmen Sayıları

	Okul Sayısı	İlkokul Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
Türkiye	27.544	5.434.150	295.252
Ağrı	639	62.733	2.628

Kaynak: MEB İstatistik 2014-2015.

2014-2015 eğitim öğretim yılına ait taşınalı eğitim sistemi ile ilgili sayısal veriler de aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5. Taşınalı Eğitim Sisteminde Türkiye ve Ağrı İline Ait İstatistikler

	Taşınan Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okulsuz Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Toplam Öğrenci Sayısı			Taşınan İlkokul Öğrenci Sayısı			Taşınan Ortaokul Öğrenci Sayısı		
				T	E	K	T	E	K	T	E	K
Türkiye	10.748	26.205	27.921	850.405	436.193	414.212	302.047	153.738	148.309	548.358	282.455	265.903
Ağrı	69	142	151	10.850	5.719	5.131	1.377	722	655	9.473	4.997	4.476

Kaynak: MEB İstatistikleri Örgün Eğitim 2014-2015.

Ağrı ilinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında ilk ve orta okullara ait veriler ise; merkezde, 13 adet taşıma merkezi okula, 79 yerleşim biriminden, 1741 öğrenci, 117 araçla; Diyadin ilçesinde, 8 adet taşıma merkezi okula, 56 yerleşim biriminden, 1569 öğrenci, 129 araçla; Doğubayazıt ilçesinde, 4 adet taşıma merkezi okula, 52 yerleşim biriminden, 1302 öğrenci, 92 araçla; Eleşkirt ilçesinde, 5 adet taşıma

merkezi okula, 51 yerleşim biriminden, 1169 öğrenci, 87 araçla; Patnos ilçesinde, 13 adet taşıma merkezi okula, 45 yerleşim biriminden, 922 öğrenci, 84 araçla; Hamur ilçesinde, 5 adet taşıma merkezi okula, 26 yerleşim biriminden, 608 öğrenci, 47 araçla; Taşlıçay ilçesinde, 4 adet taşıma merkezi okula, 24 yerleşim biriminden, 780 öğrenci, 57 araçla ve Tutak ilçesinde, 9 adet taşıma merkezi okula, 76 yerleşim biriminden, 1867 öğrenci, 143 araçla taşınmıştır (Ağrı MEM (Milli Eğitim Müdürlüğü), 2016).

2015-2016 eğitim öğretim yılında Ağrı ili genelinde, 409 yerleşim biriminden, 9958 öğrenci, 758 araçla, 61 taşıma merkezi okula taşınmıştır (Ağrı MEM, 2016).

Ağrı ilinde, 2014-2015 eğitim öğretim yılında taşınmalı eğitimin maliyeti 2.418.167.000 TL iken 2015-2016 eğitim öğretim yılında taşınmalı eğitimin maliyeti 2.190.460.000 TL olarak hesaplanmıştır (Ağrı MEM, 2016).

2.5. Taşınmalı Eğitim İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar yer almaktadır.

2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Arı (2003), “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği)” adlı makalesinde, öğretmen ve öğrencilere uygulanan anketler sonucunda; Taşınmalı öğrencilerin birçoğunda baş ağrısı en fazla hissedilen rahatsızlık olup, öğrenciler arasında kısmi de olsa gruplaşmalar olduğu, öğretmenlerin, sabah ilk derste öğrencileri derse motive etmekte zorluk çektiği ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, öğretim sırasında en çok karşılaştıkları sorun olarak “derse hazırlıksız gelme” olduğunu belirtmekte ve öğretmenlerin çok azı, taşıma merkezi olan okulların fiziki imkanlarını yeterli bulmaktadır. Elde edilen verilere göre velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım oranları düşük olup veliler, çocuklarının öğrenimleri ile yeterince ilgilenmemektedir. (Bu çalışmada da aynı sonuca ulaşılmıştır.)

Şentürk & Işık (2003), “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ve Bu Uygulamaya Son Verilmesi İle İlgili Veli Görüşleri” başlığıyla hazırladıkları araştırma makalesinde, 31 veliye uyguladıkları anket sonuçları şöyle açıklanabilir:

Köy halkı, eğitimin ve öğretimin önemini kavramış durumdadır. İkinci olarak, bu köy öğrencileri için taşınmalı eğitim uygulamasının doğru bir alternatif olmadığı velilerden elde edilen bilgilere göre belirlenmiştir. Değişmeler ve yenilikler amaçlı olarak yapıldıklarında sistemde olumlu yönde gelişme sağlanması beklenir. Oysaki bu köy için uygulanmaya çalışılan ve düşünülen taşınmalı eğitim uygulamalarının istenir biçimde yürütmediğini gözlemler, görüşmeler ve anket sonuçları göstermektedir.

Bir başka önemli sonuç ise taşınmalı eğitim uygulamasına başlanılmadan önce iyi bir planlama yapılmadığı ve işlerin kendi haline bırakıldığı sonucudur. İyi bir planlama ve hazırlık yapılmadan uygulanmaya çalışılan taşınmalı eğitim uygulaması beraberinde çok önemli sorunlar getirmiştir. Bu sorunlar, eğitimsel olduğu kadar yönetsel boyutları da olan sorunlardır.

Kabaş (2006), “Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Güçlükler (Bolu İli Örneği)” isimli yüksek lisans tezinde, Bolu ilinde, 15 okuldaki 21 okul yöneticisi, 233 öğretmen ve 550 öğrenciye uyguladığı anketlerden, kış aylarında yol bozukluğu sebebiyle taşımada güçlük çekildiği ve taşıma ile gelen öğrencilerin, yeni arkadaşlarına ve okula uyum sağlama konusunda güçlük çektikleri gibi sonuçlar elde etmiştir.

Kaya (2006), “Taşınmalı Eğitim Programındaki İlköğretim Öğrencilerinin Durumları: Silopi Köyleri Örneğinde Bir Sosyal Değerlendirme” isimli makalesinde örneklem olarak köylerden Silopi merkez ilçeye taşınan 73 erkek öğrenciye anket uygulanmıştır (taşınmalı kız öğrenci olmadığından). Bu araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar iki noktada ele alınabilir: Birincisi, örneklemi oluşturan öğrencileri yaşadıkları hane yapısı içinde değerlendirmek. Bu bağlamda elde edilen bulguların ortaya koyduğu bir gerçek şudur ki, taşınmalı eğitim içinde kırsaldan kente taşınan öğrencilerin evlerinde karşı karşıya kaldıkları en temel problem, çalışmalar için gerekli ortam ve destekten yoksun olmalarıdır. İkinci olarak da görüşülen öğrencileri, taşınmalı eğitim sistemi içinde yaşadıkları sorunlar açısından değerlendirmek. Bu konuda araştırmanın ortaya koyduğu en temel nokta, hem eğitsel hem de parasal kaygılarla gerçekleştirilen taşınmalı eğitimin, kırsal kesim insanına eğitimde fırsat ve imkan eşitliği sağlama gibi olumlulukların yanı sıra, bu sistem içinde taşınan

öğrencilerin karşı karşıya bulundukları olumsuzluklarının da varlığıdır. Öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları olumsuzlukları ele aldığımızda, ortaya koydukları en temel zorluk, sabahları servise binmek için erken kalkmak durumunda olmalarıdır.

Yeşilyurt ve diğerleri (2007), “İlköğretimde Taşımali Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği” adlı çalışmada 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Van il merkezinde görevli 16 yönetici, 157 öğretmen, 350 öğrenciye uyguladıkları anketler sonucunda; araştırmaya katılan yöneticiler, öğrenciler ve öğretmenler, taşımali ilköğretime yeterli oranda ödenek ayrılmadığını, taşımali ilköğretim uygulamasının daha başarılı olabilmesi için, okulda çocukların yemek yiyebileceği bir yerin ayarlanması gerektiğini, taşımali öğrencilerin okula uyumlarını sağlamak için okuldan bir rehber öğretmenin görevlendirilmesi gerektiğini, taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişilerin alınmasını engellemek amacıyla bir refakatçi öğretmenin görevlendirilmesinin gerektiğini, taşımali ilköğretim uygulaması konusunda, okul yönetiminin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin alınmasının gerekliliği, taşımali öğrencilerin yemek yiyebilecekleri bir yerin olmamasını ve bu öğrencilerin başıboş bırakılmasının problem olduğunu, taşımali öğrencilerin okula uyum sağlayamadıklarını, yol ve iklim şartlarının taşımali ilköğretim uygulamasına elverişli olmadığını, taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişiler alındığını ve bu yüzden öğrencilerin ayakta gidip gelmek zorunda kaldıklarını belirtmektedirler.

Recepoglu (2009), “Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar: Kastamonu İli Örneği” adlı makalesinde, 16 yönetici, 155 öğretmen ve 173 veliye anket uygulamış ve şu sonuçlara ulaşmıştır:

Araştırmaya katılan yöneticiler, öğretmenler ve velilerin büyük bir çoğunluğu, kış aylarında yolların bozularak taşımayı güçleştirmesi, araç şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması, öğrencisi taşıyan köylerde milli bayramların eski heyecanı ile kutlanamaması, okulda taşımali eğitimle gelen öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yerin olmaması gibi konuları sorun olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanlar, taşıma araçlarının taşımaya uygun olmaması, taşıma araçlarına öğrenciler ve gerekli personel dışındaki kişilerin alınması, taşıma araçlarında öğrencilerin ayakta gidip gelmesi, taşıma merkezi olan okulun fiziksel

yetersizliği, yolların taşımali eğitim için uygun olmaması, maddelerini ise kısmen sorun olarak görmekte-dirler.

Ülker (2009), “Taşımali İlköğretim Genel Durumu ve Değerlendirilmesi (Muğla İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, Muğla ilinde görevli 270 okul yöneticisine anket uygulamış ve sonuç olarak; ulaşım yönünden sıkıntının olmadığı, yemek dağıtımı ile her gün düzenli olarak ilgilenen personellerin olduğu, servis sürücülerinin güzergah anlamında sıkıntı çıkarmadıkları tespit edilmiştir. Ancak veli toplantılarında katılım yönünden sıkıntılar çekildiği belirlenmiştir.

Taşdemir (2010), “Taşımali Eğitime İlişkin Veli Görüşleri: Sorunlar ve Öneriler (Şile İlçesi Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, 2009-2010 eğitim öğretim yılının ilk yarısında, taşımali eğitim kapsamında, 7 ilköğretim okulunda çocuğu taşımali eğitim gören 463 veliye anket uygulanarak, ‘velilerin, taşımali eğitim uygulaması konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları; sorun olarak ise araçlarda rehber personelin eksikliği, yöre halkının araçlara binmesi sebebiyle çocukların ayakta götürülmesi’ gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Boğa (2010) “Taşımali İlköğretim Uygulamasının Öğrencileri Taşınan Yerleşim Birimlerindeki Köy Halkı ve Velilerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi (Ankara Haymana Örneği)” isimli yüksek lisans tezinde, 14 köy ve köy altı yerleşim biriminde bulunan 128 öğrenci velisi, köy ileri gelenleri ve köy halkına uyguladığı anket sonucu; uygulamanın birleştirilmiş sınıf uygulamasından daha faydalı olduğu, servis sürücülerinin hal ve hareketleri ile öğrencilere örnek olması gerektiği, öğrencilerin servisle okula gidiş gelişlerinde sorunlar oluştuğu belirlenmiştir.

Turan (2011) ise “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Güçlükler (Zonguldak İli Örneği)” isimli tezinde 3 ilçedeki 9 okulda 180 öğretmen, 18 idareci ve 360 öğrenciye uyguladığı anketler sonucunda; taşıma merkezli okullarda öğrencilerin yemek yiyebilecekleri bir alanın olmadığı, yöneticilere göre velilerin okulla iletişimlerinin yeterli olmadığı, yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin okula uyum sağladığı gibi bulgular elde edilmiştir.

Kolcu (2011), “Kırsal Kesimin Eğitim Durumu ve Taşımali Eğitim Eskişehir-Alpu Kırsalı Örneği” adlı yüksek lisans tezinde, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Eskişehir ili, Alpu ilçesi taşıma merkezi olan ve taşıma merkezi olmayan ilköğretim

okullarındaki 7 idareci, 47 öğretmen ile 210 öğrenciyi örneklem olarak belirlemiştir. Bu çalışmada katılımcılara uygulanan anketler sonucunda, taşımali eğitim ile gelen öğrencilerin okul arkadaşlarını yalnızca okulda görmesinin arkadaş ilişkilerinde sorunlara yol açtığı ve çatışmalara sebep olduğu görülmüştür. Bu durumda taşımali öğrencilerde dışlanma duygusu oluşmaktadır. Bu ise büyük topluma yansıdığında sosyalleşme süreçleri sekteye uğramaktadır. Ancak diğer bir bakış açısı ile taşımali eğitim kırsaldaki ilköğretim öğrencilerini merkezi okullara taşıyarak, onların sosyalleşmesine ve toplumla uyumlu bireyler olmasına, içinde bulundukları ortamdan daha büyük bir ortamda yer almasına fayda sağlamaktadır.

Yine bu araştırmaya göre, kırsal kesimin eğitim durumu sosyo-ekonomik ilerleme ve kalkınma içinde ele alındığında, eğitim uygulamalarının kırsal kesimde iyileşme sağladığı görülmektedir. Söz konusu uygulamalar kırsal eğitim içinde bireyi hedef almakta ve onun potansiyelini geliştirmeyi planlamaktadır. İşte bu araştırmada diğerlerinden farklı olarak, taşımali eğitim uygulamasının yansımaları, genellikle öğrenciler açısından değerlendirilmektedir. Bireyi hedefe alma ve uygulamanın ona yansımalarını tespit etme, kalkınmada insana verilen emekten ve tüm toplumsal yaşamı saran durumdan ötürü önem arz etmektedir.

Taşımali ilköğretim uygulaması öğretmenlerin, öğrencilerin ve idarecilerin değerlendirmeleri ele alındığında taşımali ilköğretim öğrencilerinde yetersizlikler olduğu görülmüştür. Taşımali ilköğretim öğrencilerini ailelerinin bir iş gücü olarak görmeleri de birtakım problemlere yol açmaktadır. Taşımali eğitim uygulamasından kaynaklanan sorunlardan doğrudan etkilenen, öğrencilerdir. Beslenme problemleri ve taşımadan dolayı rahatsızlık ve yorgunluk hissetmeleri; derslerdeki motivasyonun düşük olmasına ve uyum sorunlarına neden olmaktadır. Taşımali ilköğretim öğrencilerinde uyum problemleri, yorgunluk, ev ödevlerine yeterince vakit ayıramama ve eksiksiz olarak ev ödevlerini yapma, ders araç-gereçlerini sağlama sorun olarak görülebiliyorken; bunlar merkezde olan öğrencilerde sorun olarak görülmemektedir. İdareciler ve öğretmenler taşımali öğrencilerin başarısının arttığını ve çevrelerinde sosyal ve kültürel iyileşme olduğu düşüncesine katılmaktadır. Taşıma merkezi olan ilköğretim okulu ve taşıma merkezi olmayan ilköğretim okulu öğrencileri de taşımali öğrencilerin, eğitim başarısının arttığına katılmaktadır.

Şan (2012), “İlköğretimde Taşımali Eğitim Öğrencilerinin Sorunları” adlı yüksek lisans tezinde uyguladığı ölçek ve görüşme formları sonucunda, erkek öğrencilerin kızlara göre daha olumsuz düşüncelere sahip olduğu, öğretmenlerin de yöneticilere göre daha olumlu görüşlere sahip olduğu bulgularına ulaşmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcılar uygulamanın devam etmesi gerektiğini ancak beslenme ve taşınma gibi konularda eksikliklerin giderilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Yurdabakan & Tektaş (2013) tarafından hazırlanan, “Taşımali İlköğretim Öğrencilerinin Taşımali Eğitime İlişkin Görüşleri” adlı makalenin örneklemini, biri ikili diğeri tekli eğitim yapan iki okuldan seçilen 62 öğrenci oluşturmaktadır. Bu araştırma sonucunda; öğrenciler taşımali eğitim uygulaması nedeniyle eğitim yaşantılarını sürdürebildikleri için mutlu olduklarını, yol yürümediklerini, yoldaki tehlikelerden korunduklarını, üşüyüp, ıslanmadıkları için diğerk arkadaşlarına göre kendilerini şanslı hissettiklerini; tekli eğitim yapan okullara taşınan öğrenciler ise okullarında öğle arası yemek yedikleri için sağlıklı beslenmiş olduklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler en büyük sorun olarak erken uyanmayı dile getirirken, erkeklerden farklı olarak kızlar, ders dışı sosyal, eğitsel ve kültürel etkinliklerden faydalanamamalarını, servislerde yer bulamamalarını ve servis şoförünün davranışlarından rahatsız olduklarını belirtmişlerdir.

Öztürk & Kaymak (2014) tarafından hazırlanan, “İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Velilerinin Taşımali Eğitime İlişkin Görüşleri” adlı makalede 8 devlet okulunda çocukları taşımali eğitim gören velilere görüşme formu uygulanmış, bu kapsamda; taşıma merkezi okulların kütüphane, laboratuvar, eğitim araç ve gereçleri açısından yeterli olduğu, taşıma merkezi okulların sağlık hizmetlerinin yeterli olduğu, öğrencileri taşıyan araçların kapasite ve ısıtma sistemlerinin yeterli olduğu, velilerin yarısının evlerinin taşıma merkezine yakın olduğu diğerk yarısının ise evlerinin taşıma merkezine uzak olduğu, velilerin büyük çoğunluğu tarafından okulun fiziki imkanlarının yeterli olduğu, taşıma merkezindeki öğrencilere düzenli olarak yemek verildiği, taşımali eğitime devam eden öğrencilerin başarılı oldukları, taşıma merkezine öğrenci taşıyan araçların güvenli olduğu, taşıma servislerinde yardımcı rehber personel bulundurulmadığı, öğrencilerin taşımali eğitim sisteminden memnun oldukları sonucuna varılmıştır.

Kayhan (2014), “Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımalı Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında Sivas merkezde, beş taşımalı okulda 5., 6., 7. ve 8. sınıfa devam eden 481 öğrenciye ve 50 öğretmene uyguladığı anket ile şu sonuçlara ulaşmıştır:

Araştırmada 5. sınıf öğrencileri, taşımalı eğitime ilişkin 5 kategoride metafor üretmişlerdir. Üretilen kategoriler: Yolculuk, eğitim-öğretim, sevgi, zorluk ve eğlencedir. Öğrenciler, bu kategorilerden de en çok “yolculuk” kategorisinde metafor üretmişlerdir. Bunlar: otobüs, taşınma, yolculuk, yolculuk ve eğitim, gidip gelmek, servisli okullar, seyahat etmek, bir yere ulaşmak, servisle okula gitmek, iş yeri, göç, ulaşım, eğitim yolculuğu, macera yolculuğu, heyecanlı yolculuk, uzak bir yer, başka bir yerde eğitim ve yük taşıma metaforlarıdır.

Araştırmaya katılan 6. sınıflar, taşımalı eğitime ilişkin 8 kategoride metafor üretmişlerdir. Bu kategoriler: Yolculuk yapmak, eğitim almak, güven, zorluk, eğlenmek, tehlike, sevgi ve özlemdir. Öğrenciler, en çok yolculuk yapmak konusunda metafor üretmişlerdir ve taşımalı eğitimi; yolculuk, işçilik, yolculuklu eğitim, seyahat, başka bir yere uçmak, gidip gelmeli eğitim, tren, servis, otobüsle gidip gelmek, otobüs, minibüsle gelmek, guguklu saat, minibüs, kısa yoldan gelmek, oradan oraya gitmek, kısa yolculuk, hayat, okula yaya gelmemek, uzun bir yolculuk, bir köyden bir köye gitmek, her gün köyden yolculuk yapmak ve okula gidip gelmeye, seyahat etmeye, bir yerden başka bir yere gitmeye, okul taşıtlarına, hayat gibi devam eden bir sürece benzetmişlerdir.

Araştırmaya katılan 7. sınıf öğrencileri taşımalı eğitime ilişkin 12 kategoride metafor üretmişlerdir. Bu kategoriler: Yolculuk, zorluk, eğitim almak, sıkıcı bir süreç, sevgi, iyi bir gelecek, güven, çalışmak, okul eşyası, eğlence, boşa giden zaman ve çelişkidir. 7. sınıf öğrencileri en çok yolculuk kategorisinde metafor üretmişlerdir ve taşımalı eğitimi; otobüs yolculuğu, servis, yol, göç etmek, taşınmak, yolculuk, seyahat, otobüsler, kargo uçağı, işçi, sabah işe gidenlere, uzak diyarlara yolculuk, transit, at arabası, arabayla gezmek, minibüs, getir götür işi ve yürümemeye benzetmişlerdir.

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencileri taşımali eğitime ilişkin 11 kategoride metafor üretmişlerdir. Bu kategoriler: Yolculuk yapmak, zorluk, eğitim almak, fırsat, ayrımcılık, iyi bir gelecek için zorluklara katlanmak, mutluluk, işe gitmek, eğlence, yorulmak ve sosyalleşmektir. 8. sınıf öğrencileri en fazla yolculuk yapmak kategorisinde metafor üretmişlerdir ve taşımali eğitimi; seyahat etmek, köy arabası, yolculuk/yolculuk yapmak, toplu taşıma aracı, her gün şehre gitmek, otobüs, yolculuklu eğitim, göç, göçmen kuşlar, uçak, güneş, kısa süreli tren yolculuğu, gidip gelmek ve toplu taşımaya benzetmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ise, taşımali eğitime ilişkin 6 kategoride metafor üretmişlerdir. Bunlar; zorluk, fırsat, yolculuk, bir bütünün parçası, amacına ulaşmayan bir uğraş ve arada kalmışlıktır. Öğretmenler en fazla zorluk kategorisinde metafor üretmişlerdir ve taşımali eğitimi; devenin sırtındaki kambur, eziyet, korkulu rüya, askerlik, kaplumbağa, sürgün edilmiş insan, hastane hastane gezen hasta, kır çiçeğinin vazoda yetiştirilmesi, eziyet ve çile, toprağından koparılmış çocuk, deplasmanda yapılan bir mahalle maçı, değirmen, yorucu bir seyahat ve zoraki bir sürece benzetmişlerdir.

2.5.2. Yurt Dışında Taşımali Eğitime Benzer Uygulamalar İçeren Araştırmalar

(Zars, 1998: Akt. Kayhan, 2014; s. 46) “ Long Rides, Tough Hides: Enduring Long School Bus Rides” adlı çalışmasında ABD’deki Taşımali Eğitim uygulamasından bahsetmiştir. Zars, çalışmada taşımali eğitim uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına etkisine, öğrenci ailelerine etkisine ve yapılan yolculuğun gerçek maliyetinin ne olduğuna değinmiştir. Taşımali eğitim yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerin gün boyu okulda oturduklarına, buna ek olarak birkaç saat yolculuk yaptıklarına, diğer çocuklar gibi ayakta zaman geçirme, koşma oynama gibi etkinliklere katılamadıklarına değinmiştir. Bu durumun çocuklarda obezite gibi sağlık problemlerine sebep olduğundan bahsedilmiştir. Ayrıca araştırmacı öğrencilerin kış aylarında, sabahleyin karanlıkta okul otobüsüne binip, okul dönüşü karanlıkta inmelerinin onları olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

(Kennedy, 1990: Akt. Meydan, 2004; s. 255–265) çalışmasında, Yeni Zelanda’da Taşımali Eğitim uygulamasının okul öncesi-erken çocukluk döneminde kullanıldığı belirtilmiştir. Kırsal kesimdeki çocuklara erken çocukluk eğitimi,

Taşınmalı Okul Öncesi birimleri tarafından aktarılmaktadır. Eğitim Bakanlığı'nın kararıyla dokuz birim bu alanda hizmet vermektedir. Bu birimlerin her birinde iki kreş öğretmeni bulunmaktadır. Bu dokuz birim her hafta kırsal bölgeleri gezmektedirler.

(Fowler, 1979: Akt. Küçükoğlu, 2001; s. 71)'e göre, 1978 yılından itibaren uygulanan bu projedeki "Taşınmalı Sınıflar"ın gereksinimleri merkez komiteleri tarafından sürekli olarak karşılanmaktadır. Dokuz bölgede yapılan bu uygulama başarılı bir şekilde devam etmektedir. "Taşınabilir Sınıf Projesi" adı altında Avustralya'nın Orta Queensland bölgesinde gerçekleştirilen taşınmalı eğitim, Queensland Eyaleti Eğitim Bakanı tarafından tavsiye edilen bölgelerde uygulanmaktadır. Eğitim Bakanlığı öncelikle uygulamanın kırsal kesim bölgelerinde yapılmasını önermektedir. Proje Avustralya Okullar Komisyonu tarafından ekonomik bakımdan desteklenmektedir. Nüfusuna oranla geniş bir arazi yapısına sahip olan Avustralya'da, aileler geniş alanlara yayılarak yaşamaktadırlar. 150.132 kilometrekare yüzölçümlü Orta Queensland'ın nüfusu 31.900 kişidir. Her kilometrekareye 1 insan düşmektedir. Bu nedenle, bu ailelerdeki çocuklara "Taşınabilir Sınıf" uygulaması ile eğitim verilmektedir. Uygulama için kamyonların kasaları sınıf ortamına dönüştürülmüş ve en az 10 çocuğun eğitim yapabileceği ortam hazırlanmıştır. Taşınabilir sınıf olarak kullanılan kamyonlarda biri öğretmen ve biri yönetici olmak üzere iki personel bulunmaktadır.

(Jimerson, 2007: Akt: Kayhan, 2014; s. 47) "Traveling by School Bus in Consolidated Districts in West Virginia" isimli çalışmada, Batı Virginia'da taşınmalı olarak eğitim gören lise öğrencileri üzerinde 2006 yılında çalışmalar yapılmıştır. Araştırma, diğer taşıma araçları ile okul otobüslerini kıyaslamıştır. Okul otobüslerinin diğer taşıma araçlarına göre 24 dakikalık bir zaman kaybına sebep olduğuna değinilmiştir. Araştırmada 24 dakikalık zaman kaybının; öğrencilerin aileleriyle vakit geçirmesine, sosyal aktivitelere katılma gibi birçok ders dışı faaliyetlere katılımını engellediğine değinilmiştir. Ayrıca öğrencilerin %31.1'den fazlasının 1 saatten fazla yolculuk yaparak eğitimlerini devam ettirdiklerinden ve Batı Virginia hükümetinin otobüslerle, taşınmalı olarak yapılan yolculuk süresinin bir saatten az olması için herhangi bir çalışma yapmadığından bahsedilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve yöntemi, çalışma grubu ile veri toplama aracı, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma varolan durumları betimlemeye çalışan tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2014). Araştırma hem nicel hem de nitel boyutlara sahip olduğundan aynı zamanda karma araştırma örneğidir. Karma çalışmalarda nicel ve nitel veri toplama teknikleri ya aynı anda ya da birbirini takip edecek şekilde düzenlenir (Balcı, 2015, s. 42).

3.2. Evren ve Örneklem (Çalışma Grubu)

Araştırmanın evrenini, 2015–2016 Eğitim Öğretim yılında Ağrı ilindeki tüm taşımali ilkokullarda okuyan öğrenciler, bu öğrencilerin velileri, taşımali okullarda çalışan öğretmenler, taşımali eğitimde görev alan servis sürücöleri ve bu okulların yöneticileri oluşturmaktadır.

Bu araştırma evreninden, Ağrı merkezde öğrenci sayılarının fazla olması sebebiyle seçilen 5 ilkokuldaki (Karasu İlk/Ortaokulu, Yazlı İlkokulu, Korgeneral İsmail Selen İlkokulu, Şehit Er Vefa Çelik İlkokulu, Molla Osman İlkokulu) 90 öğrenci, 20 öğrenci velisi, 4 servis sürücüsü, 30 öğretmen ve 4 okul yöneticisi ayrıca ilçeler içinden random yöntemi ile seçilen Taşlıçay'da 2 İlkokuldaki (Taşlıçay İlkokulu, Yukarı Esen İlkokulu) 51 öğrenci, 10 veli, 10 öğretmen, 3 okul yöneticisi ve 2 servis sürücüsü örneklem olarak alınmıştır. Böylece çalışma grubunu, 141 öğrenci, 30 veli, 40 öğretmen, 6 servis sürücüsü ve 7 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Örneklem oluşturulurken öğrenci velileri konusunda ulaşılabilirlik göz önüne alınmış ve örneklem alma yöntemlerinden random yöntemi kullanılmıştır. Öğrenciler seçilirken her bir sınıf bazında, eşit sayıda kız ve erkek öğrenciler alınmıştır.

Öğrencilerden özellikle 3. ve 4. sınıfta okuyanlar okuma-yazma ve okuduğunu anlama konusunda güçlük çekmeyecekleri düşünülerek seçilmiştir.

Tablo 6. Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Taşıma Merkezi Okullar (Ağrı Merkez)

Taşıma Merkezli Okulun Adı	Taşınan Köy/Mezra- Uzaklığı	Taşınan öğrenci sayısı
Şehit Er Vefa Çelik İlk/Ortaokulu	Çiftepınar (12 Km) Yığnıtepe (13 Km) Tellisirt (12 Km) Karaboğa (13 Km)	20
Karasu İlk/Ortaokulu	Çayıraltı (16 Km) Ağılbaşı (17 Km) Konuk Tepe (4 Km)	13
Şehit Korgeneral İsmail Selen İlk/Ortaokulu	Uç Evler (3 Km) Özbaşı (6 Km)	24
Molla Osman İlkokulu	Konak Mevr. (3 Km)	14
Yazılı İlk/Ortaokulu	Hanoba (20 Km) Otlubayır (13 Km)	19

Kaynak: Ağrı, Milli Eğitim Müdürlüğü, 2016.

Tablo 7. Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Taşıma Merkezi Okullar (Taşlıçay)

Taşıma Merkezli Okulun Adı	Taşınan Köy/ Mezra- Uzaklığı	Taşınan Öğrenci Sayısı
Yukarı Esen İlkokulu	Yonalyol- Liç Mevr. (12 Km) Çöğürlü Çermik Mevr. (6 Km) Taşteker (13 Km)	49
Taşlıçay İlkokulu	Aş. Dumanlı Köyü (9 Km)	8

Kaynak: Taşlıçay, Milli Eğitim Müdürlüğü, 2016.

Ağrı ili merkez ilçede taşınalı eğitim gören öğrencilerin sınıf bazında dağılımı aşağıdaki tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 8. Ağrı İli Merkez İlçede Taşınalı Eğitim Gören Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf				TOPLAM
Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	
23	19	29	22	19	16	27	37	98	94	192

Kaynak: Ağrı, MEM, 2016.

Ağrı Merkez’de taşınalı eğitim gören öğrencilerin 98’i (%51) erkek, 94’ü (%49) ise kızdır.

Taşlıçay ilçesinde taşınalı eğitim gören öğrencilerin sınıflara dağılımı aşağıdaki tablo 9’da incelenmiştir.

Tablo 9. Taşlıçay İlçesinde Taşınalı Eğitim Gören Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf				TOPLAM
Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	
8	8	7	6	5	11	5	8	25	32	57

Kaynak: Taşlıçay, MEM, 2016.

Taşlıçay ilçesinde taşınalı eğitim gören öğrencilerin %43 (25)’i erkek, %57 (32)’si ise kızdır.

3.3. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi

Bilimsel bir araştırmanın en önemli basamaklarından olan ölçmeyi gerçekleştirebilmek için öncelikle hangi özelliğin, ne şekilde ölçüleceğini doğru saptamak gerekir. Ölçmenin doğruluğu verilerin doğru çözümlenmesine bağlı olduğu kadar, ölçülecek niteliğin tam olarak belirlenmesine ve doğru veri toplama araçlarının kullanılmasına da bağlıdır. Bu nedenle araştırılan niteliğe en uygun araçlar geliştirilip, en doğru şekilde kullanılmalıdır. Bunun için araştırma konusu ile ilgili literatür incelenmiş ve konuyla ilgili kanun, yönetmelik ve kaynaklar taranmıştır. Araştırma anketi, araştırmaya alınan okul idarecileri, öğretmenler,

veliler, servis sürücüleri ve taşımali öğrenciler için beş farklı şekilde formüle edilmiştir. Bununla ilgili daha önce uygulanmış ölçekler kullanılmış ve ölçeği kullanan yazarlardan gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmada kullanılan “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi” oluşturulmadan önce; konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, bunun yanı sıra farklı araştırmalar incelenmiştir. Aynı konulu farklı araştırmalarda kullanılmış pek çok ölçek incelenmiştir. Ayrıca taşıma merkezi okullarda görevli yönetici ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmış ve taşımali eğitim uygulaması ile ilgili olumlu-olumsuz görüşleri not alınmıştır. Bunun sonucunda 16 maddelik, 3’lü Likert Tipi formatında bir anket hazırlanmıştır. Bu anket iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde öğretmenlerin kişisel bilgileri (cinsiyeti, kıdemi ve öğrenim durumu) yer alırken, ikinci bölümde karşılaşılan güçlüklerle ilgili sorular yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi” ise 2010 yılında Metin Taşdemir’in “Taşımali Eğitime İlişkin Veli Görüşleri: Sorunlar ve Öneriler (Şile İlçesi Örneği)” yayınlanmış yüksek lisans tezinde kullandığı ölçek dikkate alınarak hazırlanmış, kendisinden gerekli izin alınmış ve uygulanmıştır. Bu ölçek de 18 maddelik ve 3’lü Likert Tipine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu anket iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde velilerin kişisel bilgileri (cinsiyet, yaş, meslek, öğrenim durumu ve taşımali çocuk sayısı) yer alırken, ikinci bölümde ise karşılaşılan güçlüklerle ilgili sorular yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi” 2010 yılında Ali Ağırkaya’nın “Taşımali Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler” yayınlanmış yüksek lisans tezinde kullandığı ölçek dikkate alınarak hazırlanmış, kendisinden gerekli izin alınmış uygulanmıştır. Bu ölçek de 17 maddelik ve 3’lü Likert Tipine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu anket iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri (sınıf düzeyi, cinsiyeti) yer alırken, ikinci bölümde ise karşılaşılan güçlüklerle ilgili sorular yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Yönetici Anketi” ve “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Servis Sürücüleri Anketi” katılımcı sayısının az olması ve önceden uygulanan anket sonucunda güvenilirliğin

düşük çıkması sebebiyle anket yerine görüşme formu hazırlanarak uygulanmıştır. Ayrıca görüşme yöntemi ile varolan sorunlar olduğu gibi aktarılacağı için bu yöntem tercih edilmiştir. Bunun için daha önce yayınlanan tezler de incelenmiş, konuyla ilgili alan yazın taranmış ve madde havuzu oluşturulmuştur. Form, bilimsel araştırmalar yönünden uzman bir öğretim üyesine gösterildikten sonra uygulanmıştır.

“Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Servis Sürücüsü Görüşme Formu” Öncüllü 5 sorudan oluşmaktadır. “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Okul Yöneticisi Görüşme Formu” 5 ana başlık altında 15 sorudan oluşmaktadır.

Görüşmeler 2016 yılının Nisan ayı içerisinde araştırmacı tarafından taşımali eğitim yapan okul müdürlerinin odalarında ve servis sürücülerinin de araçlarında gerçekleştirilmiş olup, her görüşme ortalama 25 dakika sürmüştür. Görüşmeler ses kaydı tekniği ile kayıt altına alınmış ve sonra da araştırmacı tarafından yazıya geçirilmiştir.

Görüşme Formu, sözlü iletişim aracılığıyla veri toplama tekniğidir. Görüşme, çoğun, yüzyüze yapılmakta ise de telefon ve televizyonlu telefon gibi anında resim ve ses iletilerileri de olabilir. Ayrıca sağır ve dilsizlerle gerçekleştirilen hareketli (simgesel) iletişim de görüşme sınıfına girer. Genel olarak görüşmenin üç temel amacı vardır.

Bunlar: İşbirliği sağlamak ya da sürdürmek, sağaltım (tedavi kendine güveni arttırmak), araştırma verisi toplamaktır (Karasar, 2014).

Yukarıdaki görüşme amaçlarından ‘araştırma verisi toplamak’ bu araştırmada görüşme tekniğinin kullanılmasının sebebidir.

Ölçekler hazırlandıktan sonra Ağrı Valiliği ve Ağrı Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından gerekli izinler (Ek 6) alınarak araştırmacı tarafından anketler (Ek 3, Ek 4, Ek 5) ve görüşme formları (Ek 1, Ek 2) çalışma gruplarına uygulanmıştır. Ayrıca gidilen okullardan izin alınarak resimler çekilmiştir. Resimlere ekler bölümünden ulaşılabilir.

3.4. Veri Çözümleme Teknikleri

Anketler ve görüşme formları geliştirilip uygulandıktan sonra istatistik teknikleriyle çözümler yapılmıştır. Öğrenci, öğretmen ve veliye uygulanan anketlerin analizi SPSS programında t testi ve anova testi ile yapılmıştır. Bu testlerle standart sapma, frekans yüzdeleri, aritmetik ortalama ve P değeri (Anlamlılık Düzeyi) hesaplanmıştır. Grup sayısı 2 olan durumlarda (cinsiyet gibi değişkenlerde) t testi, grup sayısının 2'yi geçtiği durumlarda (yaş gibi değişkenlerde) ise tek faktörlü varyans analizi (anova) uygulanmıştır. Yönetici ve servis sürücülerine uygulanan görüşme formlarında da kodlanmış görüşler ve frekans değerleri belirlenmiştir. Anova ve t testi ile ilgili teorik bilgi aşağıda açıklanmıştır:

3.4.1. İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem T testi (Independent Samples T-test)

İlişkisiz örneklem için t-testi, iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılır.

Varsayımları:

1. Bağımlı değişkene ait ölçümler ya da puanlar, aralık ya da oran ölçeğindedir ve karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir.
2. Bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin dağılımı her iki grupta da normaldir.
3. Ortalama puanları karşılaştırılacak örneklem ilişkisizdir (Büyüköztürk, 2013; s. 39).

3.4.2. İlişkisiz Örneklem İçin Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)

Tek faktörlü (yönlü) varyans analizi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır.

Anova'nın uygulamaya ilişkin başlıca varsayımları:

1. Bağımlı değişkene ait puanlar (ölçümler) en az aralık ölçeğindedir.
2. Puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım gösterir.
3. Ortalama puanları karşılaştırılacak örneklem ilişkisizdir.

4. Bağımlı değişkene ilişkin varyanslar her bir örneklem için eşittir (Bu varsayımın geçerliği, SPSS 10.0 analiz uygulamasında Levene F testi ile incelenmektedir).

Bir yönlü varyans analizinde toplam varyans; a) bağımsız değişkenin farklı düzeylerine bağlı varyans (gruplar arası varyans) ve b) bağımsız değişkenin düzeyleri içindeki varyans (gruplar içi ya da yansız varyans) olmak üzere ikiye ayrılır (Büyüköztürk, 2013; s. 48).

Yönetici ve servis sürücülerine uygulanan görüşme formlarındaki açık uçlu sorular tek tek ve karşılaştırmalı olarak incelenmiş, nitel değerlendirmeler yapılmış, sonuçlara ulaşılmıştır.

Kullanılan ölçme araçlarının amacına hizmet edip etmediğini saptayabilmek için tüm istatistiksel çalışmalardan önce geçerlilik ve güvenilirliğin belirlenmesi gerekir. Ölçeklerin geçerlilik analizleri önceden yapılan ve uygulanan testler olduğundan geçerliliği yüksektir.

Cronbach alfa, test maddelerine verilecek cevapların doğru/yanlış, evet/hayır gibi iki seçeneekli olması durumunda KR-20, pek çok kişilik testlerinde olduğu gibi üç veya daha fazla olması durumunda Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa (α) kullanılır. Bu katsayının 0,70 ve daha yüksek olması testin güvenilirliğinin olumlu çıktığını gösterir (Büyüköztürk, 2013; s. 182, 183).

Bu bilgilere göre güvenilirlik analizi sonuçlarını inceleyelim.

3.4.3. Güvenirlik Analizi

Tablo 10. Öğrenci, Öğretmen, Veli, Yönetici ve Servis Sürücülerine Uygulanan Anketlerin Güvenirlik Sonuçları (Cronbach alfa (α))

Ölçek	Cronbach (α) değeri
Öğretmen Anketi	0,735
Öğrenci Anketi	0,702
Veli Anketi	0,729
Yönetici Anketi	0,620
Servis Sürücüsü Anketi	0,602

Tabloda da görüldüğü üzere Cronbach (α) değeri öğretmen (0,735), öğrenci (0,702) ve veli (0,729) için 0,70 değerinden yüksek bir değer olarak bulunmuştur. Yani bu üç

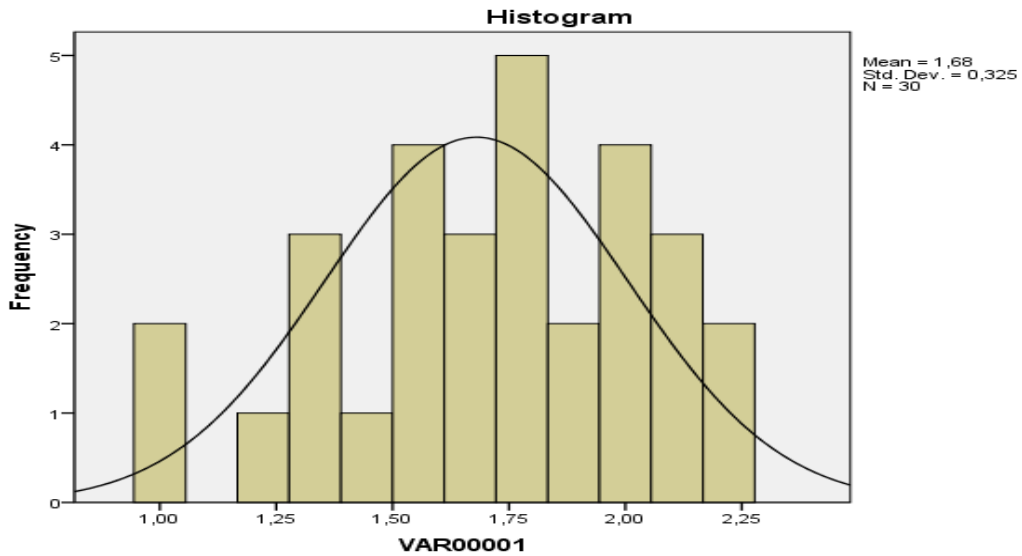
anketin güvenilirliği yüksektir, diyebiliriz. Ancak Cronbach (α) değeri, yönetici (0,620) ve servis sürücüsü (0,602) için 0,70 değerinden düşük bulunmuştur. Yani yönetici ve servis sürücüleri anketinin güvenilirliği düşüktür. Bunun için bu anketler yerine görüşme formu hazırlanmış ve uygulanmıştır.

3.4.4. Normal Dağılım Durumlarının İncelenmesi

Normal dağılımda çarpıklık katsayısı (ÇK), aritmetik ortalama, mod ve ortanca gibi betimsel istatistiklerin kullanılmasıdır. ÇK'nın "0" olması, ortalamaya göre tam simetrik dağılımı, "0" dan küçük çıkması negatif (sola), "0" dan büyük çıkması ise pozitif (sağa) çarpıklığı gösterir. Analizlerde temel olan, puanların normalden aşırı sapma göstermemesidir.

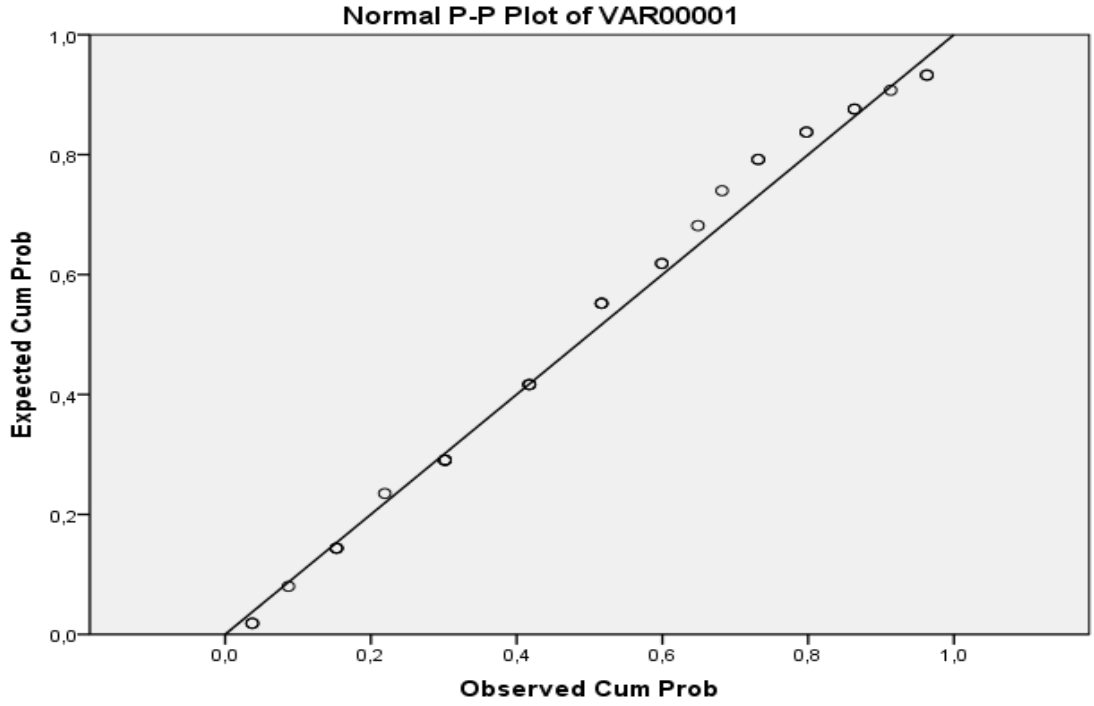
Dağılımın normalliği konusunda başvuru bir başka yöntem ise grafik ile incelemektir. Bunun için, normal dağılım eğrisinin de çizdirildiği histogram grafiği ve Q-Q grafiği sıklıkla kullanılır. Q-Q grafiğinde ise noktalar 45 derecelik doğru üzerinde veya yakın bir durumda gözüküyorsa normal dağılıma uygunluktan söz edilebilir (Büyüköztürk, 2013; s. 40).

Grafik 1. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi Histogram

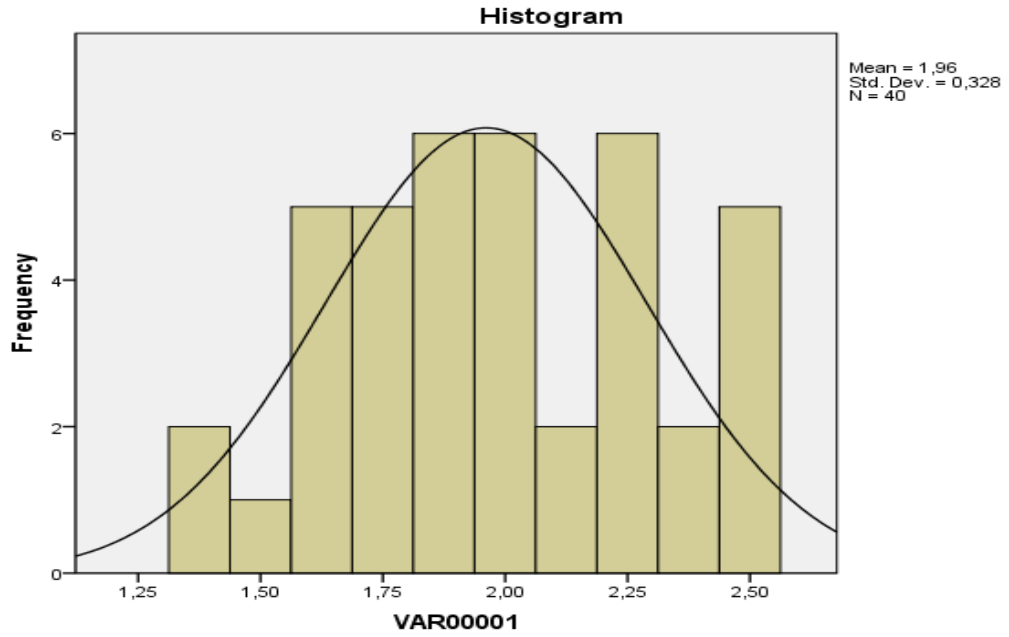
Yukarıdaki histogram grafiğinden de anlaşılaacağı üzere dağılım **normaldir**.

Grafik 2. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi Q-Q

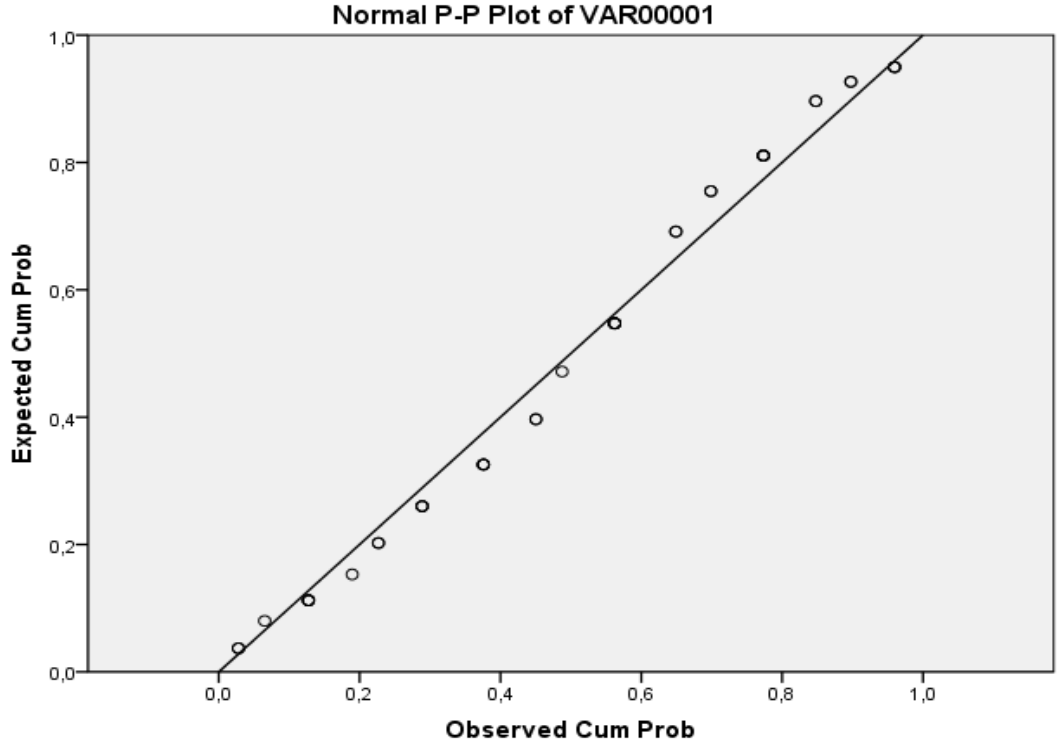
Yukarıdaki grafik incelendiğinde dağılımın normal olduğu görülecektir (noktalar 45 derecelik doğru üzerinde veya yakın bir durumda gözüktüğünden).

Grafik 3. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi Histogram

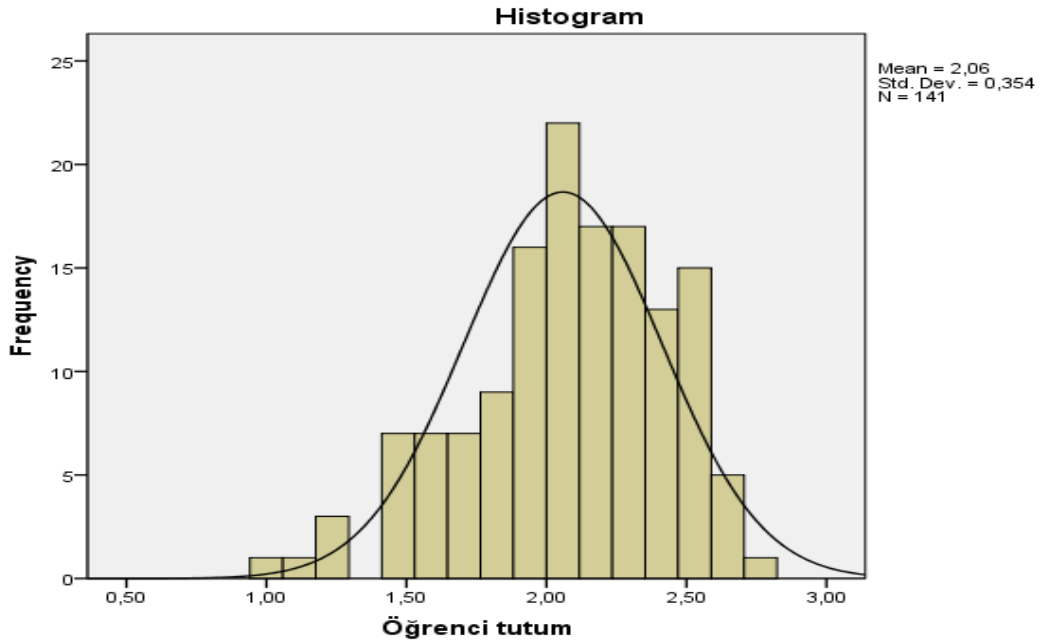
Grafiğe göre dağılımın normalliğinden söz edilebilir.

Grafik 4. Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi Q-Q

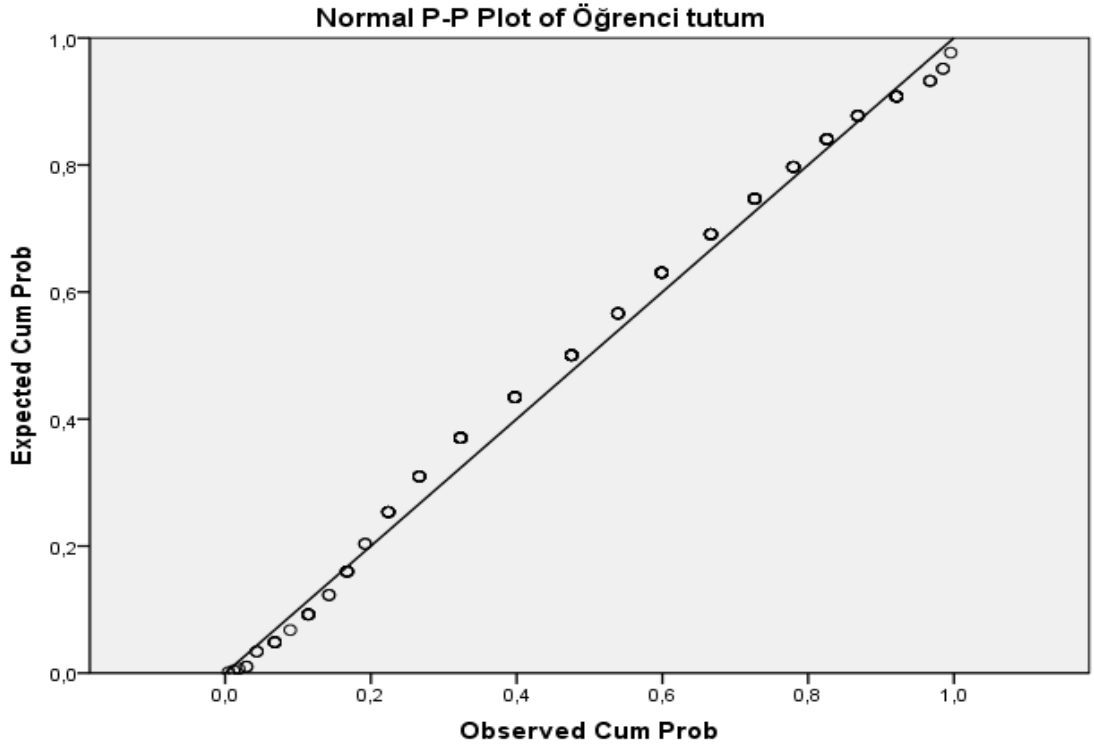
Q-Q grafiğine göre öğretmenlerin verdikleri cevaplar dağılımı normaldir, diyebiliriz.

Grafik 5. Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi Histogram

Yukarıdaki grafiğe göre dağılım normaldir, diyebiliriz.

Grafik 6. Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi Q-Q

Grafikteki bilgidan dağılımın, normal olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 11. Anket Uygulanan Kesim ve Anketlerin Değerlendirilmesi

Anket Uygulanan Kesim	Verilen Anket Sayısı	Dönen Anket Sayısı	Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı	Anketlerin Dönme Oranı	Değerlendirmeye Alınan Anket Oranı
Öğrenci	145	145	141	0,99	0,97
Öğretmen	50	45	40	0,90	0,80
Veli	42	36	30	0,86	0,71
Okul Yöneticisi	16	14	14	0,88	0,88
Servis Sürücüsü	15	14	14	0,93	0,93

Tablo 6'da da görüldüğü üzere, öğrencilere uygulanan 145 anketten 141'i, öğretmen uygulanan 45 anketten 40'ı, velilere uygulanan 36 anketten 30'u, okul yöneticilerine uygulanan 14 anketten 14'ü ve servis sürücülerine uygulanan 14 anketten 14'ü değerlendirmeye alınmıştır. Anketlerin değerlendirmeye alınmama sebepleri; anketi gelişi güzel doldurma, tek öncül yerine birden fazla öncülü işaretleme, ölçeğin kötü kullanılması (boyalı, çizik, yırtılmış olması vb) şeklinde sıralanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, sırasıyla araştırma evrenindeki örneklem grubunun demografik özellikleri ve taşınalı ilköğretim uygulamasına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine ilişkin bulgular ile bunların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Grupların Yapısına ve Bazı Demografik Değişkenlere Ait Bulgular

Tablo 12. Araştırmanın Yapıldığı Okullar İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Taşınalı Merkezli Okullar	Katılımcı sayısı	Katılımcı Yüzdeliği	Toplam Yüzdelik
Karasu İlk/Ortaokulu (Merkez)	13	8,9	8,9
Şehit Kor. İsmail Selen İlk/Ortaokulu (Merkez)	24	16,5	25,4
Yazılı İlk/Ortaokulu (Merkez)	19	13,1	38,5
Şehit ER Vefa Çelik İlk/Ortaokulu (Merkez)	20	13,7	52,2
Molla Osman (Merkez)	14	9,6	61,8
Yukarı Esen İlkokulu (Taşlıçay)	49	32,7	94,5
Taşlıçay İlkokulu (Taşlıçay)	8	5,5	100,0
TOPLAM	145	100,0	

(Not: Bu tabloda dönen anket sayısı dikkate alınmıştır.)

Tabloda görüldüğü üzere örnekleme oluşturan öğrencilerin öğretim gördüğü okullar incelendiğinde, öğrencilerin 13'nün (%8,9) Karasu İlk/Ortaokulunda, 24'ünün (%16,5) Şehit Korgeneral İsmail Selen İlk/Ortaokulunda, 19'unun (%13,1) Yazılı İlk/Ortaokulunda, 20'sinin (%13,7) Şehit Er Vefa Çelik İlk/Ortaokulunda, 14'ünün

(%9,6) Molla Osman İlkokulunda, 49'unun (%32,7) Yukarı Esen İlkokulunda, 8'inin (%5,5) Taşlıçay İlkokulunda olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri (Öğrenci)

Gruplar	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
Erkek	75	53,19	53,19
Kız	66	46,81	100,0
Toplam	141	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere ankete katılan öğrencilerin 75'i (%53,19) erkek, 66'sı (%46,81) ise kızdır.

Tablo 14. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri (Öğretmen)

Gruplar	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
Erkek	19	47,5	47,5
Kadın	21	52,5	100,0
Toplam	40	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere ankete katılan öğretmenlerin 19'u (%47,5) erkek, 21'i (%52,5) ise kadındır.

Tablo 15. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kıdem Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Kıdem	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
1-5 yıl	37	92,5	92,5
6-9 yıl	2	5	97,5
10 yıl ve üzeri	1	2,5	100,0
Toplam	40	100,0	

Tabloda görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin 37'si (%92,5) 1-5 yıl arası kıdeme sahip, 2'si (%5) 6-9 yıl arası kıdeme sahip ve 1'i (%2,5) de 10 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Bu tabloya göre, taşıma merkezli okullarda çalışan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 5 yıl ya da daha az bir kıdeme sahip olduğu çıkarılabilir.

Tablo 16. Ankete Katılan Velilerin Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
Erkek	29	96,6	96,6
Kadın	1	3,4	100,0
Toplam	30	100,0	

Tabloda da görüldüğü üzere ankete katılan velilerin 29'u (%96,6) erkek ve 1(%3,4)'i ise kadındır. Sadece 1 bayan veliye ulaşma sebebi olarak, köy yerinde bayanlarla bire bir görüşmenin uygun olmadığı (sosyal çevre ve örf, adet vb. sebeplerle) ve çoğu bayan velinin çekingen ve utangaç olması gösterilebilir.

Tablo 17. Ankete Katılan Velilerin Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
20-30	0	0	0
31-40	4	13,3	13,3
41-50	18	60	73,3
51 ve üzeri	8	26,7	100,0
Toplam	30	100,0	

Tablodaki verilere göre ankete katılan velilerin 4'ü (%13,3) 31-40 yaş aralığında, 18'i (%60) 41-50 yaş aralığında ve 8'i (%26,7) 51 yaş ve üzeridir. 20- 30 yaş aralığında herhangi bir veli ankete katılmamıştır.

Tablo 18. Ankete Katılan Velilerin Öğrenim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Öğrenim Durumu	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
Okur-yazar değil	7	23,3	23,3
İlkokul	14	46,7	70
Ortaokul	6	20	90
Lise	3	10	100,0
Üniversite ve üstü	0	0	100,0
Toplam	30	100,0	

Velilerin öğrenim durumunu gösteren tabloda görüldüğü üzere, velilerin 7'si (%23,3) okur-yazar değil, 14'ü (%46,7) ilkokul mezunu, 6'sı (%20) ortaokul mezunu, 3'ü (%10) lise mezunu olarak görülmektedir. Tabloda da görüldüğü üzere ankete katılanlardan üniversite ve üstü öğrenim durumu olan veli yoktur.

Tablo 19. Ankete Katılan Velilerin Meslek Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Meslekler	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
Memur	0	0	0
Emekli	0	0	0
Esnaf	1	3,4	3,4
Ev Hanımı	1	3,4	6,8
Serbest Meslek	11	36,6	43,4
İşsiz	11	36,6	80
Eğitimsiz İşçi (Ortaokul ve altı)	0	0	0
Diğer	6	20	100,0
Toplam	30	100,0	

Tabloda da görüldüğü üzere ankete katılan velilerin 1'i (%3,4) esnaf, 1'i (%3,4) ev hanımı, 11'i (%36,6) serbest meslek, 11'i (%36,6) işsizdir. Diğer meslekler kategorisinde ise 6 (%20) veli katılmıştır. Ankete memur ve emekli düzeyinde veli katılmamıştır.

Tablo 20. Ankete Katılan Velilerin Çocuk Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Çocuk Sayısı	Katılımcı Sayısı	Katılımcı Yüzdesi	Toplam Yüzdelik
1-3	12	40	40
4-7	18	60	100,0
7 ve üzeri	0	0	0
Toplam	30	100,0	

Tablodaki verilerde de görüldüğü üzere ankete katılan velilerin 12'si (%40) 1-3 sayı aralığında çocuğa sahipken, 18'i (%60) ise 4-7 aralığında çocuğa sahiptir. 7 yaş ve üzeri çocuğa sahip veli yoktur.

4.2. Araştırmaya Katılan Veli, Öğrenci ve Öğretmenlerin Anket Maddelerine Verdikleri Cevaplar Işığında Alt Problemlerin Analizi

4.2.1. Alt Problem 1. Taşınmalı Eğitimde Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Araştırmaya katılan öğrencilerin, sınıf düzeyine göre problemlerinin tespiti için öğrenci sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık düzeyi (P değeri) hesaplanmıştır.

Sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 21. Alt Problem 1'e Ait T Testi Sonuçları

Değişken	Sınıf Düzeyleri	Sayı	Ort.	S.s	T	P
Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Öğrenci)	3.Sınıf	77	2,0833	0,32533	0,913	0,363
	4.Sınıf	64	2,0285	0,38708		

* $p < 0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tabloya bakıldığında “Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Anketi (Öğrenci)” isimli anket 77 3. sınıf öğrencisi ve 64 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin okuma- yazma anlamında güçlük çektikleri dikkate alınmış ve anket sadece 3. ve 4. sınıflara uygulanmıştır. Yine tabloda her iki gruptaki ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Tablodaki p değerine bakıldığında 3. ve 4. sınıftaki taşınmalı eğitim gören öğrencilerin, taşınmalı eğitimde karşılaştıkları güçlükler konusunda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$ olduğu için).

4.2.2. Alt Problem 2. Taşımali Eğitimde Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Araştırmaya katılan öğrencilerin, cinsiyetlerine göre taşımali eğitimde karşılaşılan güçlüklerin tespiti için öğrenci sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma ve P değeri hesaplanmıştır. Sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 22. Alt Problem 2'ye Ait T Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	Sayı	Ort.	S.s	T	P
Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Öğrenci)	Kız	52	2,0351	0,29035	0,642	0,522
	Erkek	89	2,0720	0,38794		

* $p < 0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tablo 22 incelendiğinde ankete katılan 52 kız öğrenci ve 89 erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalama değerlerine bakılırsa erkek öğrencilerin (2,0720), kız öğrencilerden (2,0351) taşımali eğitimdeki güçlükler yönünden daha olumsuz yargılara sahip oldukları söylenebilir. Tabloda P değerine bakılırsa, taşımali eğitim gören kız öğrenciler ve erkek öğrenciler arasında taşımali eğitimde karşılaşılan güçlükler açısından anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

4.2.3. Alt Problem 3. Taşımali Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Yaşına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Araştırmaya katılan velilerin yaşına göre taşımali eğitimde karşılaşılan güçlüklerin tespiti için veli sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma ve P değeri hesaplanmıştır. Sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 23. Alt Problem 3'e Ait Anova Testi Sonuçları

Değişken	Yaş	Sayı	Ort.	S.s	P
Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Veli)	20-30	0	0	0	0,188
	31-40	4	1,7778	0,2645	
	41-50	18	1,7377	0,2857	
	51 ve üzeri	8	1,5000	0,3995	

* $p < 0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tabloda da görüldüğü üzere ankete katılan 30 veliden, 4'ü (31-40) yaş aralığında, 18'i (41-50) yaş aralığında ve 8'i de (51 ve üzeri) yaş aralığındadır. (20-30) yaş aralığında ankete katılan veli yoktur. (31-40) ve (41-50) yaş aralığındaki velilere göre taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükler kısmen benzerdir. Tabloda P değerine bakıldığında, yaş grupları arasında taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükler konusunda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

4.2.4. Alt Problem 4. Taşınmalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Mesleğine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Araştırmaya katılan velilerin mesleğine göre taşınmalı eğitimde karşılaşılan problemlerin farklılaşıp, farklılaşmadığını gösteren P değeri ve veli sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır:

Tablo 24. Alt Problem 4'e Ait Anova Testi Sonuçları

Değişken	Meslek	Sayı	Ort.	S.s	P
Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Veli)	Memur	0	0	0	0,661
	Emekli	0	0		
	Esnaf	1	1,9444	0	
	Ev Hanımı	1	2,0556	0	
	Serbest Meslek	11	1,6919	0,3252	
	İşsiz	11	1,6616	0,3604	
	Eğitimsiz işçi (Ortaokul ve altı)	0	0	0	
	Diğer	6	1,5833	0,2976	

* $p<0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tabloda da görüldüğü üzere ankete katılan velilerden 1'i esnaf, 1'i ev hanımı, 11'i serbest meslek, 11'i işsiz, 6'sı da diğer meslek grubundadır. Velilerden esnaf ve ev hanımından birer kişi olduğundan onlar karşılaştırmaya katılamıyor. Tabloya göre P değerine bakıldığında velilerin meslek grupları ile taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükler arasında anlamlı bir fark yoktur ($P>0,05$).

4.2.5. Alt Problem 5. Taşınalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Velilerin Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ankete katılan velilerin, taşınalı eğitimde karşılaşılan güçlükler konusunda öğrenim durumlarına göre bir fark olup olmadığını görmek için anova yapılmıştır. Veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 25. Alt Problem 5'e Ait Anova Testi Sonuçları

Değişken	Öğrenim Durumu	Sayı	Ort.	S.s	P
Taşınalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Veli)	Okur yazar değil	7	1,611	0,4006	0,044*
	İlkokul	14	1,789	0,2634	
	Ortaokul	6	1,398	0,2662	
	Lise	3	1,888	0,1469	
	Üniversite ve üstü	0	0	0	

* $p < 0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tabloya bakıldığında ankete katılan velilerden 7'si okur yazar değildir. (Onlara anket soruları okunarak cevapları alınmıştır.) Ankete katılan diğer velilerden 14'ü ilkokul, 6'sı ortaokul ve 3'ü de lise mezunudur. Üniversite ve üstü öğrenim durumuna sahip veli yoktur. Tabloya bakıldığında P değerinin 0,05'ten küçük olduğu görülür. Bu durumda P değerine bakarak: "Velilerin öğrenim durumları ile taşınalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler arasında anlamlı bir farklılık vardır." diyebiliriz.

4.2.6. Alt Problem 6. Taşınalı Eğitimde Velilerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler, Velilerin Taşınalı Eğitim Gören Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ankete katılan velilerden elde edilen bilgiler ışığında, velilerin taşınalı eğitimden faydalanan çocuk sayısına göre, taşınalı eğitimdeki güçlüklerde farklılaşmanın olup olmadığını tespit etmek için P değeri, veli sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 26. Alt Problem 6'ya Ait Anova Testi Sonuçları

Değişken	Taşınmalı Çocuk Sayısı	Sayı	Ort.	S.s	P
Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Veli)	1	11	1,702	0,2597	0,020*
	2	12	1,819	0,2574	
	3 ve üzeri	7	1,404	0,3871	

* $p < 0,05$ olursa anlamlı farklılık vardır.

Tablodaki verilerde de görüldüğü gibi ankete katılan velilerden taşınmalı eğitimden faydalanan çocuk sayısı 1 olan 11 kişi, 2 olan 12 kişi, 3 ve üzeri olan 7 kişidir. Ortalaması en yüksek olan ikinci grup yani 2 çocuğu taşınmalı eğitim gören velilerdir. Standart sapmalar konusunda ise 1. ve 2. grubun değerleri birbirine yakın bulunmuştur. Tablodan P değerine bakıldığında 0,05'ten küçük olduğu görülür. Bu değerle birlikte, velilerin taşınmalı eğitim gören çocuk sayısına göre taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükler anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu farklılığın hangi grup lehine olduğu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 27. Alt Problem 6'ya Ait Grupların Karşılaştırılma Sonuçları

Multiple Comparisons						
Dependent Variable: Veli Tutum Puanı						
	(I) Taşınmalı çocuk sayısı	(J) Taşınmalı çocuk sayısı	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound Upper Bound
Tukey HSD	1	2	-,11742	,12192	,606	-,4197 ,1849
		3	,29726	,14121	,108	-,0529 ,6474
	2	1	,11742	,12192	,606	-,1849 ,4197
		3	,41468*	,13890	,016*	,0703 ,7591
	3	1	-,29726	,14121	,108	-,6474 ,0529
		2	-,41468*	,13890	,016*	-,7591 -,0703
Games-Howell	1	2	-,11742	,10796	,532	-,3898 ,1549
		3	,29726	,16598	,224	-,1620 ,7565
	2	1	,11742	,10796	,532	-,1549 ,3898
		3	,41468	,16413	,075*	-,0421 ,8715
	3	1	-,29726	,16598	,224	-,7565 ,1620
		2	-,41468	,16413	,075*	-,8715 ,0421

*, The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablodaki verilere bakıldığında, 2 çocuğu taşımalı eğitim gören veli ile 3 ve üzeri sayıda çocuğu taşımalı eğitim gören veliler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ayrıca, 2. grup lehine anlamlı bir farklılık olduğunu görebiliriz.

4.2.7. Alt Problem 7. Taşımalı Eğitimli Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşüne Göre Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler Öğretmenin Cinsiyetine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Taşımalı eğitim veren okullarda çalışan öğretmenlerin görüşüne göre taşımalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerin, öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için t testi uygulanmış ve P değeri, veli sayısı, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

Tablo 28. Alt Problem 7'ye Ait T Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	Sayı	Ort.	S.s	T	P
Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Öğretmen)	Kadın	21	2,074	0,3334	2,441	0,019*
	Erkek	19	1,835	0,2796		

*p<0,05 olursa anlamlı farklılık vardır.

Tabloda da görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerden 21'i kadın, 19'u ise erkektir. Kadınların aritmetik ortalamaları, erkeklerden daha fazladır. (2,074>1,835) Standart sapmalarda da erkek öğretmenler bayanlara göre daha düşük bir değer kaydetmiştir. (0,2796<0,3334) Tablodaki P değerine bakılırsa, değer 0,05'ten küçük olduğu görülecektir.(0,019<0,05) Buna göre taşımalı eğitimde görev yapan öğretmenler, taşımalı eğitimde karşılaşılan güçlükler konusunda, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ve bu fark 1.grup (kadın) lehinedir. Yani taşımalı eğitimde karşılaşılan güçlükler anlamında bayanlar daha çok sorun yaşamaktadır.

4.3. Madde Analizi Sonuçları

Tablonun analizi yapılırken sadece ilk üç madde ile son üç madde değerlendirmeye alınmıştır. Bütün maddelerin incelenmesi uzun olacağı ve tekrarlar içereceği düşüncesiyle tercih edilmemiştir.

Tablo 29. “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğretmen Anketi” Madde Analiz Sonuçları

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		F	%	F	%	F	%	F	%
1	Taşımalı öğrencilerde – aile özlemi, isteksizlik- gibi ruhsal sıkıntılar gözlemliyorsunuz?	8	20	15	37,5	17	42,5	0	0
2	Taşımalı öğrenciler okula yorgun bir şekilde mi geliyor?	4	10	18	45	18	45	0	0
3	Taşımalı öğrenciler sosyal ilişkilerinde öncelikle kendi köyünden olan öğrencileri mi tercih ediyor?	26	65	12	30	2	5	0	0
4	Taşımalı öğrencilerin derse geç girmeleri sınıftaki dersin işlenişini bozuyor mu?	17	42,5	12	30	11	27,5	0	0
5	Taşımalı öğrencilerde sabah erken kalkma sebebiyle uykusuzluk görülüyor mu?	16	40	15	37,5	9	22,5	0	0
6	Taşımalı öğrenciler konusunda idare ile sorun yaşıyor musunuz?	6	15	8	20	26	65	0	0
7	Sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlama konusunda sıkıntı çekiyor musunuz?	9	22,5	20	50	11	27,5	0	0

8	Taşınmalı öğrenciler temizlik ve düzen konusunda sınıfı olumsuz mu etkiliyor?	12	30	7	17,5	21	52,5	0	0
9	Taşıma merkezli okullarda nöbet tutmak zor mu oluyor?	22	55	13	32,5	5	12,5	0	0
10	Taşınan öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanıyor mu?	3	7,5	12	30	25	62,5	0	0
11	Öğretmenler arasında taşınmalı öğrenciler sorunlu mudur?	3	7,5	22	55	15	37,5	0	0
12	Taşınmalı öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından benimseniyor mu?	19	47,5	17	42,5	4	10	0	0
13	Taşınmalı öğrenciler, okul başarısını düşürüyor mu?	14	35	15	37,5	11	27,5	0	0
14	Taşınmalı öğrenciler, şehirdeki arkadaşları ile samimi arkadaşlık ilişkileri kuruyor mu?	18	45	21	52,5	1	2,5	0	0
15	Taşınmalı öğrenciler konusunda servis sürücülerini ile sorun yaşıyor musunuz?	20	50	11	27,5	9	22,5	0	0
16	Öğrenci servislerine öğrenciler dışında yolcu alınıyor mu?	22	55	9	22,5	9	22,5	0	0

Tablodaki veriler incelendiğinde **1. maddede** sorulan Taşınmalı öğrencilerde aile özlemi, isteksizlik gibi ruhsal sıkıntılar gözlemliyor musunuz? sorusuna ankete katılan 40 öğretmenden 8'i (%20) evet, 15'i (%37,5) kısmen ve 17'si (%42,5) ise hayır cevabını vermiştir. Bu konuda öğretmenler, öğrencilerde ruhsal bir sıkıntı gözlemlemiyor diyebiliriz. **2. maddede** sorulan, "Taşınmalı öğrenciler okula yorgun

bir şekilde mi geliyor?” sorusuna ankete katılan öğretmenlerin 4’ü (%10) evet, 18’i (%45) kısmen ve 18’i (%45) ise hayır cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre taşımali öğrencilerin çok az bir bölümü okula yorgun bir şekilde geliyor diyebiliriz. **3. maddede** ise, “Taşımali öğrenciler sosyal ilişkilerinde öncelikle kendi köyünden olan öğrencileri mi tercih ediyor?” sorusu sorulmuş ve ankete katılan öğretmenlerin 26’sı (%65) evet, 12’si (%30) kısmen ve 2’si (%5) ise hayır cevabını vermiştir. Bu veriler ışığında öğretmenlere göre, taşımali öğrencilerin sosyal ilişkilerde öncelikli olarak kendi köyünden olanları tercih ettiği sonucuna varabiliriz. **14. maddede** “Taşımali öğrenciler, şehirdeki arkadaşları ile samimi arkadaşlık ilişkileri kuruyor mu?” sorusuna öğretmenlerin 18’i (%45) evet, 21’i (%52,5) kısmen ve 1’i (%2,5) ise hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre taşımali öğrenciler, şehirdeki öğrencilerle kısmen arkadaşlıklar kuruyor diyebiliriz. **15. maddede** “Taşımali öğrenciler konusunda servis sürücüleri ile sorun yaşıyor musunuz?” sorusuna ankete katılan öğretmenlerin 20’si (%50) evet, 11’i (%27,5) kısmen ve 9’u (%22,5) hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre öğretmenler, taşımali öğrenciler konusunda servis sürücüleri ile sorun yaşıyor diyebiliriz. **16. maddede** ise “Öğrenci servislerine öğrenciler dışında yolcu alınıyor mu?” sorusuna öğretmenlerin 22’si (%55) evet, 9’u (%22,5) kısmen ve 9’u (%22,5) da hayır yanıtını vermişlerdir. Buna göre, öğrenci servislerine, öğrenciler dışında da yolcu alınıyor diyebiliriz.

Tablo 30. “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Öğrenci Anketi” Madde Analiz Sonuçları

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		F	%	F	%	F	%	F	%
1	Bir sorunun olduğunda yeni okulundaki arkadaşlarından yardım alır mısın?	87	61,70	34	24,10	20	14,20	0	0
2	Şehirdeki öğrenciler kendi oyunlarına seni de dahil ediyorlar mı?	74	52,5	33	23,40	34	24,10	0	0

3	Teneffüslerde en çok köydeki arkadaşlarıyla mı vakit geçirirsin?	83	59	31	21,2	26	19,1	1	0,7
4	Merkezdeki öğrencilerle sorun yaşıyor musun?	30	21,30	37	26,25	74	52,45	0	0
5	Bu okulda okumaktan memnun musun?	106	75,20	20	14,20	15	10,60	0	0
6	Servis aracınıza öğrenciler dışında başka yolcular da biner mi?	54	38,30	20	14,20	67	47,50	0	0
7	Servis sürücüsü yanınızda küfürlü konuşur mu?	36	25,5	21	14,90	84	59,60	0	0
8	Serviste soğuk, yüksek sesle müzik dinlemek gibi rahatsızlıklar oluyor mu?	39	27,60	18	12,80	84	59,60	0	0
9	Servis sürücüsü arabada sigara içiyor mu?	45	31,95	19	13,45	76	53,90	1	0,7
10	Okula geliş ve gidişlerin zor oluyor mu?	35	24,80	27	19,10	79	56,10	0	0
11	İlk derse yetişemediğiniz zamanlar oldu mu?	47	33,35	13	9,30	81	57,35	0	0
12	Servisinizin sizi okula zamanında getirmemesi sebebiyle geç kaldığınız oluyor mu?	46	32,6	18	12,8	77	54,6	0	0
13	Okuldayken aileni özleyor musun?	75	53,2	30	21,3	36	25,5	0	0
14	Öğretmenlerinle konuşmaktan çekinir misin?	52	36,9	21	14,9	68	48,2	0	0

15	Şimdiki okulunuzda sana haksızlık yapıldığını düşünüyor musun?	40	28,4	23	16,3	78	55,3	0	0
16	Okul dışında seni rahatsız edenler var mı?	45	31,9	19	13,5	77	54,6	0	0
17	Köy işlerinin yoğunluğu ders çalışmanı engelliyor mu?	28	19,9	28	19,9	85	60,2	0	0

Tablodaki veriler incelendiğinde **1. maddeye** (Bir sorunun olduğunda yeni okulundaki arkadaşlarından yardım alır mısın?) ankete katılan 141 öğrenciden 87'si (%61,70) evet, 34'ü (%24,10) kısmen ve 20'si (%14,20) ise hayır cevabını vermiştir. Bu konuda öğrenciler, bir sorun olduğunda rahatlıkla yeni okulundaki arkadaşlarından yardım alır diyebiliriz. **2. maddede** sorulan, “Şehirdeki öğrenciler kendi oyunlarına seni de dahil ediyorlar mı?” sorusuna ankete katılan öğrencilerin 74'ü (%52,5) evet, 33'ü (%23,40) kısmen ve 34'ü (%24,10) ise hayır cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre şehirdeki öğrenciler kendi oyunlarına taşınmalı öğrencileri de dahil ediyorlar diyebiliriz. **3. maddede** ise, “Teneffüslerde en çok köydeki arkadaşlarınla mı vakit geçirirsin?” sorusu sorulmuş ve ankete katılan öğrencilerin 83'ü (%59) evet, 31'i (%21,2) kısmen ve 26'sı (%19,1) hayır cevabını vermiş, 1 kişi (%0,7) ise bu soruyu boş bırakmıştır. Bu veriler ışığında öğrenciler, teneffüslerde en çok köyden gelen arkadaşları ile vakit geçiriyor diyebiliriz. **15. maddede** “Şimdiki okulunuzda sana haksızlık yapıldığını düşünüyor musun?” sorusuna öğrencilerin 40'ı (%28,4) evet, 23'ü (%16,3) kısmen ve 78'i (%55,3) ise hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre taşınmalı öğrenciler, okulda kendilerine haksızlık yapıldığını düşünmüyor diyebiliriz. **16. maddede** “Okul dışında seni rahatsız edenler var mı?” sorusuna ankete katılan öğrencilerin 45'i (%31,9) evet, 19'u (%13,5) kısmen ve 77'si (%54,6) hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre öğrenciler, okul çevresi dışında da rahatsız edilmemektedir diyebiliriz. **17. maddede** ise “Köy işlerinin yoğunluğu ders çalışmanı engelliyor mu?” sorusuna öğrencilerin 28'i (%19,9) evet, 28'i (%19,9) kısmen ve 85'i (%60,2) ise hayır yanıtını

vermişlerdir. Bu bilgiler ışığında öğrencilere göre, köy işlerinin yoğunluğu ders çalışmaya engel oluşturmuyor diyebiliriz. Ayrıca dikkat çeken maddelerden biri de 5. maddedir (Bu okulda okumaktan memnun musunuz?). Zira bu maddede öğrencilerin büyük çoğunluğu (106 kişi-%75,20) evet seçeneğini cevaplamıştır. Yani öğrenciler taşınmalı eğitim sisteminden memnundur.

Tablo 31. “Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler Veli Anketi” Madde Analiz Sonuçları

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		F	%	F	%	F	%	F	%
1	Çocuğunuzun taşınmalı eğitim almasından memnunuz musunuz?	26	86,6	2	6,7	2	6,7	0	0
2	Çocuğunuzun okuldaki veli toplantılarına katılır mısınız?	14	46,6	14	46,6	2	6,7	0	0
3	Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve ısıtma sistemleri yeterli mi?	21	70	4	13,3	5	16,7	0	0
4	Taşıma merkezinin fiziki durumu (bahçe, spor salonu vb) yeterli mi?	8	26,7	12	40	10	33,3	0	0
5	Araç sürücülerinin yeterli eğitime sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	18	60	2	6,7	10	33,3	0	0
6	Çocuğunuz taşıyan araç şoförüne güveniyor musunuz?	27	90	3	10	0	0	0	0
7	Taşıma servislerinde rehber personel bulunuyor mu?	12	40	8	26,7	10	33,3	0	0

8	Çocuğunuzun okula gidip gitmediği ile ilgili size bilgi veriliyor mu?	24	80	0	0	6	20	0	0
9	Çocuğunuz ev ödevini yaparken “yorgunum, vaktim yok” gibi bahaneler söylüyor mu?	8	26,7	4	13,3	18	60	0	0
10	Taşınmalı eğitim gören öğrenciler diğer öğrencilerle arkadaşlık kuruyor mu?	15	50	9	30	6	20	0	0
11	Taşınmalı okullarda okuyan çocuklar sizce başarılı mı?	21	70	5	16,7	4	13,3	0	0
12	Çocuğunuz okula gitmekte istekli davranıyor mu?	24	80	3	10	3	10	0	0
13	Köyünüzdeki okulun taşınmalı olması çocuğunuzun eğitiminde faydalı oldu mu?	21	70	3	10	6	20	0	0
14	Çocuğunuzun taşınmalı eğitimle birlikte merkezdeki öğrencilerle eşit fırsatlara sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	15	50	5	16,7	10	33,3	0	0
15	Taşınmalı eğitim sisteminin faydalı olduğuna inanıyor musunuz?	24	80	6	20	0	0	0	0
16	Taşıma merkezlerinde sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli mi?	12	40	6	20	12	40	0	0
17	Taşınan öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanıyor mu?	5	16,7	6	20	19	63,3	0	0

18	Taşınmalı öğrencilere okula uyumları konusunda onlara yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmiş mi?	14	46,7	3	10	13	43,3	0	0
----	--	----	------	---	----	----	------	---	---

Tablodaki veriler incelendiğinde **1. madde** için (Çocuğunuzun taşınmalı eğitim almasından memnun musunuz?) ankete katılan 30 veliden 26'sı (%86,6) evet, 2'si (%6,7) kısmen ve 2'si (%6,7) ise hayır cevabını vermiştir. Bu konuda velilerin, kesin bir şekilde taşınmalı eğitim sisteminden memnun olduğunu ve çocuğunuzun taşınmalı eğitimden yararlanmasını istediğini söyleyebiliriz. Yukarıda öğrenci anket analizinde benzer soruyu öğrencilerin de olumlu cevapladığı ve velilerle aynı fikirde olduklarını söyleyebiliriz. **2. maddede** sorulan, “Çocuğunuzun okuldaki veli toplantılarına katılır mısınız?” sorusuna ankete katılan velilerin, 14'ü (%46,6) evet, 14'ü (%46,6) kısmen ve 2'si (%6,7) ise hayır cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, taşınmalı öğrenci velilerinin yarısından çoğu okuldaki toplantılara katılmıyor diyebiliriz. **3. maddede** ise, “Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve ısıtma sistemleri yeterli mi?” sorusu sorulmuş ve ankete katılan velilerin 21'i (%70) evet, 4'ü (%13,3) kısmen ve 5'i (%16,7) ise hayır cevabını vermiştir. Bu veriler ışığında velilere göre, öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve ısıtma sistemleri yeterlidir diyebiliriz. **16. maddede** “Taşıma merkezlerinde sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli mi?” sorusuna velilerin 12'si (%40) evet, 6'sı (%20) kısmen ve 12'si (%40) ise hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre okullarda sağlık hizmetlerinin verilmesi velilerin yarısına göre olumlu iken diğer yarısına göre olumsuzdur. Bu konuda veliler emin değildir. **17. maddede** “Taşınan öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanıyor mu?” sorusuna ankete katılan velilerin 5'i (%16,7) evet, 6'sı (%20) kısmen ve 19'u (%63,3) hayır cevabını vermiştir. Bu bilgilere göre veliler, taşınmalı öğrencilerin, merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanmadığını düşünüyor diyebiliriz. **18. maddede** ise “Taşınmalı öğrencilere okula uyumları konusunda onlara yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmiş mi?” sorusuna velilerin 14'ü (%46,7) evet, 3'ü (%10) kısmen ve 13'ü (%43,3) ise hayır yanıtını vermişlerdir. Bu bilgiler ışığında velilere göre, öğrencilere yardımcı olacak bir rehber öğretmen bazı okullarda görevlendirilmiş iken bazı okullarda görevlendirilmemiştir.

4.4 Araştırmaya Katılan Okul Yöneticilerinin “Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Yönetici Görüşme Formu)” Sorularına Verdikleri Cevapların Analizleri

Bu bölümde 5 ana temada, okul yöneticilerinin sorulara verdiği cevaplar yer almaktadır.

4.4.1. Öğrenci Hizmetleri Yönetiminde Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tablo 32. Taşımali İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Öğrenci Hizmetleri Yönetiminde Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Yönetici Görüşleri	F
Öğrenci Hizmetleri	Taşımali Öğrencilerin Uyumu	Taşımali öğrencilerin ailelerini özlemeleri (Özellikle 1. sınıf)	7
		Taşımali öğrencilerin yeni sınıflarındaki arkadaşları ile anlaşamamaları	5
		Taşımali öğrencilerin çekingenliği (doymadığında yemek isteme gibi)	5
		Taşımali öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uymamaları	4
	Öğrenci Sayıları	Taşımali öğrenci sayısının fazla oluşu	7
		Derslik başına düşen öğrenci sayısının fazla oluşu	5
	Öğrenci Başarısı	Veli ziyaretlerinin yapılamaması sonucu yaşanan başarı düşüklüğü	6
		Birleştirilmiş sınıflı okullardan gelen öğrencilerin okuma-yazma konusundaki eksikleri	5
	Öğrenci Velileri	Taşımali öğrenci velilerinin eğitime kayıtsız kalması	7
		Taşımali öğrenci velilerinin okuldaki veli toplantılarına katılmaması	6
		Velilerin öğrencilerin devamını sağlayamaması	5

Ankete katılan 7 okul yöneticisinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan kodlanmış yönetici görüşleri aşağıdaki gibidir. Ankete katılan yöneticiler, Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6 ve Y7 olarak isimlendirilmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının ilk kategorisi, taşınalı öğrencilerin okula uyumu kategorisidir. Bu kategoride, taşınalı öğrencilerin ailelerini özlemeleri (Özellikle 1. sınıf)(7), taşınalı öğrencilerin yeni sınıflarındaki arkadaşları ile anlaşılamamaları(5), taşınalı öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uymamaları(4), taşınalı öğrencilerin çekingenliği (doymadığında yemek isteme gibi)(5) olmak üzere 4 kod çıkmıştır. Görüşme yapılan okul yöneticileri tarafından en çok birinci kod yani taşınalı öğrencilerin ailelerini özlemeleri (Özellikle 1. sınıf) konusunda sıkıntı çekildiği ve bu konuda güçlükler yaşanıldığı dile getirilmiştir. Bu konuda Y5, *“Öğrenciler ailelerinden uzakta olduğu için bir özlem durumu var. Öğrencilerin anneleri veya aile bireyleri onların önlüğünü giydirmekten ayakkabılarını bağlamaya kadar bir çok durumda onlara yardımcı olduklarından, öğrenciler kendi başına bazı işleri yapmakta zorluk çekiyor.”* şeklinde açıklama yaparken Y4, *“Özellikle ilkököl 1. sınıf öğrencilerinde aile özlemi karşılaştığımız en büyük sorun. Zaten okul korkusu yaşayan birinci sınıf öğrencilerinin bir de ailelerinden uzakta olmaları ayrı bir güçlük doğuruyor. Hatta sene başında birinci sınıf öğrencilerimizden biri araçtan inmemek konusunda belirtti. Sürücüye, beni evime götür diyerek ağlamaya başladı. İki öğretmenimiz zorla araçtan indirdi. Şeker vererek sınıfına götürdüler.”* şeklinde düşüncelerini dile getiriyor. Y2 ise tam tersi bir görüşle bu konuda hiç sıkıntı çekmediklerini dile getirmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının ikinci kategorisi öğrenci sayıları kategorisidir. Bu kategoride, taşınalı öğrenci sayısının fazla oluşu(7), derslik başına düşen öğrenci sayısının fazla oluşu(5) olmak üzere 2 kod çıkmıştır. Görüşme yapılan okul yöneticilerinden en çok taşınalı öğrenci sayısının fazla oluşu kodu dile getirilmiştir. Bu konuda Y5, *“Okulumuz yapılırken taşınalı bir okul olacağı gündemde olmadığı için sınıflar daha küçük yapılmış. Dolayısıyla taşınalı öğrencilerin gelmesiyle birlikte öğrenci sayılarındaki artış okulun her bir alanına yansdı. 50-60 kişilik okul lavabosu, şimdi 90-100 kişilik olmak zorunda dolayısıyla artan bu öğrenci sayısı eğitimi ve okul imkanlarını olumsuz etkileyebiliyor. Bunun temel sebebi taşınalı olarak gelen öğrenci sayılarının fazlalığıdır.”* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının üçüncü kategorisi öğrenci başarısıdır. Bu kategoride, birleştirilmiş sınıflı okullardan gelen öğrencilerin okuma-yazma konusundaki eksikleri(5), veli ziyaretlerinin yapılamaması sonucu yaşanan başarı

düşüklüğü(6) olmak üzere 2 kod elde edilmiştir. Bu konuda Y5, “Yaşanılan bir diğer sıkıntı ise taşımali öğrencilerin başarılarının merkez okuldaki öğrencilere göre daha düşük olması” diye ifade ederken Y4 tam tersi bir görüş dile getirerek, “Taşımali eğitim, başarı anlamında öğrenciler arası rekabeti arttırması anlamında olumlu olmuştur. Örnek verecek olursak, daha önceki yıllarda okulumuzda ilçe derecesi yapan yerli öğrencimiz vardı. Okulda birinciydi ve sınıfta da rakibi yoktu. Bu sebeple öğrencimiz nasıl olsa diğerlerinden iyiyim havasına girip, normal seviyesinden aşağılara doğru inmeye başladı. Taşıma ile gelen başarılı öğrenciler sayesinde rekabet ortamı oluştu ve okulun başarısı arttı.” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Y5 veli ziyaretleri konusunda, “Milli Eğitim Müdürlüğü, öğretmenlerin veli ziyaretlerini yapması için maddi anlamda destek sağlamalıdır. Veli ziyaretleri yapılıncı taşımali öğrencilerin başarıları da olumlu yönde değişmiş olacaktır.” diyerek görüşlerini dile getirmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının son kategorisi ise öğrenci velileri kategorisidir. Bu kategori, taşımali öğrenci velilerinin eğitime kayıtsız kalması(7), velilerin öğrencilerin devamını sağlayamaması(5), taşımali öğrenci velilerinin okuldaki veli toplantılarına katılmaması(6) olmak üzere 3 koda ayrılmıştır. Görüşmeye katılan okul yöneticilerinin tümü velilerin eğitime kayıtsız kaldığı konusunda aynı görüşü belirtmişlerdir. Özellikle veli toplantıları konusunda Y2 dışında bütün katılımcılar, toplantıya katılımların düşük olduğunu belirtmiştir. Hatta Y5, “Okuldaki veli toplantıları velilerin katılımı olmadığı için hiç verimli geçmiyor. Gelen veliler de zaten ilgili veliler oluyor. Yani asıl gelmesi gerekenler maalesef toplantıya gelmiyor. Bu durumda da başarıdan söz etmek biraz zor oluyor.” diyerek tepkisini dile getirmektedir. Y2 ise “Velilerimizin okul toplantılarına katılmaları bizi mutlu ediyor. Birkaç veli dışında iyi bir katılım gerçekleşmektedir. Velilerle sadece toplantılarda değil normalde de iletişim içindeyiz. Bütün velilerin telefon numaraları bizde mevcut olduğundan iletişimi koparmıyoruz.” şeklinde düşüncelerini ifade etmektedir.

4.4.2. Okulun Fiziki İmkanları Konusunda Karşılaşılan Güçlük Bulguları

Tablo 33. Taşınmalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Okulun Fiziki İmkanları Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Yönetici Görüşleri	F
Okulun Fiziki İmkanları	Yemekhane Bölümü	Öğrencilerin yemekhane kurallarını bilmemesi	5
		Öğrencilerin yemekleri beğenmemesi	5
		Yemek yenecek bir yemekhanenin olmaması	4
	Derslikler	Derslik sayısının yeterli olmayışı	5
	Okul Yolu	Okul yolculuğunun uzun sürmesi	4
		Okul yolunun tehlikeli olması (özellikle kış mevsiminde)	3
	Okulun Diğer Böl.	Spor salonu, kütüphane vb. alanların eksikliği	3
		Lavaboların Yetersizliği	2

Okulun fiziki imkanları temasında yemekhane bölümü, derslikler, okul yolu ve okulun diğer bölümleri şeklinde 4 kategori belirlenmiştir. Bu kategorilerin ilki yemekhane bölümüdür. Bu kategoride, öğrencilerin yemekhane kurallarını bilmemesi(5), öğrencilerin yemekleri beğenmemesi(5), yemek yenecek bir yemekhanenin olmaması(4) şeklinde 3 kod ortaya çıkmıştır. Bu kodlardan öğrencilerin yemekhane kurallarını bilmemesi hakkında Y3, “İlkokul öğrencilerimiz sıraya girerek kendi yemeklerini almak konusunda zorluk çekiyor. Yemeklerini yedikten sonra yapmaları gerekenler ya da bir daha yemek isteme durumunda yapmaları gerekenler konusunda sıkıntı çekebiliyorlar. Ayrıca yemekhanede gürültü de ayrı bir kural ihlali oluyor.” diyerek düşüncelerini dile getirirken Y5 yemek yenecek bir yemekhanenin olmaması konusunda, “Bir yemekhanemiz olmadığından öğrenciler sınıfta, kendi sıralarında yemek yiyorlar. Dolayısıyla masa örtülerine veya kendi üstlerine yağ dökülebiliyor. Bu konuda bir hijyen sorununuz var. Bu sorun aynı sınıfta eğitim gören taşınmalı olmayan öğrencilere de yansıyor. Bu konuda yardımcı personelimiz gerekeni yapmaya çalışıyor.” düşüncelerini dile getirmektedir. Ayrıca öğrencilerin yemekleri beğenmemesi konusunda Y5 “Öğrencilerimiz çekingen olduğu için yemekleri beğenmediklerini söyleyemiyorlar. Ancak biz diğer

öğrencilerden bu konu hakkında duyumlar alıyoruz.” diyerek temel sıkıntıyı aktarmıştır.

Okulun fiziki imkanları temasının ikinci kategorisi olan derslikler kategorisinde ise derslik sayısının yeterli olmayışı(5) kodu elde edilmiştir. Özellikle köyde kurulan taşıma merkezli okulların yöneticileri bu güçlüğü dile getirmiştir. Bu konuda Y1, *“Okul yapıldığında taşıma merkezli olacağı düşünülmemiş ve doğal olarak taşınan öğrencilerin fazla olması ile birlikte yeterli derslik sayısının olmadığı görülmüştür. Bunun sonucunda öğrenci sayılarının fazla olduğu sınıflar ortaya çıkmıştır.”* şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir.

Bu temada üçüncü kategori okul yolu kategorisidir. Bu kategoride okul yolculuğunun uzun sürmesi(4) ve okul yolunun tehlikeli olması(özellikle kış mevsiminde)(3) kodları elde edilmiştir. Bu konuda Y4 *“Özellikle köy yolunun tam anlamıyla yapılması gerekiyor. Bu yıl köy yolunun bozuk olması yüzünden sorun yaşadık. Öğretmen ve öğrenci servislerimiz özellikle kışın çok zor şartlarda okula geliyor. Siz de geldiğinizde dikkat etmişsinizdir okulumuzun yolu çok tehlikeli.”* şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Y1 ise birinci kod hakkında, *“Okulun uzak olması beraberinde sıkıntıları da getiriyor. Öğrencileri yetiştirme anlamında sorun yaşayabiliyoruz.”* şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir.

Temanın dördüncü kategorisinde okulun diğer bölümleri vardır. Bu kategoride ise lavaboların yetersizliği(2) ve spor salonu, kütüphane vb. alanların eksikliği(3) olmak üzere 2 kod elde edilmiştir. Bu konuda Y5, *“Taşımalı olarak eğitim gören öğrencilerimizin gün içinde okulda kalmaları gerekiyor. Bunun için bekleyecekleri bir etüt odası veya oyun oynayacakları bir spor salonu olmadığından sıkılabiliyorlar. Biz bu durumu yaşamalarını diye futbol topları getirdik ve okulun bahçesine iki kale oluşturduk.”* şeklinde düşüncelerini aktarmıştır. Y1 ise bu konuda *“Okulun fiziki imkanlarını iyileştirmek konusunda çalışmalar yapmaktayız. Spor etkinlikleri konusunda gerekli çalışmaları yapıyoruz. Özellikle taşımalı öğrencilerimizi bu etkinliklere yönlendirerek okula uyumlarını sağlıyoruz.”* diyerek yapılan çalışmaları dile getirmiştir. Lavaboların yetersizliği hakkında Y5, *“Taşımalı öğrencilerin sayı olarak çok olması sebebiyle lavabolarda yoğunluk yaşanıyor.*

Teneffüslerde sıraya girme durumları oluyor. Bu da ayrı bir sıkıntıdır.” diyerek görüşlerini açıklamıştır.

4.4.3. Personel Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tablo 34. Taşınmalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Personel Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Yönetici Görüşleri	F
Personel Hizmetleri	Taşınmalı okulda görevli Öğretmen sorunları	Öğretmenlerin taşınmalı öğrencilere veli ziyaretleri yapamaması	6
		Taşınmalı eğitimin normal öğretim yapan okula göre ekstra iş yükü getirmesi(Yemek nöbeti, servislerin denetimi vb.)	5
		Ekstra iş yükünün maddi bir getirisinin olmaması	5
		Taşınmalı öğrencileri disipline edememe	4
		Taşınmalı öğrencilerin birinci derse geç kalmaları	4
		Taşınmalı öğrencilerin devamsızlığı	4
		Taşınmalı öğrencilerin başarı düşüklüğü sebebiyle planları yetiştirme telaşı	3
		Taşınmalı öğrencilerin ders araç gereçlerini evde unutmaları	2
	Servis Sürücüleri İle İlgili Sorunlar	Sürücülerin öğrencileri zamanında okula getirmemesi	5
		Öğrenci servislerinin standartlara uygun olmaması	4
		Servis sürücülerinin davranış ve eğitim konusunda yetersiz olması	4
		Sürücülerin öğrenci dışında yolcu almaları	3
	Hizmetli(Yardımcı Personel) Sorunları	Yardımcı personelsayısının yeterli olmaması	4
		Yemekhane ve dersliklerin hijyenik olmaması	3
		Yardımcı personellerin davranış ve eğitim konusunda yetersiz olması	3

Personel hizmetleri temasında, taşımali okulda görevli öğretmen sorunları, servis sürücöleri ile ilgili sorunlar ve hizmetli (yardımcı personel) ile ilgili sorunlar olmak üzere 3 kategori belirlenmiştir. Öğretmen sorunları ile ilgili kodlanmış yönetici görüşleri ışığında; taşımali öğrencileri disipline edememe(4), taşımali eğitimin normal öğretim yapan okula göre ekstra iş yükü getirmesi(Yemek nöbeti, servislerin denetimi vb.)(5), ekstra iş yükünün maddi bir getirisinin olmaması(5), taşımali öğrencilerin başarı düşüklüğü sebebiyle planları yetiştirme telaşı(3), taşımali öğrencilerin birinci derse geç kalmaları(4), taşımali öğrencilerin ders araç-gereçlerini evde unutmaları(2), taşımali öğrencilerin devamsızlığı(4), öğretmenlerin taşımali öğrencilere veli ziyaretleri yapamaması(6) şeklinde 8 kod elde edilmiştir. Taşımali öğrenci devamsızlığı konusunda Y3,Y6 ve Y7 katılımcılarının görüşlerine göre, taşımali öğrencilerin özellikle servise yetişemediği için o gün okula gelmemeleri ve bunun dışında da çeşitli bahanelerle okula gelmemeleri devamsızlık sorununu ortaya çıkarmıştır. Özellikle taşımali eğitimi, öğretmenlere iş yükü ve angarya şeklinde tanımlayan Y5 *“Yemekhane nöbeti tutan öğretmenlerin, taşımali öğrencilerin iniş-biniş saatlerini takip etmeleri, servislerin denetimi gibi ek görevler almaları iş yükünü arttırıyor. Ve bunun maddi bir getirisinin olmaması da sıkıntı çıkartıyor. Bu da öğretmenlerde çalıştığı yerden zevk almama durumunu doğuruyor.”* sözleri ile düşüncelerine açıklık getirmektedir. Y2, *“Öğretmen geç kalan taşımali öğrenciler yüzünden derse geç başlıyor ve öğrencileri disipline edememe durumları ortaya çıkıyor.”* şeklinde açıklama yaparak birinci kodu belirtmektedir. Aynı yönetici, ayrıca öğretmenlerin planları yetiştirememe telaşının olduğunu dile getirmiştir.

Servis sürücöleri ile ilgili sorunlar kategorisinde, öğrenci servislerinin standartlara uygun olmaması(4), servis sürücölerinin davranış ve eğitim konusunda yetersiz olması(4), sürücölerin öğrenci dışında yolcu almaları(3) ve sürücölerin öğrencileri zamanında okula getirmemesi(5) olmak üzere 4 kod elde edilmiştir. Bu kodlardan ilki için Y3 *“Servislerin standartlara uymadığı ortada. Bu konuda MEB’in Taşımali Eğitim Yönetmeliğine göre şartlar belirleniyor. Ancak Ağrı ili şartlarında tam anlamıyla yönetmeliğe uyulduğu söylenemez. Bu konuda esnek davranılabiliyor. Arabanın yaşı, servis sürücüsünün yaşı gibi. Mesela, her araçta bir rehber personelin bulunması gerekiyor. Bu kuralı Ağrı ilinde uygulamak çok zor. Servis sürücöleri zaten az bir miktara çalışıyor. Bir de aldıkları paranın bir kısmını rehber*

personeler vermeleri zor bir ihtimal. Bu durumda standartlara uyumu bekleyemeyiz.” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Servis sürücülerinin öğrencilere davranışları konusunda, Y1, Y3, Y5, Y6 ve Y7 yöneticileri sıkıntı yaşadıklarını dile getirmiştir. Ayrıca yöneticiler, sürücülerin argo kelimeler kullandıklarını ve bu konuda onlara gereken uyarıların yapıldığını dile getirdiler. Öğrenci dışında yolcu alma konusunda Y3, Y5 ve Y7 bazı duyurular aldıklarını dile getirdiler. Servis sürücülerinin zamanında okula gelmemeleri konusunda ise Y2 ve Y7 sürücülere gerekli uyarıların yapıldığını belirtti.

Hizmetli(Yardımcı Personel) ile ilgili sorunlar kategorisinde yemekhane ve dersliklerin hijyenik olmaması(3), yardımcı personel sayısının yeterli olmaması(4), yardımcı personellerin davranış ve eğitim konusunda yetersiz olması(3) olmak üzere 3 kod oluşturulmuştur. Yardımcı personel sayısındaki yetersizlik konusunda, Y7 *“Personelimiz yemekhane ve sınıfların temizliği konusunda elinden geleni yapıyor ama yetiştiremiyor. Özellikle taşınmalı öğrencilerle birlikte artan iş yükü bir kaç personelin daha okulumuzda çalışması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.”* şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Y5 ise yemekhanelerinin olmadığını ve sınıflarda yenilen yemeklerin bir temizlik sorunu oluşturduğunu belirtmiştir. Yardımcı personelin öğrencilere karşı davranışları konusunda sıkıntı çektiklerini Y4 dile getirmiştir.

4.4.4. İhale İşlemleri İle İlgili Sorunlara İlişkin Bulgular

Tablo 35. Taşınmalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin İhale İşlemleri İle İlgili Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Yönetici Görüşleri	F
İhale İşlemleri	Yemek İhaleleri	İhalenin geç yapılması	6
		İhalenin işin ehli olanlara verilmemesi	5
	Servis Araçları İhaleleri	İhalenin geç yapılması	7
		İhalenin işin ehli olanlara verilmemesi	5

İhale işlemleri temasında, yemek ihaleleri ve servis araçları ihaleleri olmak üzere iki kategori belirlenmiştir. Yemek ihaleleri kategorisinde ihalenin geç yapılması(6) ve ihalenin işin ehli olanlara verilmemesi(5) olmak üzere iki kod elde edilmiştir. Bu kodlardan ilki Y2 dışında diğer katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Y5 ihalenin işin ehli olmayanlara verildiğini belirtmiştir.

İhale işlemleri temasının ikinci kategorisinde ihalenin geç yapılması(7) ve işin ehli olanlara verilmemesi(5) olmak üzere iki kod belirlenmiştir. Servis sürücüleri ihalesinin geç yapılması konusunda katılımcıların hepsi aynı fikirdedir. Bu konuda Y3, “Eğitim öğretim başladıktan neredeyse bir ay sonra ihaleler yapılıyor. Bu da eğitimde aksamalara yol açıyor.” diyerek düşüncesini dile getirmiştir. Ayrıca Y5, “İhaleler geç yapılıyor. Bu konuda büyük sıkıntı çekiyoruz. Sene başında aracın hangi araç, şoförün hangi şoför olduğu belli değil. İkinci aya doğru yapılan ihale ile herşey yoluna giriyor. Yani bu ihale işinin eğitim öğretim döneminden önce olması gerekir.” şeklinde düşüncelerini belirtmiştir. Y3 ihalenin ehli olmayanlara verilmesi konusunda sorun yaşadıklarını dile getirmiştir.

4.4.5. Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tablo 36. Taşınmalı İlkokullarda Görevli Okul Yöneticilerinin Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Yönetici Görüşleri	F
Denetim Hizmetleri	Servis Sürücülerinin Denetimi	Servis sürücülerinin denetimlerinin sık olmaması	6
		GPS sistemi konusunda bilgi eksikliği	2
	Yemek İhalesini Alan Şirketlerin Denetimi	Yemeklerin ilden ile, ilçeden ilçeye hatta okuldan okula fark etmesi	5
		Yemeklerin yapıldığı yerin hijyen yönünden denetlenmemesi	4
		Yemek çeşitlerinin standartları konusunda denetlenmemesi	3

Denetim hizmetleri temasında servis sürücülerinin denetimi ve yemek ihalesini alan şirketlerin denetimi olmak üzere iki kategori yer almaktadır. Servis sürücülerinin denetimi konusunda, servis sürücülerinin denetimlerinin sık olmaması(6) ve GPS konusunda bilgi eksikliği(2) olmak üzere iki kod elde edilmiştir. Bu konuda Y3, *“Denetim konusunda hem biz hem de Milli Eğitim Müdürlüğümüz gerekeni yapıyoruz. Biz, sabah ve akşam şoförler geldiğinde araçlarda öğrenci dışında inip binen var mı diye kontrol ediyoruz. Ayrıca GPS ile birlikte aracın nerede olduğunu rahatlıkla bulabiliyoruz.”* ve Y5 *“Bu yıl uygulanan GPS sistemi ile denetim daha üst düzeyde. Örneğin; hangi aracın hangi dakikada nerede olduğu, anlık hızı, hız takibi gibi unsurlar sayesinde denetim sistemi biraz daha oturdu.”* şeklinde düşüncelerini aktarırlarken Y2 ve Y1 yeni sistem hakkında eksiklerinin olduğunu belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük bir bölümü servis sürücülerinin denetimlerinin sık yapılmadığını dile getirmiştir.

Denetim hizmetleri temasının ikinci kategorisi olan yemek ihalelerini alan şirketlerin denetlenmesi kategorisinde, yemeklerin ilden ile, ilçeden ilçeye hatta okuldan okula fark etmesi(5), yemeklerin yapıldığı yerin hijyen yönünden denetlenmemesi(4) ve yemek çeşitlerinin standartları konusunda denetlenmemesi(3) olmak üzere 3 kod elde edilmiştir. Bu konuda en çok yemeklerin okuldan okula değiştiği kodu ön plana çıkmaktadır. Yöneticiler, yemeklerin yapıldığı yerin denetlenmemesi ve yemek çeşitlerinin denetlenmemesinin sıkıntı yarattığını dile getirmiştir. Özellikle Y5, *“Yemekleri yapan kişiler hijyenik mi? Yemeklerin yapıldığı yer hijyenik mi? Biliyorsunuz ki temizlik çok önemli. Çocuklarımızın sağlığı için denetime dikkat edilmeli ve bu yerler sık sık denetlenmelidir.”* diyerek denetim konusundaki sıkıntıyı dile getirmiştir.

4.5. Araştırmaya Katılan Servis Sürücülerinin “Taşımalı Eğitimde Karşılaşılan Güçlükler (Servis Sürücüsü Görüşme Formu)” Sorularına Verdikleri Cevapların Analizleri

Bu bölümde 5 temaya ait sorulara servis sürücülerinin verdikleri cevaplar ve bunların analizi yer almaktadır.

4.5.1 Öğrenci Hizmetleri Yönünden Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tablo 37. Taşmalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Öğrenci Hizmetleri Yönünden Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Servis Sürücüsü Görüşleri	F
Öğrenci Hizmetleri	Öğrenci Davranışları	Öğrencilerin küfürlü konuşmaları	3
		Öğrencilerin çok yaramaz olmaları	3
		Öğrencilerin araçta ders dışında başka şeylerden bahsetmeleri	2
	Servisin Kullanımı	Öğrencilerin servis aracına zarar vermeleri (Emniyet kemeri vb.)	5
		Öğrencilerin aracın önünde oturmak için tartışma ve kavgalar çıkarması	3

Ankete katılan 6 servis sürücüsünün görüşleri doğrultusunda hazırlanan kodlanmış Servis Sürücüsü görüşleri aşağıdaki gibidir. Ankete katılan sürücüler, S1, S2, S3, S4, S5, S6 olarak isimlendirilmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının ilk kategorisi, öğrenci davranışları kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin küfürlü konuşmaları(3), öğrencilerin araçta ders dışında başka şeylerden bahsetmeleri(2), öğrencilerin çok yaramaz olmaları(3) olmak üzere 3 kod çıkmıştır. Görüşme yapılan servis sürücülerinden S1, “*Öğrencilerin ağzı bozuk, terbiye anlamında sıkıntıları var. Küfürlü konuşmalar çok oluyor. Bu konuda velilerle de görüşmeler yaptık kısmen de olsa düzeldi. Öğrenciler arabada genelde köpeklerden ve maçlardan bahsediyor, hiç yazılılardan ve sınavlardan bahsetmiyorlar.*” şeklinde açıklama yaparken S3, “*Öğrenciler yaramazlık yapıyor. Serviste bağrışmalar ve tartışmalar oluyor müdahale etmek zorunda kalıyoruz.*” sözleri ile sıkıntıları ifade etmektedir. S4 ise tam tersi bir görüşle bu konuda hiç sıkıntı çekmediklerini dile getirmiştir.

Öğrenci hizmetleri temasının ikinci kategorisi servis kullanımı kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin servis aracına zarar vermeleri(emniyet kemeri vb.)(5), öğrencilerin aracın önünde oturmak için tartışma ve kavgalar çıkarması(3) olmak üzere 2 kod çıkmıştır. Görüşme yapılan servis sürücülerinin en çok öğrencilerin araca

verdikleri zararlar konusunda açıklamada bulunmuşlardır. Bu konuda S1, “Öğrencilerin güvenliği için her bir koltuğa bir emniyet kemeri aldım. Kimse takmıyor. Kemerleri koparanlar var. Koltuk kılıflarını yeniledim, şimdiki halini görüyorsunuz. Öğrenciler araca zarar veriyor. Bu konuda velileri ile tartışmak zorunda kalıyoruz.” şeklinde görüşlerini dile getirirken S5 ise tam tersi bir düşünceyle “Öğrenciler araca zarar vermiyor. Çünkü ben çok disiplinliyim.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Öğrencilerin önde oturmak için tartışma ve kavgaya çıkarmaları konusunda ise S2 “Okulun ilk günlerinde öğrenciler arasında ön koltukta oturma konusunda kavgalar yaşandı. Ben de öğrencileri uyardıktan sonra şöyle bir yola başvurdum: Bütün öğrencilerin olduğu bir liste hazırladım ve her gün iki kişi listedeki sıraya göre öne geçti. Böylece sorun kalmadı.” şeklinde sıkıntıyı nasıl hallettiğini ifade etmiştir.

4.5.2. Yöneticiler İle İlgili Karşılaşılan Güçlükler İlişkin Bulgular

Tablo 38. Taşımali İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Görüşlerine Göre Yöneticiler Konusunda Yaşanan Güçlükler İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Servis Sürücüsü Görüşleri	F
Yönetici Güçlükleri	Yönetici Davranışları	Yöneticilerin sorumsuzluğu	3
		Yöneticilerin ilgisiz olmaları	2
		Yöneticilerin patron edasıyla hareket etmeleri	1
	Yönetici Tarafsızlığı	Yöneticilerin bütün sürücülere eşit davranmaması	3

Yönetici güçlükleri temasında yönetici davranışları ve yönetici tarafsızlığı olmak üzere iki kategori belirlenmiştir. Bu kategorilerin ilki yönetici davranışları kategorisidir. Bu kategoride, yöneticilerin patron edasıyla hareket etmeleri(1), yöneticilerin sorumsuzluğu(3), yöneticilerin ilgisizliği(2) olmak üzere 3 kod ortaya çıkmıştır. Bu kodlardan yöneticilerin ilgisizliği konusunda S6, “İdareciler bizimle samimi değiller. İlgisiz davranıyorlar. Çok resmiler, gelip imzamızı alıp gidiyorlar.”

şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Kategorilerin ikincisinde ise yönetici tarafsızlığı konusunda S6, “Yöneticiler bazı arkadaşlar geç kaldıklarında ses çıkarmazken biz 5 dakika bile geciksek söyleniyorlar. Bazı arkadaşlarla çok samimi iken bazıları ile hiç konuşmuyorlar bile.” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. S6, yöneticilerin sorumsuzlukları konusunda sıkıntı çektiklerini dile getirmiştir.

4.5.3. Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tablo 39. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Denetim Hizmetleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tema	Kategori	Kodlanmış Servis Sürücüsü Görüşleri	F
Denetim Hizmetleri	Okulun Denetimi	Okulda görevli öğretmen ve yöneticilerin denetimi abartması	5
		Servisin okul çıkışı imza ve diğer işlemler yüzünden bekletilmesi	3
	Milli Eğitimin Denetimi	GPS uygulamasının yanlış anlaşılmalara sebep olması	3
		GPS sisteminin maliyetinin sürücülerden elde edilmesi	2
		Denetimlerde tarafsızlığın önemsenmemesi	1

Denetim hizmetleri temasında, okulun denetimi, Milli Eğitim Müdürlüğü'nün denetimi olmak üzere 2 kategori belirlenmiştir. Okulun denetimi ile ilgili kodlanmış servis sürücülerinin görüşlerinden yola çıkılarak; okulda görevli öğretmen ve yöneticilerin denetimi abartması(5), servisin okul çıkışı imza ve diğer işlemler için bekletilmesi(3) olmak üzere 2 kod elde edilmiştir. Servislerin okul çıkışı bekletilmesi konusunda S5 ve S6, yöneticilerin, idari işlemler ve başka konular yüzünden araçları beklettiklerini belirtmişlerdir. Bu konuda S3 ise tam tersini belirterek, “İdare hiçbir konuda zorluk çıkarmıyor. Hiçbir aracı bekletmiyor.” diyerek düşüncelerini dile getirmiştir. Yöneticilerin denetimi abartması konusunda S5, “Bazen gereksiz yere aracımız denetleniyor ve bekletiliyoruz.” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

Denetim hizmetleri temasının ikinci kategorisi olan Milli Eğitim Müdürlüğünün denetimleri kategorisinde, denetimlerde tarafsızlığın önemsenmemesi(1), GPS (Araç Takip Sistemi) uygulamalarının yanlış anlaşılmalara sebep olması(3), GPS sisteminin maliyetinin sürücülerden elde edilmesi(2) olmak üzere 3 kod elde edilmiştir. Bu kodlardan GPS uygulamalarının yanlış anlaşılmalara sebep olması konusunda S2, “GPS sistemi güzel ama kötü tarafı da var. Şimdi, Milli Eğitimin tayin ettiği güzergaha uymamız gerekiyor. Bazen yolda çukur veya başka bir sebeple sıkıntı gördüğümüzde güzergah değiştirebiliyoruz. Ayrıca kestirme bir yol biliyorsak o yolu kullanıyoruz. Ama GPS’den aracı takip edenler bizi bu konuda sorguluyor. Yani yanlış bir şey yapmışız gibi oluyor. Oysaki hiçbir kötü niyet yok.” şeklinde sitemini dile getirmiştir. Bu konuda yine S2, “Araçlara takılan takip cihazlarının ücretleri de bizim cebimizden çıktı.” diyerek maliyetin sürücülerden karşılandığını belirtmektedir. Ayrıca S4, Milli Eğitim Müdürlüklerinden gelen denetleyicilerin tarafsız olmadıklarını dile getirmiştir.

4.5.4. Okul Yolu İle İlgili Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tablo 40. Taşımalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin Okul Yolu İle İlgili Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Bulgular

Tema	Kodlanmış Servis Sürücülerinin Görüşleri	F
Okul Yolu	Okul yolunun bozuk olması	2
	Okul yolunun uzun olması	4

Okul Yolu temasında, kategori belirlenememiştir. Ancak, okul yolunun bozuk olması(2) ve okul yolunun uzun olması(4) olmak üzere 2 kod belirlenmiştir. Okul yolunun bozuk olması konusunda S6, “Okulun yolu hem uzak hem de virajlarla dolu. Aynı zamanda çukurların da olmasıyla birlikte okul yolu özellikle kış mevsiminde bizi çok zorlamaktadır.” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Yolun uzak olması konusunda sürücülerden S3, “Yol çok uzak olduğundan erkenden köyden çıkmak gerekiyor. Bu da öğrencilerin tam olarak uykularını alamamalarına sebep

olmaktadır. Ayrıca öğrenciler servise geç kalma sorunuyla da karşılaşmaktadır.” diyerek görüşlerini belirtmiştir.

4.5.5. İhale İşlemleri Konusunda Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tablo 41. Taşınmalı İlkokullarda Görevli Servis Sürücülerinin İhale İşlemleri Konusunda Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Bulgular

Tema	Kodlanmış Servis Sürücülerinin Görüşleri	F
İhale İşlemleri	İhalenin hak etmeyenlere verilmesi	2
	İhalenin geç yapılması	2

İhale işlemleri temasında da kategori belirlenememiştir. Bu temada, ihalenin hak etmeyenlere verilmesi(2) ve ihalenin geç yapılması(2) olmak üzere iki kod belirlenmiştir. Bu konuda S4, “İhaleler geç yapılıyor. Bazen bir ay geç başlayabiliyoruz. Tabi bu da maddi anlamda bizi sıkıntıya sokabiliyor.” şeklinde düşüncelerini aktarmıştır. S2 ise “İhalenin neye göre yapıldığı belli değil. Hiç almaması gerekenlere ihale verilebiliyor.” diyerek bir sıkıntıyı dile getirmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgulara dair sonuçlar yer almaktadır. Öğrencilere uygulanan anket ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Yani 3. sınıf öğrencilerinin yaşadığı problemlerle 4. sınıf öğrencilerinin yaşadığı problemler birbirine benzemektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu taşınmalı eğitim veren okulda okumaktan memnundur (%75). Taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları problemler öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. Yani taşınmalı eğitim gören kız ve erkek öğrenciler benzer güçlüklerle karşılaşmaktadır. Özellikle ilkokul 1 ve 2. Sınıflar aile özlemi çekmektedir. Bazı öğrenciler yemekleri beğenip beğenmeme konusunda fikirlerini dile getirmede güçlük çekmektedir. Öğrencilerin ankete verdikleri cevaplara göre bazı servis sürücüleri, öğrenci dışında yolcu almaktadır. Boğa (2010) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin servislerde ayakta taşındığı belirtilmiştir.

Öğretmenlere uygulanan anket ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Katılımcılardan %65'inin ankete verdikleri cevaplara göre taşınmalı öğrenciler sosyal ilişkilerinde kendi köyünden olanları tercih etmektedir. Taşınmalı öğrenciler oyunlarını genelde kendi köyünden olanlarla oynamaktadır. Yine anket sonucuna göre öğretmenlerin %55'i tıpkı öğrenciler gibi sürücülerin öğrenci dışında yolcu aldıklarını belirtmiştir.

Taşınmalı eğitimde karşılaşılan güçlükler, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Yani bayan öğretmenler erkek öğretmenlere göre daha çok güçlükle karşılaşmaktadır. Ayrıca anket sonuçlarına göre öğretmenler taşınmalı eğitimle gelen fazla iş yükü nedeniyle sorun yaşamaktadırlar. Bu iş yükünün herhangi bir maddi getirisinin olmayışı da ayrı bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.

Velilere uygulanan anket ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Taşımalı eğıtimde velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin yaşına göre farklılık göstermemektedir. Velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştığı problemlerin, velilerin mesleğine göre farklılık göstermediğı ortaya çıkmıştır. Velilere göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler velilerin öğrenim durumuna göre farklılaşmaktadır. Yani ilkokul mezunu bir veli ile lise mezunu bir veli arasında taşımalı eğıtimdaki güçlükleri belirleme konusunda anlamlı bir fark vardır. Yine velilerin görüşüne göre öğrencilerin karşılaştıkları problemler, velilerin taşımalı eğıtim gören çocuk sayısına göre anlamlı bir fark oluşturmaktadır. Yani 1 çocuğı taşıma yoluyla eğıtim gören bir veli ile 3 çocuğı taşımalı eğıtim gören velinin taşımalı eğıtimde yaşadıkları güçlükler aynı değildir. Araştırmada elde edilen önemli sonuçlardan biri de “Velilerin büyük bir çoğunluğı çocuklarının taşıma yoluyla eğıtim görmesinden memnundur (%86).” sonucudur. Velilerin büyük bir bölümü çocuklarını okullarına götürren servis sürücülerine güvenmektedir (%90).

Okul yöneticilerine uygulanan görüşme formuna göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Taşımalı öğrenciler bir sıkıntıları olduğıunda paylaşmaları konusunda çekingendir. Taşımalı gelen öğrenciler fazla olduğı için sınıflarda ve okulda yoğunluk yaşanmakta ve bu da başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Taşımalı öğrenci velileri okuldaki toplantılar başta olmak üzere hiçbir sosyal faaliyete katılmamaktadır (araştırmaya katılan bir okul dışında). Bu durumda öğretmen veli işbirliğı de sağılanamamaktadır. Ülker (2009) tarafından hazırlanan tezde de benzer sorunlar ortaya çıkmıştır. Ülker, tezinde velilerin toplantılara katılmadığını tespit etmiştir. Yemekhanelerin olmadığı taşıma merkezli okullarda temizlik konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Bazı okulların fiziki imkanları yetersizdir (Spor salonu, kütüphane, yemekhane vb.). Turan (2011) tarafından hazırlanan çalışmada da aynı sonuca ulaşılmıştır. Turan’ın çalışması sonucunda, bazı taşımalı okullarda yemek yenilecek bir yer yoktur. Bazı köy yolları virajlı ve tehlikelidir. Özellikle kış mevsiminde sorun yaşanmaktadır. Okul yöneticilerine göre, taşımalı öğrenciler bazen ilk derse geç kalmaktadır.

Yöneticiler açısından, servis sürücülerinin davranış ve eğitim konusunda yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Görüşmeye katılan yöneticilere göre, sürücüler öğrenci dışında yolcu almakta ve bazen kendi işleri için çarşıda öğrencileri bekletmektedir. Taşımalı eğitimde kullanılan servisler standartlara uygun değildir. Yemekler konusunda, yardımcı personel eksikliği sebebiyle yemeklerin yendiği yer tam olarak hijyenik değildir. Ayrıca yemek ve servis araçları ihalesi geç yapılmaktadır. Yemekleri yapan şirketlerin denetimi sık olarak yapılmamaktadır. Taşımalı eğitim sistemine fayda sağlayan bir uygulama olan GPS uygulaması, servis sürücülerinin takibi açısından büyük fayda sağlamıştır.

Servis sürücülerine uygulanan görüşme formuna göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Bazı öğrenciler servis aracına zarar vermektedir (emniyet kemerini koparma gibi). Taşımalı öğrenciler serviste argo ve küfürlü konuşmaktadır. Servis sürücülerinin görüşleri ışığında, yöneticilerin, sürücüler arasında tarafsız olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Servisin okul çıkışı imza ve diğer işler yüzünden bekletilmesi sonucu oluşan rahatsızlıklar bazı servis sürücülerini tarafından belirtilmiştir. Denetim konusunda, GPS uygulamasında yanlış anlaşılmalara olduğu ve GPS ile ilgili maliyetin sürücülerce karşılandığı belirtilmiştir. Bazı sürücüler tarafından okul yolunun uzun olduğu ve kısmen bozuk olduğu, bunun da sıkıntı yarattığı dile getirilmiştir. Ayrıca ihalelerin hak etmeyenlere verilmesi ve geç yapılması sorun olarak ortaya çıkmıştır.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Taşımalı eğitim zorluklarla da olsa çoğu öğrencinin eğitim açısından yeni umudu olmuştur. Devletin fırsat ve imkan eşitliği adı altında uyguladığı bu sistemle öğrencilerin yemek ve servis ihtiyaçları karşılanmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre yapılabilecekler (öneriler) aşağıdaki gibi listelenmiştir.

- Servis sürücülerini ve yardımcı personelleri de hizmet içi eğitime tabi tutulabilir. Öğrencilerle davranışları konusunda gerekirse rehber öğretmenlerden seminer almaları sağlanabilir.

- Bütün taşınmalı eğitim veren okulların başta yemekhaneleri olmak üzere diğer fiziki şartları iyileştirilebilir.
- Servis araçları standartlara uygunluğu bakımından denetlenebilir ve standartlara uygun araçlarla taşıma hizmeti verilebilir. Bunun için EK7'deki yönetmelik göz önünde bulundurulursa fayda sağlanacağı düşünülmektedir..
- Taşınmalı okullarda ihaleler, okul zamanında değil de gerekirse yaz tatilinde yapılabilir.
- Öğrenciler için yapılan yemeklerdeki denetimler sıklaştırılabilir.
- Taşınmalı okullarda çalışan öğretmenlerin ek iş yükü için belli bir kazanç getirilebilir. Yani tutulan yemekhane nöbetleri, servis aracı kontrolleri gibi ek işlerin öğretmenlere kazanç getirmesinin fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Aksi halde işi istemeye istemeye yapma durumu ortaya çıkabilir.
- Yolları bozuk olan köy okullarının yolları düzeltilebilir.
- Servis araçlarına öğrenci dışında yolcu almaları engellemek için Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü koordineli olarak yolların bazı bölümlerinde değişken zamanlı kontroller yapılabilir.
- Göreve taşınmalı bir okulda başlayan bir öğretmen zorluk çekebiliyor. Bunun için göreve taşınmalı okulda başlayan öğretmenlere eğitim verilebilir. Böylece oryantasyon sürecinin hızlandırılmış olacağı düşünülmektedir.
- Taşınmalı okullarda çalışan öğretmenlerin veli ziyaretlerini yapabilmeleri için, öğretmenlere maddi anlamda destek olacak düzenlemeler yapılabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Araştırmada, öğrenci, veli, öğretmen, okul yöneticisi ve servis sürücülerinin görüşleri incelenmiştir. Bir başka çalışmaya okulda görev alan yardımcı personeller de dahil edilebilir.
- Bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin karşılaştığı güçlükler genel anlamda ele alınmıştır. Ayrıca taşınmalı eğitimin ilkokul öğrencilerinin akademik başarısına etkisi ayrı bir çalışma olarak belirlenebilir.
- “Taşınmalı öğrencilerin velilerini okula kazandırmak için neler yapılabilir?” konusu ile ilgili bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Ağırkaya, A. (2010). *Taşımalı Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Akyol, A. (1991). *Neden Niçin 8 Yıllık Zorunlu Eğitim*. Ankara, Mesleki ve Teknik Açık öğretim Okulu Matbaası.

Akyüz, H. (2001). *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Arı, A. (2003). Taşımalı İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği). *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 101-115.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları.

Başaran, İ. E. (1994). *Eğitime Giriş*. Ankara, Kadioğlu Matbaası.

Başaran, İ. E. (1999). *Eğitime Giriş*. Ankara, Ekinoks Yayınları.

Boğa, M. (2010). *Taşımalı İlköğretim Uygulamasının Taşınan Yerleşim Birimlerindeki Köy ve Velilerin Görüşlerine Göre İncelenmesi (Ankara Haymana Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bostancı, M. (2002). TBMM Soru Önergesi, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara.

Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara, Pegem Akademi.

Cankurtaran, N. Ş. (2005). *Taşımalı İlköğretim Eğitimde Reform*. Tezsiz Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Cevizci, A. (2012). *Eğitim Felsefesi* (2. Baskı). İstanbul, Say yayınları.

Cueto, S., Ramirez, C., & Leon, J. (2006). Opportunities to Learn and Achievement in Mathematics in a Sample of Sixth Grade Students in Lima, Peru. *Educational Studies in Mathematics*, 62(1), 25-55.

Erdem, A. (2014). *Türk Eğitim Sisteminin Yapısı*. Ruhi Sarpkaya (Ed.), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (s. 34-49). Ankara, Anı Yayıncılık.

Gönülaçar, Ş. (2014). Kalkınma Planları ve Eğitim, (http://www.academia.edu/8310870/Kalk%C4%B1nma_planlar%C4%B1_ve_E%C4%B1tım), Erişim tarihi: 16.02.2016.

Gülcan, M. G. Türkeli, Y. Parbakan, F. Şölen, A. ve Albayrak, F. (2003). *Türkiyede İlköğretim (dünü, bugünü yarını)*. İstanbul, Milli Eğitim Basımevi.

Gültekin, M. (2007). Dünyada ve Türkiye’de İlköğretimdeki Yönelimler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 477-502.

Gündüz, M. (2011). Zorunlu ve Kesintisiz Eğitimin Kısa Tarihi. *Eğitime Bakış Eğitim Öğretim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 21, 7.

Gürkan, T. (1998). *Eğitim Biliminin Evrimi*. Fatma Varış (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* (s. 26). Ankara, Alkım Yayınları.

Gürkan, T., Gökçe, E. (1999). *Türkiye ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim*. Ankara, Siyasal Kitabevi.

Işık, H., & Şentürk, İ. (2003). Taşınabilir İlköğretim Uygulaması ve Bu Uygulamaya Son Verilmesi İle İlgili Veli Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 285-296.

Kabaş, N. (2006). *Taşınabilir İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Güçlükler (Bolu İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara, Nobel Akademi.

Kaya, N. Ç. (2006). Taşımali Eğitim Programındaki İlköğretim Öğrencilerinin Durumları: Silopi Köyleri Örneğinde Bir Sosyal Değerlendirme, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 42(2), 105-116.

Kayhan, M. (2014). Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımali Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Kolcu, E. (2011). Kırsal Kesimin Eğitim Durumu ve Taşımali Eğitim (Eski Şehir-Alpu Kırsalı Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Küçükler, E. (2012). Türkiye’de Kalkınma Planları Kapsamında Yapılan Eğitim Planlarının Analizi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 9-26.

Küçüköğlü, A. (2001). İlköğretimde taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşımali eğitim (Bursa ili örneği). *İlköğretim Online*, 5(2), 16-23.

Küçüktepe, C. (2013). İlköğretim ve Temel Özellikleri. Ayla Oktay (Ed.), *İlköğretime Hazırlık ve ilköğretim Programları* (s. 86-89). Ankara, Pegem Akademi.

MEB. (1994). *Temel Eğitim Pilot Projesi Uygulama Programı*. Ankara.

Meydan, A. (2004). *S. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, Konya, 16, 255-266.

Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara, Türk Dil Kurumu.

Öztürk, H. & Kaymak, T. (2014). İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Velilerinin Taşımali Eğitime İlişkin Görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 205-224.

Öztürk, M., Yılmaz, G. K., Akkan, Y., & Kaplan, A. (2015). Computer applications with the related facts in multi-grade: Teachers opinions. *Journal of Education and Human Development*, 4(2[1]), 158-170. DOI: 10.15640/jehd.v4n2_1a16.

Recepoğlu, E. (2009). Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar: Kastamonu İli Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 427-444.

Şan, A. (2012). *İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Öğrencilerinin Sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Taşbaşı, A. N. (2011). *Taşınmalı Eğitim ve Toplumsal Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Taşdemir, M. (2010). *Taşınmalı eğitime ilişkin veli görüşleri: Sorunlar ve öneriler (Şile ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Turan, S. (2011). *Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Güçlükler (Zonguldak İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ülker, Y. (2009). *Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Genel Durumu ve Değerlendirilmesi (Muğla İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A., & Sezer, D. (2007). İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Araştırması: Van İl Merkezi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213. www.e-sosder.com adresinden alınmıştır, erişim tarihi: 16.02.2016.

Yılar, Ö. (2010). *Halk Bilimi ve Eğitim (3. Baskı)*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları.

Yurdabakan, İ., & Tektaş, M. (2013). Taşımali İlköğretim Öğrencilerinin Taşımali Eğitime İlişkin Görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), 511-527.

Yararlanılan İnternet Siteleri

Milli Eğitim Bakanlığı, Erişim Tarihi: 11.04.2016,
http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411.htm>.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html>

[www2.tbmm.gov.tr/d21/7/7-6198c.pdf](http://www.tbmm.gov.tr/d21/7/7-6198c.pdf)

Talim Terbiye Kurulu, Şuralar, Erişim Tarihi: 05.04.2016,

<http://tkb.meb.gov.tr/www/suralar/dosya/12>

MEB Taşımali Eğitim Yönetmeliği, Erişim Tarihi: 11.04.2016,

http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_09/12024357_tasimayonetmeligi.pdf

DPT Kalkınma Planları, 1963. Erişim Tarihi: 22.03.2016

<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/9/plan1.pdf>

<http://www.kalkinma.gov.tr/pages/KalkinmaPlanlari.aspx>.

<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/6/plan4.pdf>

http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Sekizinci_Kalkinma_Planı.pdf

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kalkınma Planları, Erişim Tarihi: 20.01.2016,

<https://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/kalkinma-plani-9-genel-kurul.pdf>

<https://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/10-kalkinma-plani.pdf>

Milli Eğitim Temel Kanunu, Erişim Tarihi: 10.04.2016,

http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/35/27/719973/dosyalar/2015_02/02020327_1739saymillieitimetelkanunu.pdf

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html

Strateji Geliştirme Başkanlığı, Milli Eğitim İstatistikleri, Erişim Tarihi: 10.03.2016

http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf

http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2013_2014.pdf

http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf

<http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2014-2015/icerik/153>

http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=232

Türk Dil Kurumu Sözlük, Erişim Tarihi: 10.04.2016,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.571131e510ff38.85070383

EKLER

EK 1 Taşımalı Okullarda Görevli Yönetici Görüşme Formu

1. Öğrenci hizmetleri yönetiminde karşılaşılan güçlükler nelerdir?

- a) Taşımalı öğrencilerin okula uyumları konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- b) Taşımalı öğrenci sayıları ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- c) Taşımalı öğrencilerin akademik başarıları konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- d) Taşımalı öğrencilerin velileri ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?

2. Okulun fiziki imkanları konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?

- a) Taşımalı öğrencilerin yemek yedikleri yer ile ilgili güçlükler nelerdir?
- b) Derslikler ile ilgili güçlükler nelerdir?
- c) Okulun yolu ile ilgili güçlükler nelerdir?
- d) Okulun diğer kullanım alanları ile ilgili sıkıntılar nelerdir?

3. Personel hizmetleri ile ilgili sorunlar nelerdir?

- a) Taşımalı okulda çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
- b) Servis sürücüleri ile ilgili güçlükler nelerdir?
- c) Okulun yardımcı personeli (hizmetli) ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?

4. İhale işlemleri ile ilgili sorunlar nelerdir?

- a) Yemek ihaleleri ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- b) Servis araçlarının ihalesi ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?

5. Taşımalı eğitim sisteminde denetimle ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?

- a) Servis sürücülerinin denetimi ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- b) Taşımalı öğrencilerin yemek ihalesini alan şirketlerin denetimi konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?

EK 2 Taşımalı Okullarda Görevli Servis Sürücüleri Görüşme Formu

- 1. Öğrenci hizmetleri yönünden karşılaştığınız güçlükler nelerdir?**
 - a) Öğrenci davranışları bakımından karşılaşılan güçlükler nelerdir?
 - b) Öğrencilerin servis aracını kullanmaları konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- 2. Yöneticilerle ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?**
 - a) Yöneticilerin davranışları konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
 - b) Yöneticilerin yansızlığı konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- 3. Denetim hizmetleri yönünden karşılaşılan güçlükler nelerdir?**
 - a) Okulun denetimi konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
 - b) Milli Eğitimin denetimleri konusunda karşılaşılan güçlükler nelerdir?
- 4. Okul Yolu ile ilgili karşılaşılan güçlükler nelerdir?**
- 5. İhale işlemleri ile ilgili güçlükler nelerdir?**

EK 3

Taşımali Eğitim ve karşılaşılan güçlükler ÖĞRENCİ görüşleri Anket Formu

Sayın Öğrencimiz,

Bu araştırma ülkemizde yürütülen taşımali eğitim faaliyetleri ile ilgili karşılaşılan güçlükleri tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur.

Anket, 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, kişisel bilgilerinizi içeren 4 soru yer alırken, ikinci bölümde ise 28 anket sorusu yer almaktadır. Sizden istenen size en yakın olan cevaba (X) işareti koymak. Anketteki soruları içtenlikle cevaplamanız, taşımali eğitimle ilgili sorunların çözümünde son derece önemli katkılar sağlayacaktır.

Anketi cevaplama konusunda herhangi bir zorlama, zaman sınırlaması ya da isim yazma zorunluluğu yoktur.

Vereceğiniz cevaplar bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kesinlikle kullanılmayacak ve başkaları ile paylaşılmayacaktır.

Anketle ilgili herhangi bir sorunuz olursa aşağıda belirtilen telefon numarası ile çekinmeden ulaşabilirsiniz.

Yardımlarınız ve ilgileriniz için teşekkür ederim.

Mustafa TAŞDEMİRCİ
A.İ.Ç. Yüksek Lisans Öğrencisi
Tel: 05422383262

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Kaçınıcı sınıfa gidiyorsun? () 1 () 2 () 3 () 4
2. Taşımali eğitim gören kaç kardeşin var? () 1-3 () 4-7 () 7 ve Üzeri
3. Cinsiyetin nedir? Kız () Erkek ()
4. Taşımali eğitim gördüğünüz okulun adı nedir?
.....

TAŞIMALI EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜ ANKET SORULARI

1. Bir sorunun olduğunda yeni okulundaki arkadaşlarından yardım alır mısın? Evet () Kismen () Hayır ()
2. Şehirdeki öğrenciler kendi oyunlarına seni de dahil ediyorlar mı? Evet () Kismen () Hayır ()
3. Teneffüslerde en çok köydeki arkadaşlarınla mı vakit geçirirsin? Evet () Kismen () Hayır ()
4. Merkezdeki öğrencilerle sorun yaşıyor musun? Evet () Kismen () Hayır ()
5. Bu okulda okumaktan memnun musun? Evet () Kismen () Hayır ()
6. Servis aracımıza öğrenciler dışında başka yoleular da biner mi? Evet () Kismen () Hayır ()
7. Servis sürücüsü yanınızda küfürlü konuşur mu? Evet () Kismen () Hayır ()
8. Serviste soğuk, yüksek sesle müzik dinlemek gibi rahatsızlıklar oluyor mu? Evet () Kismen () Hayır ()
9. Servis sürücüsü arabada sigara içiyor mu? Evet () Kismen () Hayır ()
10. Okula geliş ve gidişlerin zor oluyor mu? Evet () Kismen () Hayır ()
11. İlk derse yetişemediğiniz zamanlar oldu mu? Evet () Kismen () Hayır ()
12. Servisinizin sizi okula zamanında getirmemesi sebebiyle geç kaldığınız oluyor mu? Evet () Kismen () Hayır ()
13. Okuldayken aileni özleyiyor musun? Evet () Kismen () Hayır ()
14. Öğretmenlerinle konuşmaktan çekinir misin? Evet () Kismen () Hayır ()
15. Şimdiki okulunuzda sana haksızlık yapıldığını düşünüyor musun? Evet () Kismen () Hayır ()
16. Okul dışında seni rahatsız edenler var mı? Evet () Kismen () Hayır ()
17. Köy işlerinin yoğunluğu ders çalışmanı engelliyor mu? Evet () Kismen () Hayır ()

EK 4

Taşımalı Eğitim ve karşılaşılan güçlükler ÖĞRETMEN görüşleri Anket Formu

Sayın Öğretmenim,

Bu araştırma ülkemizde yürütülen taşımalı eğitim faaliyetleri ile ilgili karşılaşılan güçlükleri tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur.

Anket, 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, kişisel bilgilerinizi içeren 4 soru yer alırken, ikinci bölümde ise 26 anket sorusu yer almaktadır. Sizden istenen size en yakın olan cevaba (X) işareti koymak. Anketteki soruları içtenlikle cevaplamanız, taşımalı eğitimle ilgili sorunların çözümünde son derece önemli katkılar sağlayacaktır.

Anketi cevaplama konusunda herhangi bir zorlama, zaman sınırlaması ya da isim yazma zorunluluğu yoktur.

Vereceğiniz cevaplar bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kesinlikle kullanılmayacak ve başkaları ile paylaşılmayacaktır.

Anketle ilgili herhangi bir sorunuz olursa aşağıda belirtilen telefon numarası ile çekinmeden ulaşabilirsiniz.

Yardımlarınız ve ilgileriniz için teşekkür ederim.

Mustafa TAŞDEMİRCİ
A.İ.Ç. Yüksek Lisans Öğrencisi
Tel: 05422383262

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
2. Kıdem yılınız: () 1- 5 () 6- 9 () 10
ve Üzeri
3. Kaç yıldır bu okulda görev yapıyorsunuz: () 1- 5 () 6- 9 () 10
ve Üzeri
4. Öğrenim durumunuz: Ön lisans () Lisans () Yüksek Lisans ()
Doktora ()

TAŞIMALI EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER ÖĞRETMEN GÖRÜŞÜ ANKET SORULARI

1. Taşımali öğrencilerde – aile özlemi, isteksizlik- gibi ruhsal sıkıntılar gözlemliyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
2. Taşımali öğrenciler okula yorgun bir şekilde mi geliyor? Evet () Kısmen () Hayır ()
3. Taşımali öğrenciler sosyal ilişkilerinde öncelikle kendi köyünden olan öğrencileri mi tercih ediyor? Evet () Kısmen () Hayır ()
4. Taşımali öğrencilerin derse geç girmeleri sınıftaki dersin işlenişini bozuyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
5. Taşımali öğrencilerde sabah erken kalkma sebebiyle uykusuzluk görülüyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
6. Taşımali öğrenciler konusunda idare ile sorun yaşıyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
7. Sabah ilk derste öğrencileri derse hazırlama konusunda sıkıntı çekiyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
8. Taşımali öğrenciler temizlik ve düzen konusunda sınıfı olumsuz mu etkiliyor? Evet () Kısmen () Hayır ()
9. Taşıma merkezli okullarda nöbet tutmak zor mu oluyor? Evet () Kısmen () Hayır ()
10. Taşınan öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanıyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
11. Öğretmenler arasında taşımali öğrenciler sorunlu mudur? Evet () Kısmen () Hayır ()
12. Taşımali öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından benimseniyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
13. Taşımali öğrenciler, okul başarısını düşürüyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
14. Taşımali öğrenciler, şehirdeki arkadaşları ile samimi arkadaşlık ilişkileri kuruyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
15. Taşımali öğrenciler konusunda servis sürücülerini ile sorun yaşıyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
16. Öğrenci servislerine öğrenciler dışında yoleu alıyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()

EK 5

Taşımalı Eğitim ve karşılaşılan güçlükler VELİ görüşleri Anket Formu

Sayın veli,

Bu araştırma ülkemizde yürütülen taşımalı eğitim faaliyetleri ile ilgili karşılaşılan güçlükleri tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur.

Anket, 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, kişisel bilgilerinizi içeren 7 soru yer alırken, ikinci bölümde ise 21 anket sorusu yer almaktadır. Sizden istenen size en yakın olan cevaba (X) işareti koymak. Anketteki soruları içtenlikle cevaplamanız, taşımalı eğitimle ilgili sorunların çözümünde son derece önemli katkılar sağlayacaktır.

Anketi cevaplama konusunda herhangi bir zorlama, zaman sınırlaması ya da isim yazma zorunluluğu yoktur.

Vereceğiniz cevaplar bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kesinlikle kullanılmayacak ve başkaları ile paylaşılmayacaktır.

Anketle ilgili herhangi bir sorunuz olursa aşağıda belirtilen telefon numarası ile çekinmeden ulaşabilirsiniz.

Yardımlarınız ve ilgileriniz için teşekkür ederim.

Mustafa TAŞDEMİRCİ
A.İ.Ç. Yüksek Lisans Öğrencisi
Tel: 05422383262

BİRİNCİ BÖLÜM

Cinsiyetiniz:

Erkek () Kız ()

2. Yaşınız () 20- 30 () 31- 40 () 41- 50 () 51 ve Üzeri

3. Mesleğiniz

Memur []

Emekli []

Esnaf []

Ev

hanımı [] Serbest meslek [] İşsiz [] Eğitimsiz işçi (Ortaokul ve altı) [] Diğer) []

4. Öğrenim durumunuz

Okur- yazar değil []

İlkokul []

Ortaokul []

Lise [] Üniversite ve üstü []

5. Kaç çocuğunuz var?

() 1-3

() 4- 7

() 7 ve Üzeri

6. Taşımalı okuldan yararlanan çocuk sayınız?

() 1

() 2

() 3

Ve Üzeri

TAŞIMALI EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VELİ GÖRÜŞÜ ANKET SORULARI

1. Çocuğunuzun taşımali eğitim almasından memnun musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
2. Çocuğunuzun okuldaki veli toplantılarına katılır mısınız? Evet () Kısmen () Hayır ()
3. Öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve ısıtma sistemleri yeterli mi? Evet () Kısmen () Hayır ()
4. Taşıma merkezlerinin fiziki durumu (bahçe, spor salonu vb) yeterli, mi? Evet () Kısmen () Hayır ()
5. Araç sürücülerinin yeterli eğitime sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
6. Çocuğunuz taşıyan araç şoförüne güveniyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
7. Taşıma servislerinde rehber personel bulunuyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
8. Çocuğunuzun okula gidip gitmediği ile ilgili size bilgi veriliyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
9. Çocuğunuz ev ödevini yaparken “yorgunum, vaktim yok ” gibi bahaneler söylüyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
10. Taşımalı eğitim gören öğrenciler diğer öğrencilerle arkadaşlık kuruyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
11. Taşımalı okullarda okuyan çocuklar sizce başarılı mı? Evet () Kısmen () Hayır ()
12. Çocuğunuz okula gitmekte istekli davranıyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
13. Köyünüzdeki okulun taşımali olması çocuğunuzun eğitiminde faydalı oldu mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
14. Çocuğunuzun taşımali eğitimle birlikte merkezdeki öğrencilerle eşit fırsatlara sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
15. Taşımalı eğitim sisteminin faydalı olduğuna inanıyor musunuz? Evet () Kısmen () Hayır ()
16. Taşıma merkezlerinde sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli mi? Evet () Kısmen () Hayır ()
17. Taşıma öğrenciler merkezdeki öğrenciler tarafından dışlanıyor mu? Evet () Kısmen () Hayır ()
18. Taşımalı öğrencilere okula uyumları konusunda onlara yardımcı olabilececek bir rehber öğretmen görevlendirilmiş mi? Evet () Kısmen () Hayır ()

EK 6

Resmi Kurumlardan Alınan İzinler

**T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 68513552/200/4594481
Konu: Tez Çalışması İzni.

04.05.2015

**İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)**

İlgi : a) 24.04.2015 tarihli ve 28814003-302.08.01-6972 sayılı yazınız.
b) Valilik makamından alınan 29.04.2015 tarih ve 68513552/200/4519015 sayılı onay

Üniversitenizin Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mustafa TAŞDEMİRCİ'nin “ **Taşıma İlkokullarda Öğrencilerin Sosyal Uyumlarının İncelenmesi - Ağrı İli Örneği**” konulu tez çalışmasını, ilimiz merkez İlçeye bağlı taşıma merkezi okullarında yapmasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik makamından alınan ilgi (b) izin onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

İshak HASANOĞLU
Milli Eğitim Müdür V.

Eki : İlgi (b) Onay.

AĞRI MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızman Cad. Ağrı
<http://agri.meb.gov.tr>
egitimogretim04@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksoru.meb.gov.tr>

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552/200/4519015

29.04.2015

Konu: Tez Çalışması İzni.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : 24.04.2015 tarihli ve 28814003-302.08.01-6972 sayılı yazı.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mustafa TAŞDEMİRCİ'nin “ Taşımalı İlkokullarda Öğrencilerin Sosyal Uyumlarının İncelenmesi - Ağrı İli Örneği” konulu Tez çalışmasını ilimiz merkez İlçeye bağlı taşıma merkezi okullarında ilgi yazı ekinde yer alan anket uygulama evrakları ile anket çalışması yapmak istediği ilgi yazı ile bildirilmiştir.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mustafa TAŞDEMİRCİ'nin “ Taşımalı İlkokullarda Öğrencilerin Sosyal Uyumlarının İncelenmesi - Ağrı İli Örneği” konulu anket çalışmasını, ilimiz merkez İlçeye bağlı taşıma merkezi okullarında eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ve yapmış olduğu çalışmalarının sonunda hazırlamış olduğu bilgi ve belgeleri yazılı veya dijital ortamda hazırlayıp bir suretini müdürlüğümüze vermesi koşulu ile yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Hatem DURSUN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
29.04.2015

Taner TENGİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Eki : İlgi Yazı ve Ekleri

AĞRI MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızman Cad. Ağrı
<http://agri.meb.gov.tr>
egitimogretim04@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19 Atatürk Blv.

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden cfe5-444e-3690-8d61-26b6 kodu ile teyit edilebilir.

EK 7

Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönetmeliğin amacı, Milli Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmi okul/kurumlarda taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlamak için gerekli usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu yönetmelik, taşıma yoluyla eğitime erişim uygulaması ile ilgili iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönetmelik 05/01/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 14/06/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 25/08/2011 tarihli ve 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Milli Eğitim Bakanı,
- b) Bakanlık: Milli Eğitim Bakanlığını,
- c) Birleştirilmiş Sınıf: İlkokullarda birleştirilerek bir derslikte, tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıfı,
- ç) Geçici İkamet: Yangın, sel, deprem gibi doğal afetler, mevsimlik işler ve diğer sebeplere bağlı olarak yapılan göçler nedeniyle ikamet adresinin geçici olarak değişmesini,

- d) Milli Eğitim Müdürlüğü: İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerini,
- e) Öğrenci Taşıma Uygulaması: Taşıma yoluyla eğitimden faydalanacakların, seçilen taşıma merkezi kurumlara gününbirlik taşınarak eğitim-öğretime devamlarını sağlamak amacıyla yapılan uygulamayı,
- f) Öğrencisi Taşınan Okul/Kurum: Taşıma kapsamına alınan resmi ilköğretim, ortaöğretim ile özel eğitim okul/kurumu ile yaygın eğitim kurumunu,
- g) Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Öğrenci taşıma uygulaması kapsamına alınan büyükşehir statüsündeki illerde belde, köy veya köy altı yerleşim yerlerinden mahalle statüsü kazanan ve toplu taşıma hizmeti verilmeyen yerleşim birimlerini; büyükşehir statüsü dışındaki illerde ise belde, köy veya köy altı yerleşim yerleri ile daha önce köy statüsünde olup belediye sınırları içerisine alınan, toplu taşıma hizmeti verilmeyen yerleşim birimlerini,
- ğ) Taşıma Hizmetinden Faydalanacaklar: Taşıma kapsamına giren kurumlardan eğitim almak isteyen, öğrenci taşıma uygulaması kapsamında öğrencisi taşınan yerleşim biriminde sürekli veya geçici ikamet eden öğrenci/kursiyerler ile özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/ kursiyerlerden okul/kurum müdürlüklerince refakat edilmesine karar verilen ağır engelli bireyin velisi/vasisi yada yazılı olarak yetkilendirdiği kişileri,
- h) Taşıma Merkezi: Taşıma kapsamına alınan öğrencilerin öğrenim gördükleri Bakanlığa bağlı resmi okul/kurumu,
- ı) Taşımalı Öğrenci Modülü: Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşıma ve yemek hizmetinden yararlanan öğrenci/kursiyerlere yönelik gerçekleştirilen iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütüldüğü ve bilgilerin saklandığı sistemi,
- i) Toplu Taşıma Hizmeti: Kamu kurum ve kuruluşları ile bunların verdiği yetkiyle gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletilen kara, deniz ve su ulaşım araçları, tünel raylı sistem dahil her türlü toplu taşıma sistemleri ile belirli aralıklarla verilen mutad taşıma hizmetini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Planlama ve Değerlendirme Komisyonları, Görevleri ve Uygulama

Planlama Komisyonu

Madde 5- (1) İl ve ilçelerde, her eğitim ve öğretim yılında; taşıma yoluyla eğitimden faydalanacakları, taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimlerini ve taşıma merkezi okul/kurumları belirlemek üzere “Planlama Komisyonu” kurulur.

(2) Planlama komisyonu; milli eğitim müdürlüğünde ilgili il milli eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, en az ikisi taşıma merkezi okul/kurum müdürü olmak kaydıyla ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumu ile yaygın eğitim kurumu müdürleri arasından seçilen başkan dahil en az üç, en fazla dokuz üyeden oluşur.

(3) Planlama komisyonu; millî eğitim müdürlüğünün uygun görüşü ve mahallî mülki idare amirinin onayı ile ocak ayı içinde oluşturulur, millî eğitim müdürlüğünce hazırlanan çalışma takvimine göre bir yıl süre ile çalışır.

(4) Planlama komisyonu, taşıma yoluyla eğitimden faydalanacaklara ilişkin planlamaları yapmak üzere şubat ayını geçmeyecek şekilde komisyon başkanının uygun göreceği tarihlerde toplanır.

(5) Kendi bölgelerindeki öğrenci/kursiyerlerin taşıma kapsamına alınması ile ilgili görüşlerini bildirmek üzere ihtiyaç duyulması halinde, ilgili yerleşim birimlerinin muhtarları, belediye başkanları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri de toplantıya davet edilebilir.

Planlama komisyonunun görevleri

MADDE 6 – (1) Planlama komisyonunun görevleri şunlardır:

a) Toplantı tarihi itibarıyla il/ilçe mahallî mülki idare ve belediye mücavir alan sınırları içindeki toplu taşıma hizmetlerini değerlendirmek suretiyle öğrencisi taşınacak veya kapsam dışı bırakılacak yerleşim birimleri ile taşıma yoluyla eğitimden faydalanacakları, taşıma kapsamına giren kurumlar bazında tespit etmek,

b) Öğrenci sayısı ve ulaşım imkânlarına göre, taşınacak öğrencileri ve öğrencisi taşınacak yerleşim birimlerini gruplandırarak, taşıma merkezi okulları tespit etmek,

c) Her bir taşıma merkezi okul/kuruma öğrencisi taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısını dikkate alarak, öğrencilerin kaç araçla taşınacağını, aracın izleyeceği yol ve durakları ile hareket saatlerini belirlemek,

ç) Öğrencilerin güvenli şekilde taşınmaları, sağlık ve beslenme konularında alınacak önlemleri belirlemek,

d) Öğrencileri taşıma kapsamına alınarak kapatılan okul/kurumların bina ve tesisleri ile ders araçları ve taşınmalarının öncelikle taşıma merkezi okul/kurumların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla millî eğitim müdürlüğüne öneride bulunmak,

e) İklimi ve ulaşım şartları taşımaya elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki ilköğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrencileri, öncelikle yatılı bölge ortaokullarına yerleştirdikten sonra, taşıma kapsamına alınacak diğer öğrencilerin planlamasını yapmak,

f) Bulunduğu yerleşim yerinde öğrenim göreceği eğitim kurumu olmayan öğrencilerin tespitini yaparak, başka bir il/ilçedeki taşıma merkezine öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerindeki öğrencilerin taşınacağı okulları planlayarak değerlendirme komisyonuna bildirmek,

g) İlkokul ve ortaokul öğrencilerine yönelik mart ayında; imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik ise kayıt-kabul işlemlerinin tamamlanmasından sonra, millî eğitim müdürlüklerince Taşınalı Öğrenci Modülüne girilen planlama verileri ile hazırlanan gerekçeli raporu il millî eğitim müdürlüğüne sunmak,

ğ) Zorunlu eğitimini tamamlamış ya da zorunlu öğrenim çağı dışına çıkmış yaygın eğitim hizmetlerinden yararlanması muhtemel özel eğitim kursiyerleri ile bunların devam edeceği kursların süre ve sayılarını İl/İlçe Hayat Boyu Öğrenme Halk Eğitim Planlama ve İşbirliği Komisyonu ile birlikte tespit etmek,

h) İl ve ilçeye bağlı yerleşim birimlerini nüfus, coğrafi yapı, ulaşım, iklim, özel eğitim okul/kurum/sınıfı ile yaygın eğitim kurumunun fiziki kapasitesi ve konumu gibi özelliklere göre gruplandırmak,

ı) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşınabilmesi için gerekli tedbir ve kararları almak,

i) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin okul/kurumlarına daha kısa sürede ulaşmalarının sağlanması için gerekli tedbirleri belirlemek,

j) Otistik, serebralpalsili, zihinsel, ortopedik ve birden fazla özrü olan ağır engelli öğrencilere taşıma esnasında refakat eden refakatçi aile üyesi sayısını belirlemek,

k) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşınacağı araçlarda rehber personel bulundurulmasını sağlamak,

l) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerden tekerlekli sandalye kullanan veya yürüme güçlüğü yaşayanlara hizmet verecek servis araçlarında liftli donanım, standartlara uygun seyyar rampa ve ihtiyaç duyulacak diğer teknik özellikleri belirlemek,

m) İşitme engelli özel eğitim meslek lisesi öğrencileri ile işitme engelli özel eğitim kursiyerlerine verilecek olan toplu taşıma kartları veya biletlerinin öğrenci ve gün sayısına göre aylık ödenek talebini belirlemek,

n) İhtiyaç duyulan zamanlarda, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşınmasına yönelik millî eğitim müdürlüklerince Taşınalı Öğrenci Modülüne girilen planlama verileri ile hazırlanan gerekçeli raporu millî eğitim müdürlüğüne sunmak,

o) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerden işletmelerde mesleki eğitime devam edenlerden taşıma güzergâhında olup taşınacakları tespit etmek, güzergâh üzerinde olmayan işitme engelli öğrenci/kursiyerlere verilecek olan toplu taşıma kartı veya biletinin öğrenci ve gün sayısına göre aylık ödenek talebini belirlemek.

Taşıma merkezi okulların özellikleri

MADDE 7 – (1) Taşıma merkezi okulların seçiminde;

a) Öğrencisi taşıyacak okul ve yerleşim birimlerine göre daha merkezî durumda olması, çevredeki diğer yerleşim birimleri ile ulaşım imkânlarına sahip, gelişmeye uygun olması,

b) Derslik, atölye ve laboratuvar sayısı ile fiziki kapasitenin yerleşim yerindeki öğrenciler ile taşıma kapsamına alınan öğrenci sayısının eğitimine yeterli olması,

c) Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması,

ç) Öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ile kitaplık ve kütüphanelerden yararlanabilmeleri için uygun ortamların bulunması,

şartları aranır.

(2) Zorunlu sebepler dışında yatılı bölge ortaokulları ve ikili eğitim yapan okul/kurumların taşıma merkezi okul olarak seçilmemesi,

(3) Taşıma merkezi olacak ilkokulda birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaz. Ancak zorunlu hâllerde planlama komisyonunun teklifi, il değerlendirme komisyonunun kararı ve mahallî mülki idare amirinin onayı ile uygulama yapılabilir.

(4) Öğrenci taşıma uygulamasında ilkokul, ortaokul, imam-hatip ortaokulu, ortaöğretim öğrencileri ile özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer/velilerin ayrı ayrı araçlarla taşınması esastır. Uygun nitelik ve nicelikte araç bulunamaması durumunda, ilgili okul düzeyinde yerleşim yerinde az sayıda öğrenci bulunması, ders giriş-çıkış saatlerinin yakın olması ve araçta yer olması şartıyla özel eğitim öğrenci/kursiyerleri dışındaki öğrenciler birlikte taşınabilir.

Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim biriminde aranacak şartlar

MADDE 8 – (1) Toplu taşıma hizmeti bulunmayan, öğrencisi taşıma kapsamına alınacak okul ve yerleşim biriminin seçininde;

a) Nüfusun az veya dağınık olması, öğrenci sayısındaki yetersizlik, yerleşim yerinin coğrafi özellikleri, yol şartları,

b) Eğitime erişim ihtiyacı olan öğrencinin sürekli veya geçici ikamet ettiği yerleşim yerinde bu ihtiyacı karşılayacağı türde eğitim kurumu bulunmaması veya bu kurumların kapalı olması,

c) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can ve mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmedik olayların ortaya çıkması ve/veya bu olaylar sonucunda; tamir, güçlendirme, bertaraf veya tedavi çalışmaları yapılıyor olması,

ç) Göçler ve mevsimlik işçi hareketleri olması,

gibi özellikler aranır.

(2) Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezine uzaklığının en az 2 kilometre olması esas olup, 50 kilometreden daha fazla mesafeden taşıma yapılmaz. Birinci fıkrada sayılan özellikler sebebiyle bu mesafelerin artırılıp azaltılmasına gerekçe belirtmek suretiyle Planlama Komisyonu karar verebilir.

(3) En az bir ders yılı parasız yatılı öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri taşıma kapsamında değerlendirilebilir. Parasız yatılılıktan öğrenci taşıma uygulamasına geçişler için başvurular, öğrenci velisi tarafından parasız yatılı olarak öğrenim gördüğü okul müdürlüğüne, ders bitiminden temmuz ayının sonuna kadar yapılır. Okul müdürlüklerinden gelen bu veriler, parasız yatılılık ve bursluluk komisyonunun görüşleri de alınarak Planlama Komisyonunca değerlendirilir.

Özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin taşınması

MADDE 9 – (1) Özel eğitim okul/kurum/sınıfı öğrencileri ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitime ihtiyacı olan bireyler ders yılı içinde ve 8 inci maddede yer alan şartlar aranmaksızın kayıtlı oldukları okul/kurum/sınıflara taşınır.

Değerlendirme komisyonu

MADDE 10 – (1) Öğrencisi taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimleri ve okullar ile ilgili Planlama Komisyonu tarafından hazırlanan raporları değerlendirmek ve il/ilçeler arasında eş güdümü sağlamak üzere “Değerlendirme Komisyonu” kurulur.

(2) Değerlendirme Komisyonu; il millî eğitim müdürü veya ilgili il millî eğitim müdür yardımcısının başkanlığında öğrenci taşıma uygulamasından sorumlu şube müdürü, öğrenci taşıma uygulamasının yapıldığı ilçe millî eğitim müdürleri ve maarif müfettişinden oluşur.

(3) Komisyon, ilkokul ve ortaokul öğrencilerine yönelik taşıma planlamalarını değerlendirmek üzere nisan ayının son haftasında, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim öğrenci taşınmasına ait taşıma planlamalarını değerlendirmek üzere ise eylül ayının ilk haftasında toplanır. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlere yönelik taşıma planlamalarını değerlendirmek için ihtiyaç duyulan zamanlarda Komisyon Başkanının teklifi ile toplanır.

(4) Komisyon, millî eğitim müdürlüğünce hazırlanan çalışma takvimine göre bir yıl süre ile çalışır. İhtiyaç duyulması hâlinde diğer birimlerden sorumlu il millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürleri ve iş birliği yapılması gerekli görülen kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin de toplantılara katılmaları sağlanır.

Değerlendirme komisyonunun görevleri

MADDE 11 – (1) Değerlendirme Komisyonunun görevleri şunlardır:

a) Millî eğitim müdürlüklerinin taşıma yoluyla eğitime erişim iş ve işlemlerini düzenleyen usul ve esasları belirleyerek valilik onayına sunmak,

b) İlçelerin öğrenci taşıma planlaması raporlarını inceleyerek bu Yönetmelik hükümlerine uymayan, öğrenciyi, öğrencisi taşınan okulu, yerleşim birimi ile taşıma merkezi okulları uygulama kapsamından çıkartmak,

c) Başka bir il veya ilçeden öğrencisi taşınacak yerleşim birimleri ile okul/kurumların taşınmasına ait planlamaları il veya ilçeler arasında koordinasyon sağlanması için il millî eğitim müdürlüğüne bildirmek,

ç) Öğrencileri taşıma kapsamından çıkartılıp yeniden açılacak okul/kurumların bakım ve onarımlarının yapılması ve eğitim-öğretime hazırlanması için millî eğitim müdürlüğüne bildirmek,

d) İl düzeyinde öğrenci taşınması planlamasına son şeklini vererek Taşınmalı Öğrenci Modülüne işletilmesini sağlamak ve sistem üzerinden alınacak Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci Bilgi Formunun (Ek-1) valilik onayına sunulmasını sağlamak.

Uygulama

MADDE 12 – (1) Yapılan planlama sonucu öğrencileri taşıma kapsamına alınan ve çıkartılan yerleşim birimleri ve okullar ile taşıma merkezi okullar il millî eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile uygulamaya konulur. Bu onay bir eğitim ve öğretim yılı için geçerlidir.

(2) İl millî eğitim müdürlüğü, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan ve Taşınmalı Öğrenci Modülüne girilen ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin taşınmasına yönelik Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci Bilgi Formunu (Ek-1) mayıs ayının en geç

üçüncü haftasında, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci Bilgi Formunu (Ek-1) kayıt kabul işlemlerinin tamamlanmasının ardından kısa sürede ihale işlemleri yapılmak üzere ilgili birimlere gönderir.

(3) Özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin taşınmalarına yönelik planlamaların yapılmasını müteakip Taşımalı Öğrenci Modülüne girilen Özel Eğitim İstatistik ve Ödenek Formunu (Ek-3) ihale işlemleri yapılmak üzere ilgili birimlere gönderir.

Taşıma merkezi okul/kurum müdürünün görevleri

MADDE 13 – (1) Taşıma kapsamında öğrencisi bulunan okul/kurum müdürünün öğrenci taşıma uygulamasına ilişkin görevleri şunlardır:

a) Okul/kurumun fiziki durumu ve kontenjanına göre öğrenci taşıma uygulaması kapsamında okul/kurumuna alabileceği öğrenci sayısını sınıflara göre tespit ederek ilköğretim ve ortaokul müdürlerince şubat ayının ikinci haftasında, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim okul/kurum müdürlerince de ağustos ayının ilk haftasında millî eğitim müdürlüğüne bildirmek,

b) Taşıma yoluyla okul/kuruma gelen öğrencilerin kayıt kabul ve nakil işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda yapmak,

c) Taşıman öğrenciler ile taşıma merkezi okul/kurumlardaki öğrencilerin birlikte öğrenim görmelerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını yapmak,

ç) Taşımacak öğrencilerin geliş ve gidişlerine göre haftalık ders dağıtım ve günlük vakit çizelgesini düzenlemek,

d) Okul/kurumların fiziki imkânları ölçüsünde geliş ve gidiş saatlerinde oluşan boşluklarda öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ile kitaplık ve kütüphanelerden yararlandırılmasını sağlamak,

e) Taşınan ilköğretim ve ortaöğretim okul/kurumu öğrencilerinin öğle yemeklerini düzenli şekilde yiyebilmeleri için gerekli tedbirleri almak, yüklenicinin sözleşme hükümlerine uyup uymadığını günlük olarak kontrol etmek ve giderilemeyen aksaklıkları rapor hâlinde millî eğitim müdürlüğüne bildirmek,

f) Taşınan öğrencilerin velileri ve ilgili muhtar/belediye başkanı/kamu görevlileri ile iş birliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak,

g) Servis araçları ile taşınan öğrencilerin, isim listelerine göre kontrol edilmesini sağlamak,

ğ) Araçların aylık çalışma programlarına göre hazırlanan puantaj cetvellerini her ayın sonunda millî eğitim müdürlüğüne göndermek,

h) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin, 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği ve sözleşme hükümlerine uyup uymadığını günlük olarak denetlemek, aksaklıkları önlemek ve gidermek üzere gerekli tedbirleri almak ve giderilemeyen aksaklıkları rapor hâlinde millî eğitim müdürlüğüne bildirmek,

ı) Okul servis araçlarının arkasındaki “OKUL TAŞITI” tabelasının üst kısmına, okunabilecek şekilde sürücü hatalarının millî eğitim müdürlüğüne bildirileceği telefon numarasının yazdırılmasını sağlamak,

i) İşitme engelli özel eğitim meslek lisesi öğrencileri ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan işitme engelli kursiyerlere dağıtılmak üzere aylık toplu taşıma bilet miktarını millî eğitim müdürlüğüne bildirmek, aylık toplu taşıma biletlerini öğrencilere veya velilerine imza karşılığı dağıtmak, öğrencinin devamsızlık yaptığı günleri bir sonraki ayın bilet miktarından düşmek,

j) Özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin taşındığı araçlarda bulunan rehber personelin servis aracında bulunduğu zamanlar ile eğitim-öğretim saatlerinde sorumluluğunda olan öğrenci/kursiyerlere yönelik görevlerini yerine getirmesini sağlamak,

k) Özel eğitim öğrenci ve kursiyerlerinin okul/kurumlarına daha kısa sürede ulaşımalarının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,

l) Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında, ders yılı içerisinde işletmelerde mesleki eğitime devam eden öğrencilerden şartları uyanların kayıtlı olduğu okula kadar güzergâh değişikliği yapmadan taşınmasına ilişkin planlamaları yaparak, öğrenci velisinden yazılı izin almak ve bu durumdaki öğrencilerin sayılarını millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

Rehber personel

MADDE 14 – (1) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin taşındığı araçlarda ücreti ve her türlü sosyal hakları ihale dokümanlarında belirlenerek yüklenici tarafından karşılanmak üzere bir rehber personel görevlendirilir.

(2) Rehber personel görevlendirmesinde; mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarının acil sağlık hizmetleri, hasta ve yaşlı hizmetleri, hemşirelik ile çocuk gelişimi ve eğitimi alanı mezunu olmak tercih sebebi olarak kabul edilir. Bu alanlardan mezun personel bulunamaması hâlinde bu Yönetmelik kapsamında taşınan özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci/kursiyerlerin birinci dereceden yakınlarına öncelik verilir.

Rehber personelin görevleri

MADDE 15 – (1) Özel eğitim öğrencileri ile yaygın eğitim hizmetlerinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin taşınmasında görevli rehber personel;

a) Okula/kuruma geliştiki ilk öğrenci/kursiyerin alındığı noktadan önce servis aracında bulunmak ve okul/kurumdaki eğitim-öğretim bittikten sonra en son öğrenci/kursiyerin indiği noktaya kadar araçta bulunmak,

b) Refakat ettiği öğrenci/kursiyerlerin güvenli ve emniyetli bir şekilde araca biniş ve inişleri ile geliş ve gidişlerine yardımcı olmak,

c) Taşıma işlemlerine ilişkin olarak okul-aile-öğrenci/kursiyer ilişkilerinde ortaya çıkan sorunları ilgililere zamanında bildirmek,

ç) Taşıma işini yapan servis aracında bulunduğu zamanlar dışındaki eğitim-öğretim saatlerinde okul/kurumda bulunmak ve sorumluluğunda olan öğrenci/kursiyerlere yönelik sağlık, beslenme ve temizlik konularında yardımcı olmak üzere okul/kurum müdürünün verdiği görevleri yapmak, iş ve işlemlerinden sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İhale İşlemleri

İhalelerde dikkat edilecekler

MADDE 16 – (1) Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşıma ve yemek ihalelerine ilişkin işlemler 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.

(2) İhale sözleşmeleri ve ihale şartnameleri hazırlanırken;

a) Taşıma merkezi okul ve kurum müdürlerinin de görüşleri alınır.

b) İlkokul ve ortaokullarda taşıma hizmeti alım süreci en geç ağustos ayının ikinci haftasında, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim okul/kurumlarında ise kayıt kabul işlemlerinin tamamlanmasından sonra en kısa sürede bitirilir. Alım süreci tamamlandıktan sonra öngörülemeyen hâller dışında hiçbir şekilde ihale işlemlerine dair valilik onayı alınamaz ve taşıma ve yemek ihalesi yapılamaz.

c) Özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin taşınmalarına yönelik ihalelerde ise bu öğrenci/ kursiyerlerin ilgili okul/kurumlara kayıt kabul işlemlerinin tamamlanmasından sonra en kısa sürede ihale işlemleri tamamlanır.

ç) Millî eğitim müdürlüğü; harcama yetkilisi tarafından ihale işlemleri sonuçlandırılıp sözleşmelerin müdürlüğe teslimini takiben, ilkokul, ortaokul taşıma ve yemek işlemleri için ağustos ayının üçüncü haftasından itibaren, imam-hatip ortaokulu, ortaöğretim okul/kurumu taşıma ve yemek işlemleri için ekim ayının üçüncü haftasından itibaren Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci İstatistik ve Ödenek Formunu (Ek-2) Taşımalı Öğrenci Modülüne girerek, ihale sözleşmelerinin bir örneğini il millî eğitim müdürlüğü öğrenci taşıma birimine ve ilgili taşıma merkezi okul/kurum müdürlüklerine gönderir.

d) Millî eğitim müdürlükleri; harcama yetkilisi tarafından, özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin taşıma işine ait ihale işlemleri sonuçlandırılıp sözleşmelerin müdürlüğe teslimini takiben, en geç iki hafta içerisinde Özel Eğitim İstatistik ve Ödenek Formunu (Ek-3) Taşımalı Öğrenci Modülüne girerek, ihale sözleşmelerinin bir örneğini il millî eğitim müdürlüğü öğrenci taşıma birimine ve ilgili taşıma merkezi okul/kurum müdürlüklerine gönderir.

e) İl millî eğitim müdürlüğü, Taşımalı Öğrenci Modülündeki Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci Bilgi Formu (Ek-1) ile Taşıma Kapsamına Alınan Öğrenci İstatistik ve Ödenek Formunu (Ek-2) ilkokul ve ortaokul için eylül ayının en

geç ikinci haftasında, imam-hatip ortaokulu ve ortaöğretim için kasım ayının en geç ikinci haftasında, özel eğitim öğrenci/kursiyerleri için ise sözleşmenin imzalanmasını müteakip en geç üç hafta içerisinde doldurarak onaylar.

f) Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında hizmet verecek araçların özellikleri, taşıt sürücülerinin yükümlülükleri ve diğer hususlar, yürürlükteki Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine göre düzenlenir.

g) Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ilkokul, ortaokul, imam-hatip ortaokulu öğrencilerinin taşınmasında, (c) bendinin özel eğitim öğrenci/kursiyerlerinin ücretsiz taşınması haricindeki öğrenci taşıma uygulaması kapsamında kullanılan taşıma hizmetlerinde, ikinci fıkrasında istenen B2, D2, D4 yetki belgelerinin ise öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşımacıdan/yükleniciden istenmesi zorunlu değildir.

ğ) Normal eğitim yapan taşıma merkezi okula, aynı araçla birden fazla sefer yapılarak öğrenci taşınmaması esastır. Ancak, araç bulmada zorluk çekilen bölgelerdeki normal eğitim yapan taşıma merkezi okula, eğitim-öğretimi aksatmamak üzere planlama komisyonlarının belirleyeceği mesafelerde bir araçla en fazla iki sefer yapılarak öğrenci taşınabilir. Ayrıca ikili eğitim yapan taşıma merkezi okula da sabahçı öğrenciler için bir, öğlen öğrenciler için bir sefer olmak üzere bir araçla en fazla iki sefer yapılarak öğrenci taşınabilir.

h) Öğrenci taşımacılığının kara yolu ile yapılamadığı yerlerde valilik onayı alınarak deniz yolu ile de taşıma yapılabilir. Deniz yolu ile yapılacak taşımada Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca yolcu taşınmak üzere belgelendirilmiş deniz araçları kullanılır. Taşıma yapacak deniz araçlarının, 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'da öngörülen nitelikleri taşıması gerekir. Deniz araçlarında, bu Kanun uyarınca gerekli olan belge ve teknik teçhizatlar ile kişi başı TSE veya ISO onaylı ışıklı ve düdüklü çocuk can yeleği bulundurulur. Araçların ferdi kaza ve mali sorumluluk sigortalarının yaptırılması zorunludur.

ı) İhale işlemlerinin zamanında yapılamaması veya yüklenicinin yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde öğrencilerin eğitimlerinin aksamaması için mahallî mülki idare amirlerince gerekli tedbirler alınır.

i) Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında yapılan taşıma ve yemek hizmeti alımı ihalelerinde yaklaşık maliyet tespiti kamu ihale mevzuatına göre yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Öğrenci taşıma uygulaması sorumlusunun belirlenmesi

MADDE 17 – (1) Öğrenci taşıma uygulaması ile ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi için il/ilçe millî eğitim müdürü; bir il millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürüne görev verir.

Millî eğitim müdürlüklerinin öğrenci taşıma uygulamasına ilişkin görevleri

MADDE 18 – (1) Millî eğitim müdürlükleri öğrenci taşıma uygulamasına ilişkin olarak;

a) Öğrencilere taşıma esnasında refakat eden rehber personele yüklenici tarafından ödenecek ücret ve sosyal güvenlik primi kesintilerini yüklenici nezdinde takip eder.

b) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin isim ve adresleri ile aracın plakasını bağlı bulunduğu jandarma karakolu veya emniyet müdürlüğüne bildirir.

İş birliği yapılacak kurumlar

MADDE 19 – (1) Taşıma kapsamına alınan yerleşim birimlerinin yol bakım ve onarımlarının yapılması, eğitim-öğretim süresince ulaşım açık tutulması, yol emniyetinin sağlanması için millî eğitim müdürlüklerince ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak gerekli önlemler alınır. Kamu kurum ve kuruluşları ile yaptıkları hizmet karşılığı olarak herhangi bir ödemede bulunulması konusunda protokol yapılamaz.

Yemek hizmetleri

MADDE 20 – (1) Taşıma uygulaması kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci/kursiyerleri dışındaki ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği verilir. Yemekler, Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre temin edilir.

(2) Taşıma uygulaması kapsamında taşınan öğrencilere, okul pansiyonları mevzuatı doğrultusunda okul ve pansiyon yemekhanelerinde öğle yemeği verilebilir. Yemek bedeli ilgili okulun hesabına aktarılır.

(3) Yemek hizmetlerinde yürürlükteki mevzuat hükümleri uygulanır. Yemeklerin hazırlanmasında ve sunulmasında besin değerin korunmasına ve sağlığa uygunluğuna gerekli özen gösterilir.

(4) Taşıma uygulaması kapsamı dışındaki öğrencilere yemek hizmeti verilmez. Ancak, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları verileri de dikkate alınarak okul müdürlüğü tarafından tespit edilen ve taşıma uygulaması kapsamında olmayan öğrencilere öğle yemeği verilebilir.

(5) Taşıma uygulaması kapsamında olan ancak ikili eğitim yapılan okullarda taşıma uygulaması kapsamında yemek hizmeti verilmez.

Sorumluluk

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki iş ve işlemleri yürüten personel; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak la sorumludur.

(2) İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti hâlinde, haklarında ilgili mevzuat gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir.

(3) Komisyonlar, planlama ve değerlendirmelerinin hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, millî eğitim müdürlüklerine tahsis edilen ödeneklerin ve diğer kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasından, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, öğrenci taşıma uygulamasının yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinden, bu Yönetmelikte belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden sorumludurlar.

(4) Millî eğitim müdürlüklerinin taşıma yoluyla eğitime erişim iş ve işlemlerini düzenleyen usul ve esasların hazırlanmasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Taşıma uygulaması ve yönetimi, uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

b) Eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel bütün öğrenci/özel eğitim kursiyerlerinin taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlayacak tedbirler belirlenir.

c) Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

ç) Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak şekilde yürütülür.

d) Uygulama birliği ve disiplini sağlamak için gerekli kurallar belirlenir.

e) İhtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

Olağanüstü durumlarda alınacak tedbirler

MADDE 22 – (1) Öğrencileri taşıma kapsamında olmayan yerleşim birimlerindeki okulların; güçlendirmeye alınması, yıkılıp yeniden yapılması, yangın, sel, deprem gibi doğal afete uğraması hâlinde çözüm bulununcaya kadar öğrenciler, öğrenci taşıma uygulaması kapsamına alınabilir.

Öğrenci taşıma uygulamasında görevli araç sürücülerinin eğitimi

MADDE 23 – (1) İhtiyaç hâllerinde; emniyet müdürlüğü/jandarma komutanlığı ile iş birliği yapılarak okul servis aracı sürücülerine, uyacakları kurallar ve gösterecekleri davranışlar konusunda eğitim ve öğretim yılı başında ve uygun görülen diğer zamanlarda kurs ve seminer verilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 24 – (1) 15/4/2000 tarihli ve 24021 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Taşımalı İlköğretim Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Taşıma yoluyla eğitime erişime ilişkin istisnalar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında taşımalı eğitim kapsamında olan ve toplu taşıma hizmeti bulunmakla birlikte, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile mahalleye dönüşen büyükşehir belediye sınırları içindeki belde, köy ve köyaltı statüsündeki yerleşim yerlerinde öğrencinin devam etmek istediği türde eğitim kurumu bulunmaması hâlinde, anılan yerlerde, eğitim-öğretim hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi amacıyla, toplu taşıma hizmetinin düzenli olarak verilmediğine ilişkin il planlama komisyonunun kararı ve valilik onayıyla, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar taşıma yoluyla eğitime erişim hizmeti verilmeye devam edilebilir.

(2) İl planlama komisyonunun toplu taşıma hizmetlerinin düzenli olarak verildiğine ilişkin kararı ve valilik onayıyla, ilgili yerleşim yerleri taşıma yoluyla eğitime erişim kapsamından çıkartılabilir.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlamış ve hâlen sonuçlandırılmamış iş ve işlemler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Resim 1. Taşımali Eğitim Veren Okullardan Yöneticilerimiz

Resim 2. Taşımalı Eğitim Gören Öğrencileri Taşıyan Servis Sürücüleri

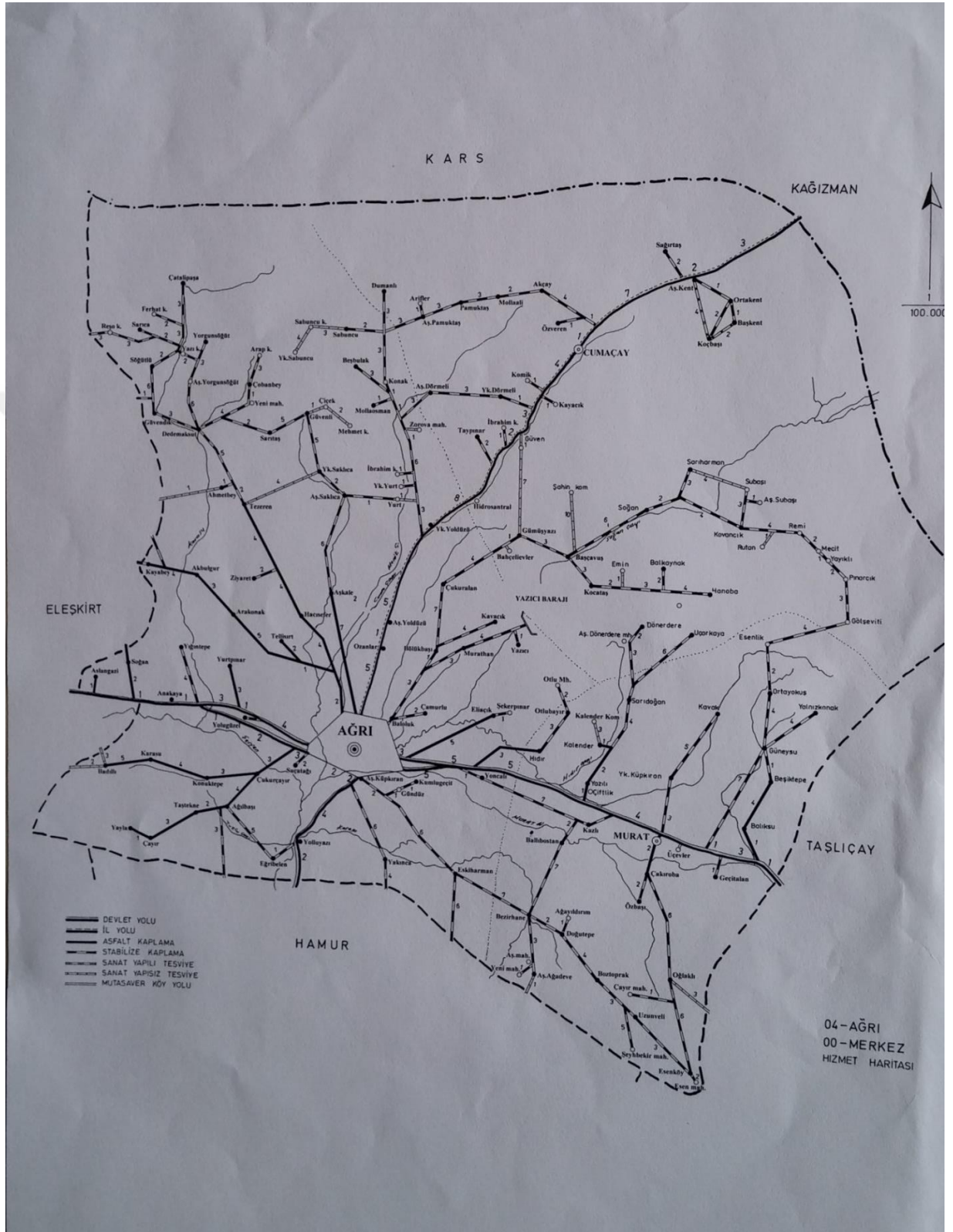

Resim 3. Taşımalı Öğrencilerden Bazıları

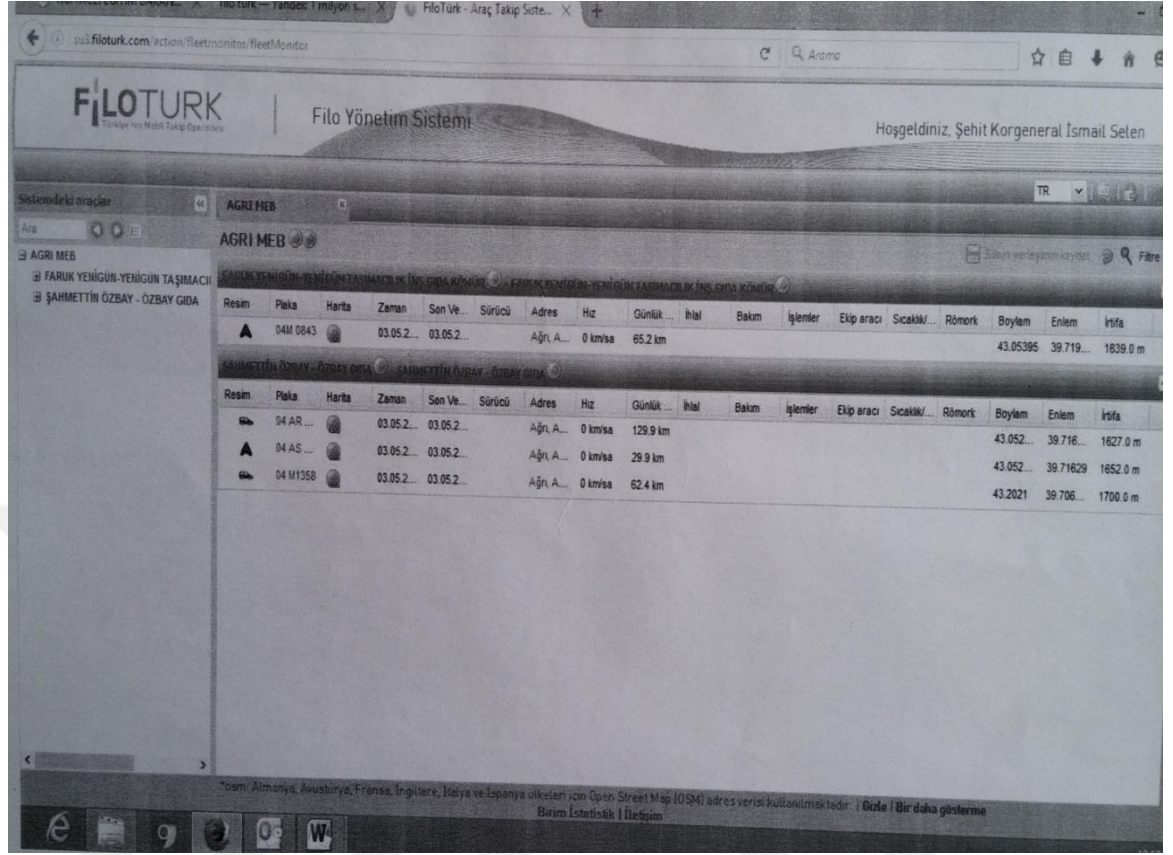

Resim 4. Ağrı İli Taşınmaz Eğitim Haritası

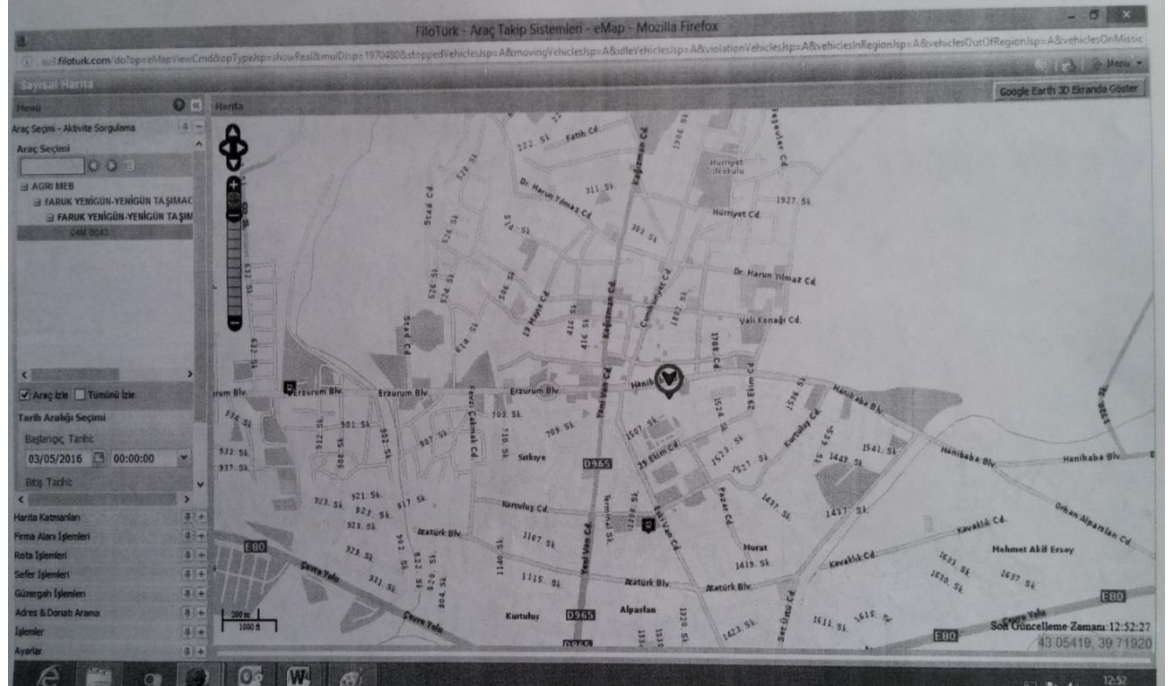

Kaynak: Ağrı MEM, 2016.

Resim 5. Şehit Korgeneral İsmail Selen İlkokulu GPS Sistemi

Kaynak: Şehit Korgeneral İsmail Selen İlkokulu Müdürlüğü, 2016.

Kaynak: Şehit Korgeneral İsmail Selen İlkokulu Müdürlüğü, 2016.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Mustafa TAŞDEMİRCİ
Doğum Yeri ve Tarihi	Taşlıçay, 01.12.1984
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde (13-14 Ekim) de düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresinde “Taşınalı İlkokullarda Karşılaşılan güçlükler (Ağrı Örneği)” konulu bir makale sundu.
İş Deneyimi	
Stajlar	-----
Projeler	-----
Çalıştığı Kurumlar	-Ballıbostan İlköğretim Okulu -Atatürk İlkokulu
İletişim	
E-Posta Adresi	tasdemirci04@gmail.com
Tarih	22.12.2016